

Magistri Guilhelmi de oclam
sup potestate summi pōtificis
octo questionum decisiones.

Jodocus Badius Ascensius. ff. Alvaro Alexandro de Bencuentro: celestino: ordinis
dini benedicti obseruantissimo: artiumq; bonarum professori inter eos quos nominales
vocat peritissimo: salutem dicit.

Recte mediisfidius atq; prudenter suauissime ac longe venerande pater Alvaro: vitam tuam
instituisse mihi comprobatis: qui tuis sacris lucubracionibus omnis artium bonarum professores
longe lateq; demeruisse. Enimvero nihil istac etate tua dignius efficere posses: q; vt optimo cuiq;
viro facile charissimus euadas: et erati ad huc imbecilliori ad virtutem incumbenti: ex editioi
quodam loco dexteram miseratus porrigas. Quas res abundantissime depleuisti: non solū quia
optimos auctores aut hominū negligentia aut temporum scuitia pene laceros et situ victos: in
regros nitidosq; ac omni ex parte caligatos in lucem effers: verum etiam atq; eo quidem candi
dus q; coadiutores tuos pro merita laude vnde cunq; extollere conaris. Inter quos. Al. Joānes
Trecbsel artis impressorie studiosissimus non minimam sibi partem agnoscit: quem tuis classicis
bonisq; corroboracionibus vsq; adeo in censum reddidisti: vt non sit fere terrarum angulus quo pro
comperendis professionis illius operibus non transmiserit. Beneficentia autem tua qua laborū
ac studiorum tuorum amplissimam gloriam in expositione veteris artis Magistri Guilhelmi de
ockam nomini ipsius dedicasti: sane tubicundum atq; antium dedisti. Tubicundum quidem q; se
tali nequaq; dignetur honore: antium vero: quia dignas satis gratias paternitati tue referre non
possit. Nouit enim vir ille prudentissimus: que in amicitia seruande sint leges: quippe qui more
feracium agrorum longe plus q; acceperit reddidisse velit. Quocirca patienter ferre non potest:
q; bacterius saltem paria ac tūdem retulisse datum non sit. Veretur enim pessime ne forte ingra
titudinis vitium: quod non modo barbararum gentium: sed etiam ferarum plurime deuitarunt:
incurrisse censeatur. Eterum tamen q; plurima tue beneficentie iam pridē parēe cūdatq; munus
scula: vno tamen atq; eo quidem eriguo: sed non contemnendo opusculo Alvaro suum interea
donatum voluit. Impatiens etenim more rerumq; suarum pceptis semper ingenuus conficitur
amor. Atq; adeo ne te suspensum teneam: cum bisce diebus Summa de ecclesia domini Joannis
de Turrecremata cardinalis sancti Sixti: cum. lxxij. questiūculis ex sancto Thoma per eundem
collectis: tertius pro veteri more compressisset: in qua quidem summa multa de romani pontificis
concilio: uniuersalium potestate atq; dignitate fideliter disquiruntur: in mentem venit opus
culi octo questionū sup apostolica atq; imperiali maiestatis a supradicto magistro Guilhelmo
de ockam nominalium: vt aiunt Inceptor atq; princeps et doctus et vafre compositi. In quo cal
liditate atq; acumine ingenij sui fretus: nonnullis imperitiosis turbe hominibus labyrintheas fe
re ambages struxisse vitus est: vt nesciant (quid enim imperiti sciunt?) vnde ingressi reditū pe
tant. Nam et auctor ipse in quam sententiam eat. vti in dialogo: ita in hoc quoq; opusculo latere
voluit: verum ne quis errore istoc deterritus pedem referat: Trecbsel noster de dalea et arte et pie
tate predictus filium quo ceca regant vestigia ingressuris pœbuit: atq; ne ipse quoq; labyrintu
facere videar Argumentacionibus suas quibusq; solutiones consignatas dedit. Et quantam ma
ximam potuit diligentiam adhibuit vt castigatis emitteret. Quod quidem opusculū tamen si
nostris Alvaro suo q; charissimum fore: ne tamē ab impitioribus qui molem non solum librorū emūt
propter exilitatem vilipendatur: admonitos facere iussit: vti compluria optimi martini rerum ar
tificis dei nostri ornamenta: maiorem sepe gratiam maiusq; precium in oculis hominum obrine
ant q; paruo et exili sine corpore. Nam et vniuersales eriguos longe plaris haberi conspiciunt: ac sepe
ingentes solido de marmore ianos. Aut etiam excisos paria de rupe colossos: sed hec missa fa
cio. Te vero doctissime Alvaro exoratum veli vt hoc tenue donum humaniori fronte suscipias
longe maiora sub nominis tui dexterritate ab ipso propediē impūenda opitularum. Nam (sic
modo vita comes) Jesticere pretendit. vt Alvarus suus qui non modo bononiensi gymnasio sed
vel toti italie multo est ornamento: amplissimis germanie galliarum hispaniarumq; regionibus:
olim iam notissimus: suis preconijis (quo ad eius fieri potest) multo reddatur notior. Quod quia
effectum q; dictum malit finem facio. Vale. Ex Lugduno ad calendās octobrias Anno salut
tis nostre. MDCCLXXVI.

Auctoris prefatio

Octo questionū sup potestate ac dignitate papali
opusculi argutissimi quod. Al. Guilhelmo de ockam
auctori. Incipit ipse au: oris prefatio in qua instituit
ac intentum suum explanat.

Anctum ca

nibus nullatenus esse dā
dum: et margaritas non
esse mittēdas ante por
cos diuinū ac sanctum
eloquiū restat. Ne vide
ly margarite cōcule: nē

et porcis et mittētes ac dantes sanctū canib?
ab eis dirumpant. quo velut quodā pbabili a
sensu pterario innuit: nō solū margaritas (scz
sanos sermones et iustos) ppter canes et por
cos a fidelibus iustitia et veritate zelantibus
nō subtrahēdas. sed etiā coram ipsis porcis et
canibus taliter esse spargēdas si fieri potest
vt v. r. i. n. i. l. r. p. s. m. a. f. q. ab ipsis non debeant
turpiter cōculari nec spargētes piculose di
rumpi. Expropt q; sequis opusculū vt deside
ro ad manus forte pueniet emulorū qui odio
simulacē etiā que ipsis vera vident. (si dice
rem) damnare: vel ad periculosum sensus tra
bere molirent: tali modo in eo conabor proce
dere vt ex modo loquēdi nō quis dicat: sed qd
d: coacti arte dēre: mei ob odium nisi ipos ma
liria verauerit. inaudita nequa q; neq; teriani
ent veritate. psonam em biniā recitabo. et
sepius opinionones pterarias ptractabo: nō solū
cas qbus aduersor: s; etiā quib? mēte adberco
hoc nō nullatenus expmendo: interdū sciēter
p. eis rētatūe siue sophistice allegādo in per
sona pfirmantiū aliorū vt p. v. r. a. q. p. r. e. allega
tionib? intellectis veritatē sincer? amato: pu
re orationis verum a falso habeat discernēdi
occasionem. De causa scribēdi.

Vir quidā venerabi

lia octo tradidit mihi questiones quarū a me
soluōne dignatus est humilif flagitare. Ego
aut sciētie mee penuriam nō ignorans nō so
lus soluēdi sed etiā sarcinā discutiēdi casdes:
ad presens querere declinare: si nō seruire cu
perem deprecanti. In illo ergo habens fiduciā
qui nōnunq; reuelat parulis que a sapienti
bus et prudentibus abscondunt: ipsas breuis
ter conferendo tractare curabo: vel salte3 oc
casionatiter alijs fructificans quedam eorum
excitabo ingenia.

Capitulum primum probat q; suprema potestas
spūalis et potestas suprema laicalis ex natura rei non
possunt cadere in eundem hominem et probat quinq;
rationibus ad quas respondetur infra capitulo quinto
et decimo octavo.

Questio prima Ca. I

Quo igitur que

ritur. Quid prās spiritualis su
pma: et laicalis supma ex natu
ra rei intm ex opposito distiguū

tur q; nō possunt formaliter sū cadere in eun
dē boies. Circa hāc qstionē sunt vel cē possūt
pterarie opinionones. quarū vna est q; due potes
tates pōtēte simul in eūdē boiem cadere mō
nime possunt. pro qua pōt taliter allegari: q;
er opposito diuidūtur intm distinguunt et na
tura rei q; simul in eodē esse non possunt. sed

prās spūalis supma: et laicalis supma: et op
posito diuidūtur. prās eni humana coactiua
primo diuidit in prātem spūalē et laicalem. q;
spūalis prās supma et laicalis prās supma in
tm distinguūtur ex natura rei q; simul in eodē
esse nō possunt. Amplius potestates ille que
duo capita diuersorū corporū pstituit: simul in
eodē esse non possunt: sicut nec idē homo pōt si
mul esse duo capita diuersorū corporū. Prās
aut spūalis supma et laicalis supma cōstruūte
duo capita diuersorū corporū scz imperatorē et
summū pōtēte que sunt duo capita diuersorū
rum corporū scz clericorū et laycorū qui distin
cti debēt esse sicut et vobis hieronimi q; ponū
tur. xij. q. i. c. duo. et alijs sacris canonib? colli
gi pōt. q; non possunt cadere in eundē boiem.

Sursum prās laicalis supma ex natura rei in
cludit donationē. vnde et impator est dñs mū
di: et iure impatorū ac regū vnusquisq; possit
der qd possidet. viij. di. c. quo iure. S; supma
prās spūalis dnationē excludit: sicut et omnis
paelatio eccliaistica restatē petro: qui in epla
sua p. ca. v. vnuerfis platis ecclie ait. Pas
scite q; in vobis ē gregē dei. et post. Neq; vt do
minantes in clero: sed forma facti gregis ex
aio. ergo iste due prātes in eundē cadere non
possunt. Pterea: idē ex natura respectu eius
dem nō pōt esse pater et filius. fungens autē
laicali prāte supma est filius ecclie si est fide
lis vt dī di. xvi. Si impator. Si autē est infi
delis neq; filius est ecclie neq; pater: summ?
aut pontifer pater est vnuerfalis ecclie: ergo
iste due prātes nō possunt cadere in eundem.

Item idē homo nō est sibi ipsi subiect? nec cē
pōt ex natura rei: sed fungens suprema prāte
laicali: est subiectus et inferior papa: cū etiā3
epo inferior ipse submittat caput. di. lxxij. ca.
valentinian?. q; iste due prātes nō possunt ca
dere in eundem boiem.

Capitulum secundū ponit opinionē tenentē q; papa ha
beat plenitudinē potestatis in spūalib? q; in tēporalib?
et hoc rationib? nonē ad quas rñdē infra ca. vij. et se
quētib? vt ad singulas annotabitur.

Questio prima
Cap. I

Opinio prima

Ratio prima

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

Questio prima

Capitulū II

Lia opinio est

q̄ de facto p̄as spūalis sup̄e- ma et p̄as laycalis sup̄ma ca- dūt in eundē hoīez. s. in sup̄mā pontificē nō q̄ idem homo sit summ̄ p̄ntifer sc̄z papa et laicus: sed q̄ idem homo poss̄z sui gi p̄ate spūali sup̄ma et tāta p̄ate vel maio- ri respectu seculariū tam rerū q̄ p̄sonarū q̄rā impator: vel q̄cūq̄ laycus h̄z et habere potest respectu eorūdez. Hoc v̄t videt̄ h̄nt dicere illi qui ponūt q̄ papa in spūalibus et tp̄alibus h̄z tales plenitudinē p̄atis vt omnia possit: que nō sunt ex p̄te cōtra legē diuinā nec cōtra ius naturale s̄z sint p̄tra ius gentiū: ciuile: et cano- nicum: in t̄m q̄ s̄z interdū ip̄a faciēdo vel iubē- do quecūq̄ ex natura rei iudicā sunt et nō sūt ex natura rei s̄z legē dei ad quā tenent̄ xp̄iani i noua lege: nec s̄z legem nature peccatē. vel p̄pter intentionē corruptā: vel p̄pter igno- rā- tiam affectatā: vel crassam: et sup̄inā: vel ex q̄- cūq̄ alia causa: in ista que de facto faceret te- nerent: et ista que iuberet essent ab alijs adim- plenda. naz multa fieri nō debēt immo absq̄ peccato fieri nequa q̄ possunt. et tamen facta tenēt: vt restant̄ canonicē sanctiones. extra d̄ re. et tram. ad reli. c. ad aplicas. Qui em̄ in tem- poralibus habēt talem plenitudinē potestas- tis habēt tantā p̄atem sup̄ tp̄alia: q̄tam habet quicūq̄ laycus sup̄ quācūq̄ p̄sonam vel rem tp̄ales. Si q̄ papa habeat h̄mōi plenu- dinem p̄atis: p̄as laycalis sup̄ma cadit i pa- pam q̄uis nō sit laycus. vt vere rem potestātē imperialis possideat q̄uis sibi nomē h̄mōi non assumat. In papā aut̄ cadit p̄as spūalis sup̄- ma. ergo q̄tum ad rem cadūt in eundem due p̄ates p̄dicte. Restat q̄ ostendere quo ad op̄- tionē istam q̄ papa h̄z in tp̄alibus h̄mōi ple- nitudinē potestatis. q̄d videt̄ posse p̄bari in- cis mōis. Xps em̄ nihil excipiēdo nec quo ad tp̄alia nec quo ad spūalia dedit vel p̄misit be- ato petro. et p̄ p̄ns successoribus suis plenu- dinez p̄atis: vt habet̄ Mat̄. xvi. Tu es pe- trus etc. Et post. quodcūq̄ ligaueris sup̄ terrā erit ligatū et in celis. ergo nec nos ab eius po- testate debemus aliq̄d excipere. papa ergo non solū h̄z in spūalibus sed etiā in tp̄alibus ple- nitudinē p̄atis. Nec videt̄ ex p̄te sentētia Inno. iij. qui vt legit̄ extra de maio. et obe. ca. solite ait: dixit d̄ns ad petrū et dixit in petro ad successores ipsius. quodcūq̄ ligaueris sup̄ terram erit ligatū et in celis. Rursus ille qui ordinatōe diuina nihil excipiēdo p̄stituit sup̄ omnes gētes et regna in temporalibus habz plenitudinē potestatis. vel saltem tantā q̄rā

habet quicūq̄ laycus. Sed ordinatōe diuī- na nihil excipiēdo constituit papa super om̄s gentes et regna. Nam si sacerdoti in veteri le- ge fuit dictum immediare a deo. Ecce consti- tui te sup̄ gentes et regna. Hieremie p̄mo. nō distinguēdo inter has gētes et alias: nec int̄ h̄ regna et alia multo magis credendum est hoc esse dictum sup̄mo sacerdoti noue legis. igitur papa habet in temporalibus talem plenu- tudinem potestatis: vt absq̄ omni excēptiōe omnia possit que nō sunt cōtra legem diuinā nec contra ius naturale: cum sic sibi dicit̄. ecce constitui te super gentes et regna vt eucl- las: et dissipēs: et disperdas: et edificēs: et plan- tes. Quibus verbis cum eis nulla addit̄ ex- ceptio: q̄tum ad agenda et non agenda. plenu- tudo potestatis sibi videt̄ a domino cōcessa. Hoc exp̄esse videt̄ velle Innocētiū. ter- tius extra de maio. et obedētia. c. solite. In q̄ quidem sua decretali ait. Non minoris quidē sed longe maioris auctoritatis est. ad creden- dum et tenēdū xp̄i pontificiū in fundatissima petri sede sub gratia reuelatum: q̄ inueneratū illud quod antiquis legibus temporalit̄ scri- uiebat. et tamen dicit̄ q̄ a deo illius tempis pontificatu sumgenti. ecce constitui te sup̄ etc. Amplius qui absq̄ omni excēptiōe habet seculariā iudicare habet in secularibus: tem- poralibus plenitudinē potestatis. papa autē absq̄ omni excēptiōe habet secularia iudica- re. Apostolus em̄ p̄mē Lōm. vi. nō distin- guendo nec excipiēdo. p̄ p̄latis spūalibus: et p̄cipue p̄ sup̄mo pontifice ait. Nescitis qm̄ angelos iudicabimus: q̄tomagis secularia. q̄ papa habet in secularibus plenitudinē pote- statis. In hoc etiā se fundare videt̄ Innocē- tius. iij. verbis sup̄ius allegatis. Sed doctor̄ gentiū h̄c plenitudinē nō restringēdā ostēdit dicens. An nescitis q̄ angelos iudicabimus: q̄tomagis secularia: immē ad rep̄alia q̄ po- testatem datam eidē qui in angelos haberet p̄atem vt his intelligant̄ minora subesse qui- bus subdita sunt maiora. Item q̄ papa quo ad temporalia sit sup̄ior: impatorē et ratio: nec cō- simili quolibet alio fungit̄ potestate layca- li: et per p̄sequēs quo ad rem potestas sup̄ma laycalis cadit in papam quod multipliciter conantur probare. Nam tam in veteri testa- mento apud iudeos q̄ etiam apud turcos pontificalis auctoritas p̄ferebatur digni- tati regali: et reges honorem pontificibus de- ruerunt: quibus etiam subiecti fuerūt. Unde Samuel Saulem vixit in regem et sibi omnē quam habuit intulit potestatem: qui etiā da- uid postea reprobatōe saule regem constituit.

Et papa sic h̄z impatorē q̄ ad p̄- dē Capite dicit̄

Questio prima

Capitulū III

Lia est opinio

quodāmodo media via in p̄- dictas opiniones incedens in quibusdā cōcordās in nōnullis discrepās ab utraq̄. Tenet em̄ p̄tētiēs p̄mē q̄ de sc̄o p̄as spūalis sup̄ma et laycal sup̄ma nō cadunt nec cadere possunt simul in eundē bo- minem: sed recedit ab eadē dicens q̄ iste due potestates nō intri ex natura rei distinguūt quin formaliter simul cadere possint in eūdez et in hoc concordat cum opinione secunda a q̄ tamen discordat affirmās q̄ iste due potestas- tes nō cadunt in eundem hominē sc̄z in sup̄- mum pontificē seu papam. p̄mo ergo probare conantur q̄ iste due potestates q̄tum ex natu- ra rei cadere possunt in eundem simul. Nay omnis potestas spūalis que competit fungē- ti potestate spūali: aut competit sibi ratione ordinis: aut rōne administrationis: sed p̄as laycalis: nec ordini nec administrationi repu- gnat. ergo q̄tum ex natura rei simul cadere possunt in eundē: pura in illum in quez cadit potestas spūalis sup̄ma. Quenim ipsa or- dini nō repugnat apparer. Nam potestas lai- calis sup̄ma quātum est ex parte rei maiorem repugnātiā nō videt̄ habere ad ordinē sacer- dotalem vel quēcūq̄ alium q̄ non sup̄ma: sed potestas laycalis non sup̄ma q̄tum est ex natura rei nullā repugnātiā habz ad quēcūq̄ q̄ ordinem. alioqn̄ si aliquis rex vel aliq̄s lay- cus fieret sacerdos ep̄us vel papa ip̄o facto amitteret omnē potestatem temporalē quaz habuisset super quācūq̄ rem vel personam: quod videtur absurdum. Item matrimoni- um ip̄i non repugnat. Unde et in primari- ua ecclesia sacerdotes et ep̄iscopi licite habue- runt vxores: quātum est ergo ex natura rei po- testas laycalis etiam sup̄ma quātum ad res potestati spūali non repugnat: cum matrimo- nium ad actum carnalem magis distantem a spūalibus q̄ potestas laycalis in temporalibus ordinē. Item ordo et p̄as laycalis nō magis repugnant q̄ spiritus et corpus: que re- periunt̄ in eodem homine. ergo non est ratio quare ordo et potestas laycalis sive in tempo- ralibus etiam sup̄ma non possint quantum est ex natura rei cadere in eundem. Item

Jojada etiā sacerdos occiso ottolā Joas re- gem constituit. Alexander etiā magn̄ reuerē- tiam Jojade pontifici iudeoz exhibuit. Toti- la rex gothoz ob reuerentiā Leonis pape de- stitit alia quā ceperat deuastare recessit. Impa- tores etiā deuoti sup̄ alios Constantinus Jus- tinianus et Carolus magnus eccleie deuoti et subiecti fuerunt. ergo papa est sup̄ior et impa- tor: inferior quo ad p̄atem temporālē. Pre- terea xps nō solum fuit sacerdos sed etiā rex sup̄mus habens in temporalibus plenitudinē potestatis. tota aut̄ iurisdictio xp̄i cōcessa est vicario eius: ergo papa habet talē in tempo- ralibus plenitudinē potestatis q̄ nec aliq̄s im- perator: habet aliq̄uā iurisdictiōem in tempo- ralibus nisi ab ip̄o. ergo potestas laycalis sup̄- ma q̄tum ad res cadit in papā. sicut dicit̄ In- nocētius tertius vbi p̄us: q̄ cum impator: co- ronam recipit a summo pontifice recipit em̄ sem in vagina quez impator: erimes et vbi: is inuuit se habere oēm potestātē a papa. Am- plius sicut anima se habet ad corpus: sic spū- lia se habēt ad temporalia: sed anima vtr̄ cor- pore sicut instrumētō: ergo fungēs sup̄ma po- testate spūali vtr̄ sup̄ma potestate laycali tā q̄ instrumētō solūmodo. et p̄ cōsequēs quātuz ad rem sup̄ma potestas laycalis cadit in eun- dem in quez cadit sup̄ma potestas spiritalis. Rursus in eo q̄ in omnibus legibus secula- ribus est solutus: cuius leges nō dedignant̄ quecūq̄ leges laycoz seu seculariūz imitari cadit quo ad res potestas sup̄ma laycalis pa- pa autē legibus q̄buscūq̄ positus est solus? et eius sacros canones leges imitari nime de- dignant̄: q̄ leges impiales que sup̄me sunt i- ter leges seculariū nō dedignant̄ sacros cano- nes imitari. de iudi. c. clerici. ergo potestas su- prema laycalis cadit in papā. Adhuc iste cui oportet vniuersitatē fidelium spūalium et temporalium vel seculariū absq̄ omni excēptiō- ne in omnibus obedire fungit̄ sup̄ma pote- state laycali quo ad res. pape aut̄ oportet vni- uersitatē fidelium spūalium et seculariū obe- dire in omnibus absq̄ omni excēptiōe. put colligit̄ euidētē vt videt̄ ex sacris canonib? et legibus ciuilibus: vt habet̄ di. xij. c. p̄ceptis apostolicis. et distin. xij. in memoria. et c. enim uero. et c. ita dominus et alijs multis locis in- numer. ergo etc. Itē in illuz cadit potestas laycalis sup̄ma de cuius quocūq̄ iudicio ne- mini licitū est iudicare: et a cuius sententia et iudicio aut facto nulli penitus est licitum ap- pellare: quare in omni causa ab illo qui sup̄- ma non fungit̄ potestate sed habet superiores si male iudicauerit licet appellare. ij. q. vi. ca.

Cap. II recitādo et pb̄ m̄s opi. secundā

Opini

Prima rō q̄ solū def. ca. vii.

De papa h̄z in tp̄a- libus h̄mōi plenu- dinē p̄atis

Cōfirmatio cui r̄ndet. ca. i.

Secunda rō que soluet. ca. x.

Cōfirmatio

Prō q̄nta cui r̄ndet ca. iij.

Probaf̄ minor

Prō sexta cui r̄ndet ca. iij.

Tertia rō cui r̄ndet ca. i.

Prō septima cui r̄ndet ca. v.

Prō vij. cui r̄ndet ca. vi.

Quarta rō cui r̄ndet ca. i.

Prō nona cui r̄ndet ca. vij.

Capitū III recitādo opi. t̄rias

Ratio prima

Probaf̄ q̄ nō rō ne ordinis Prima rō

Secunda rō

Tertia rō

Quarta rō aa iij

actus ordinis qui videt esse potestas quedas
7 actus potestatis laycalis etia supme no ba
bet repugnatiā q̄tum ex parte rei: q̄ possint
cadere in eundē bonnē: ergo multomagis ipe
potestates q̄tum est ex natura rei possunt ca
dere in eundem. Assumptū p̄batur. q̄ nullus
est actus potestatis supme laycalis: qui actus
consecrati corpus xpi. clericos ordinadi. n̄gi
nos cōsecrādi ligandi vel solvendi vel alij cui
cunq̄ repugnat ex natura rei. Judicare em̄ se
cularibus criminibus irretitos maxime vide
tur ordini repugnare: 7 tamen non repugnat
cuz actus h̄m̄di etia de facto 7 de iure p̄pter
negligentiā iudicis secularis: debeat iudici
ecclesiastico convenire. Judex em̄ ecclesiasticus
supplet negligentia iudicis secularis. ex
tra de fo. compe. c. 13. 7 sequenti. Videt ergo q̄
potestas laycalis nō repugnet fungenti spiri
tuali. p̄pter ordinem quez habet. Nec sibi re
pugnat p̄pter administrationē. Tuz quia
potestas laycalis min⁹ distat ab administra
tione q̄ ab ordine. Tum q̄ maior spūalitas
est in ordine q̄ in administratione. Tum q̄
nullus actus potestatis supme laycalis re
pugnat cuiusq̄ actus administrationis quas
habet fungens potestate spūali suprema. Ju
dicare ei criminosos maxime videt repugna
re ei cum tñ nō repugnet cum sicut dicitur est
ecclesiasticus debeat supplere negligentiam
iudicis secularis. Ex predictis cōcluditur q̄
potestas laycalis suprema 7 potestas supma
spūalis q̄tum est ex natura rei possit cadere cū
alia in eundem virum.

Probaf scōa p̄
minoris
Primo
Secundo
Tertio

Capitulus iij. p̄bat scōam partē optinōis in p̄ce
denti capitulo recitate. s. q̄ ille potestates non cadunt
nec cadere debēt in eundē hominē 7 p̄bat tribus rōnib⁹
que soluent. c. xij. p̄ totum.

Cap. III

Secundo tenet

ista opinio q̄ iste due potestas
tes nō cadūt nec cadere debēt
in eundem hominē: qd̄ quidez
nō accidit ex natura rei sed ex ordinatiōe del
7 iure diuino quo cauē ne ordinariē 7 regula
riter idem homo p̄sit omnibus secularibus
et etiam diuinis. licet casualiter fungēs pote
state spūali suprema: ca q̄ sunt potestatis lay
calis supreme valeat exercere: ita tamē q̄ po
testas suprema ordinata in ip̄m nō cadat: de
potestate aut̄ predicto modo ordinaria 7 re
gulari nō casuali predictas negatiuas intelli
gunt. 7 q̄ sic iste due potestates non cadant:
nec cadere debeant in eundem multis modis
n̄ratur ostendere. Primo. iungēs em̄ pote
state laycali suprema ordinaria debeat se secu

Ratio prima

laribus negocijs implicare. d. l. c. in dēnūm
di. xvi. c. Si impator. xi. q. i. Sicut. s̄p̄gēs cī
potestate spūali se debet minime secūlaribus
negocijs implicare: cum etiā alij inferiores se
cularibus implicare nō debeant: teste brō p̄
mo. q. ij. ad. l. bi. ij. ca. ait. Nemo militēs deo im
plicare debet se secularib⁹ negocijs vt ei plas
ceat cui se p̄bavit. Hoc idem petrus in ep̄s
la clemētis p̄t legis. xi. q. i. c. re quidē. paten
ter videt asserere dicens. Te quidē oportet ir
res̄bēnsibiliter viuere 7 summo studio n̄rū: vt
om̄a occupatiōes huius vite abijcias: ne fidei
iussor: et iustas: ne aduocatus litium: ne fias: ne vel
aliqua occupatione p̄or: us inueniaris mūda
ni negocij occasione p̄p̄teris: neq̄ em̄ iudicēs
neq̄ cegnitōē secularū iudiciorū bodie re or
dinare vult x̄ps. xi. q. i. sicut em̄ ait. Impietas
em̄ tibi est o clemēs: negligētia verbi dei stu
dij: sollicitationes seculares suscipere. Hoc
etiā canon ab apostolis editus iubet in bec
ba. vt legis d. l. xxviii. c. ep̄s. Ep̄s aut̄ sacerdos
vel dyaconus nequa p̄ secularis curas assu
mat. h̄y aliter deiciat. bis conciliū Cartagi.
iij. vt legis eadē di. c. ep̄s. videtur alludere dī
cens. Ep̄s nullā rei familiaris curam ad se re
uocet. sed lectioni 7 orōni 7 verbo p̄dicatiōis
t̄m̄modo vacet. hoc etiā in alijs sacris cano
nibus 7 decretalibus cōtinet̄ expresse. vt. rrr.
q. ij. c. vltimo. 7 extra ne clerici: vel mona. se
cularibus negocijs se immisceat. c. p̄mo. 7. c. f
nec. 7. c. clericis. ergo iste due potestates sim
iura diuina 7 humana fundata iure diuino in
eundem hominē cadere minime debēt. Am
plius potestates iste quas deus voluit eē dis
tinctas: 7 distinctis p̄sonis competere: nō de
bent cadere in eundē. X̄pus aut̄ voluit pote
statem laycalē supmā 7 spūalē supmā
esse distinctas: 7 distinctis p̄sonis competere
quod Lyp̄anus vt legis di. x. c. qm̄ 7 nichola⁹
papa: vt legis dist. lxxvi. c. cū ad verum. fere
sub eisdē v̄bis testat̄. Videt aut̄ huius ratiōes
quare hoc voluit assignare. sic em̄ scribit. Nic
cholans. Tum ad verum ventū est vltra sibi
neq̄ impator iura pontificat⁹ arripuit nec pō
tifer nomen impatoriū sibi vsurpauit: quoniā
idem mediator dei 7 hominū homo x̄ps iustis
actibus p̄p̄rijs 7 dignitatibus distinctis offi
cia p̄tatiōis vsq̄ discretis p̄p̄a volens homi
nes medicinali humilitate sursum afferri: nō
humana supbia rursus in inferno de mergit
et xp̄iani impatores p̄ eterna vita pōnētib⁹
indigerent 7 pontifices p̄ cursu temporalium
t̄m̄modo rerum: imperialibus legibus vreret̄
tur: quatinus spūalis actio a carnalibus dista
ret incurrib⁹: sicut deo militans se negocijs se

Secunda rō

cularibus minime implicaret: vt nec vicissim
homo ille rebus diuinis p̄sistere videt̄ qui
esset negotijs secularibus implicatus. Ex q̄
bus v̄bis videt patenter haberi q̄ sicut impe
rator: sibi nō debet vsurpare p̄tatem spūalē
Itā papa nō debet sibi vsurpare potestatem
laycalem supmā. Et hoc ordinauit x̄pus cu
ius ordinatiōē nemini transgredi l̄y: ne sibi
damnatiōē acquirat iuxta snias apostoli ad
Roma. xij. Triplex autē inuenit̄ ratio quare
x̄ps ordinauit istas duas potestates supmas
distinctis debere competere p̄sonis. p̄ma est
ne si impator vel pōtifer haberet vtrāq̄ sup
biret. 7 hic glo. ait. Primus homo p̄ supbiam
cecidit: vnde in infernū omnes demergeban
tur. sed x̄pus humilitate sua sursum erexit: s̄
si haberent omnes eadē officia supbirent: ita
q̄ iterum demergerent in infernū. Secunda
ratio est vt distincte persone distinctas pote
states supmas habētes. s. impator: 7 pontifex
scimicē deberēt indigere. Tertia q̄ in scriptu
ra sacra sicut 7 allegatio p̄cedentiuz fundari
videt̄ est vt militans deo secularib⁹ negocijs
se nō implicet 7 secularibus intētus negocijs
supmā in spūalibus nō habeat p̄tatem.
Et quibus concludit̄ q̄ fm̄ ordinatiōez x̄pi
ille due potestates supme nō debent cadere
in eundem. Rursus ad potestātē laycalem
supmā spectat armis intēdere: 7 iudicium
sanguinis exercere. teste apostolo ad Roma.
xij. Non frustra gladiū portat. dei em̄ mister
est vindex in iram ei qui malū facit. Dinc Lyp̄
rianus vt habet. rxiij. q. v. c. rex. ait. rex debet
sua cobibere: adulteria p̄uere. ampios de ter
ra p̄dere: homicidas 7 p̄iuos nō sinere viuere
hinc Aug. cōtra manicheos: vt habet. rxiij. q.
p̄ma. quid culpaf. vult q̄ belli suscipiendi au
croitas penes p̄ncipes sit. 7 p̄ p̄ns p̄mo ē pe
nes p̄ncipem secularē supmū. q̄ em̄ ibi loquit̄
de p̄ncipe seculari. ps p̄ illud qd̄ subiūgit̄ dis
cens. Vir iustus si forte etiā sub rege homine
sacrilego militet: recte potest illo iubente bel
lare. Dinc Salomon Prouerb. xx. c. ait. Rex
qui sedet in solio iudicij dissipat omne maluz
inuitu suo. Et iterū Impios dissipat rex sa
piens 7 incuruat sup eos fomicē. armis autē
intēdere 7 sanguinis iudicia exercere christ⁹
verbo et exemplo vicario suo et alijs p̄claris
spūalibus interdixit. dixit em̄ Petro vt legis
Job. xvij. mitte gladium tuum in vaginā. et
Jd̄arb. rxi. conuerte gladiū tuum in locuz
suum: omnis qui acceperit gladium: gladio
peribit. nō solum aut̄ petri: sed alios aposto
los ab vsu gladij p̄buisse videt̄: teste Luca
xij. Videntes aut̄ qui circa ip̄s erant qd̄ furu

Tertia rō

rum erat. Dixit ei petrus. Dñe si pcutimus in
gladio: 7 percussit vnus ex illis seruu p̄ncipis
sacerdotū 7 amputauit auriculā eius detraz
Respondēs aut̄ iesus dixit. Sinite vsq̄ buc:
Et quibus verbis colligit̄ q̄ x̄ps petro 7 alijs
p̄claris p̄tēz gladij interdixit. 7 p̄ p̄sequēs
voluit vt ab effusione sanguinis abstinerent:
qd̄ etiā eis inbibuit cuz dixit eisdem vt legis
Jd̄arb. rxi. Scitis q̄ gentiū p̄ncipes domi
nantur eorum: 7 qui maiores sunt potestates
exercent in eos. nō ita erit inter vos. sed q̄cum
q̄ voluerit inter vos fieri maior: erit vester mi
nister 7 qui voluerit inter vos p̄mus esse erit
vester seruus. Sicut filius hominis nō venit mi
nistrari sed ministrare. Et quibus verbis duo
colligunt̄. Primū est q̄ x̄ps apostolis supmā
potestatem secularē inbibuit. aliquā em̄ pote
statem eis inbibuit nō omnē. Tum q̄: voluit
q̄ inter alios maiores essent 7 p̄mi quia ip̄s
p̄cepit vt p̄tatem aliquam super alios exerce
ant cum dixit petro. pasce oues meas. et cum
dixit vniuersis apostolis. Job. ij. Sicut misit
me pater 7 ego mitto vos: 7 post. quoz remi
seritis peccata remittunt̄ eis 7 quoz retinue
ritis retenta sunt. ergo supmā potestātē se
cularē x̄pus apostolis interdixit s̄ nō oēm.
Secūdo colligit̄ ex verbis p̄dictis q̄ x̄pus
voluit q̄ apostoli imitarent̄ ip̄m in abdicatiō
ne exercēde p̄tātē sup alios: cū seip̄m p̄ponat
eis in exemplum dicens. sicut filius hominis
non venit ministrari sed ministrare. q. d. faci
te sicut facere me vidistis: vt nō maiorem po
testatem exerceatis in alios: q̄ me exercevi
distis. x̄pus autem in q̄tum homo mortal⁹ suo
vicario exemplū p̄bens quomodo gubernare
deberet sibi subiectos. nunq̄ iudicium san
guinis aut secularē p̄tatem exerceuit: sed oēm
p̄tatem etia occasione sibi datam ab alijs de
clinauit. Itā sicut legis Job. viij. adduxerūt
scribe 7 p̄barisei mulierē adulterā 7 statuerūt
eam in medio 7 dixerūt. magister bec mulier
modo deprehensa est in adulterio: in lege aut̄
moyses mandauit h̄m̄di lapidari tu igitur qd̄
dicas: ipe se intromittere de causa sanguis in
tantuz renuit vt nec interrogātib⁹ veller̄: q̄
fm̄ legem a se vel ab alio iudice esset in ip̄am
ferenda sentētia respondere. Etia cū discipu
lī eius Jacobus 7 Iohannes vt habet Luce
ix. cuperent pena mortis p̄emptū samaritan
orum quem in iesum fecerant nō recipiendo
eum vindicari: ipe increpās illos dixit. nesci
tis cuius sp̄s estis: filius hominis non venit
afas p̄dere sed saluare. q. d. nō dico q̄n p̄cept⁹
samaritanoz est dignus morte. non tamen in
feram eam: quare: non veni inquantuz homo
aa iij

Questio prima

mortalis p quocumq crimine vitam corpalem auferre sed cōferre. Tres em mortuos suscitauit. sed nullū q̄rūcūq̄ sceleratū morte aut mē...

Capitulu. v. soluit rōnes opinionis prime capituli primo recitare.

Cap. V

Via aut in hoc

opusculo censui solūmodo recitādo et allegādo pcedere: narrantum est quomodo fm p̄dictas opiniones ad allegatiōes eis cōtrarias potest respondere: et quomodo fm tertiā opinionem ea que p̄ma adducit opinio dissoluunt.

Ad primū

Capitulu V

videtur in potestate spūalem et laycalem non potest concludi q̄ non possunt cadere in eundem hominem: licet et hoc possit conuincī q̄ nō sunt eadem potestas.

Ad secundū

Ad tertium respondet vno modo q̄ h̄s patitur: quilibet p̄latio ecclesiastica a se et cludit dominatiōne que est respectu non liberorū ita vt nullus p̄latus ecclesie et vi p̄latiōnis sue potestatis spūalis sit et talem dominatiōne dñs xpianorū quomocūq̄ q̄ grece vocat despotas fm Aristotelē in politicis ex ordinatiōne xp̄i non est despoticus sed magis assimilatur p̄ncipatui regali.

Ad tertium h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

h̄s opinio

Questio prima

fm nō excludit eazā p̄sona in qua est. et ideo h̄s fm dñi Petrum talē dñariōne nō debeat habere qui iungit potestatem spūali.

Ad quartam

Ad quintam

Capitulu. vi. arguit cōtra opinionē adductas supra capitulo secundo et hoc. viij. motiuis probans illā opinionem esse hereticam.

Cap. VI

Estat nūc secū

Ad opinionē tertiā respondere ad motiua opinionis secunde quorum nonnulla fundantur in hoc q̄ papa habet plenitudinem potestatis tam in spūalibus libus q̄ in temporalibus quod intellectus vt nonnulli intelligunt: quidam reputant hereticum.

Primum motiuū

Primum autem q̄ aliqui fortius arbitrantur tale est fm litteras sacras lex euangelica est lex libertatis respectu moysayce legis.

Et papa nō habet potestatem p̄tā in xp̄iā

Capitulu VI

potest eā tante subdere seruituti: et si quicumq̄ hoc tentare p̄sumpserit qd̄ facit ipso facto et iure diuino nullum est. Sed si papa haberet talē plenitudinē p̄tatis a xp̄o et euāgelica lege: lex euangelica esset inuolūcrabilis seruituti et multo maioris q̄ lex moysayca: oēs em essent per ipsam serui pape: ita q̄ papa haberet tantā p̄tatem sup̄ xp̄ianos q̄ tam vnq̄ habuit vel h̄c potuit quocūq̄ dñs sup̄ seruos: et papa posset quocūq̄ reges dare et vendere et quocūq̄ subdere seruitutib⁹.

Et hoc dicitur in lre

Secundū motiuū

Et hoc dicitur in lre

aa. v

Questio prima

eorum ipm conuictum de crimine ac digna morte qd in fecisset si rpus conuictus fuisset vel cofes...

Tertium morium

Quartum

Quintum

Sextum

Capitulum VI

Imperium non habet tale plenitudinem potestatis. Sed etiam ratione (ut quibusdam videtur) euidens...

Septimum

Debat aliam...

Octiduum morium

Obiectio

Ratio

Handwritten note at the bottom of the page.

Questio prima

Crimine diffamatus in quo appareret incorrigibilis et scandalizaret ecclesiam et deponeret per se...

Capitulum VII

Non quomodo

quidam tenentes opinionem tertiam probare conantur quod papa istam non habet plenitudinem potestatis...

Ad prima

Ratio

Handwritten note at the bottom of the page.

Capitulum VII

delium reconciliando: et etiam interdum promulgando peccatores esse excommunicationi subdendos...

Handwritten note in the top right margin.

Handwritten note in the middle right margin.

Handwritten note in the bottom right margin.

Questio prima

de eoz subditis puniendis in pcedium eo... de eoz subditis puniendis in pcedium eo...

Capitulū VIII

infidelium. dicit reddite omnibus debita... infidelium. dicit reddite omnibus debita...

Capitulū. viij. dat duas repliōes cōtra rñsonē da...

Inter pscripta

sunt duo que p̄cipue posse im... sunt duo que p̄cipue posse im...

Questio prima

Ad primū

temporalibus casualiter exercere. Doc em̄ sup... temporalibus casualiter exercere. Doc em̄ sup...

Ad s̄cūm

Caplin. IX

Estat igitur re

spondere ad verba innocētiū ter... spondere ad verba innocētiū ter...

Capitulū IX

fius militare: ad que d̄ q̄ nisi violenter p̄tra... fius militare: ad que d̄ q̄ nisi violenter p̄tra...

Inter p̄scripta...

Inter p̄scripta...

Inter p̄scripta...

Ad q̄d respondēt d̄m...

Questio prima

Responso tertia

peratore imo papa deponere: quis nulla alia potestas: neq; in temporalibus neq; in spualib; daretur eis a deo. Errant tertio allegates p dicti cu dicunt q samuel faule ppter delictus a regno deposuit. na in libro regu non legit q samuel dposuit faule: s q de eu deposuit: q hoc samuel excurus fuit 7 nunciavit saul. q uis legit q constituerit euz regem cu dicit dñs samueli: vt legit. i. Regu. viii. Audi vocem eoru 7 constitue sup eos regē 7 ips vnit in regē de de positioe em legatur hec vba. i. re. xv. qd ca plm isti allegat q dicit samuel ad saul. Pro eo q abieisti sermones dñi abiecit te dñs ne regnes. Et post. samuel ad saul: 7 nō reuertar te cū q; p̄icisti sermonē dñi: 7 p̄icisti te dñs ne sis rex sup israel: et post. Scidit dñs regnū israhel a te hodie. Et ca. xvi. sic scribit dicit dñs ad samuelē. Uq; quo tu iuges saul: cū ego p̄icerim eū ne regnet sup israel: Et quib; verbis nō habet q samuel deposuerit saul: sed q nūciator: fuit deponis a deo. Et ideo de ista depositione a deo cludi nō pot q papa de plenitudine potatis pot iperatore vel quēcūq; aliū regem ad libitū suū deponere nisi in casu: 7 hoc qñ ppria officia debire exercere noll et v; non possit: 7 ppter ea ex iniquitatibus suis regno vel regali seu iperiali prāti iutilis esset. ppter qd zacharias papa (de quo legit. xv. q. vi. c. al.) deposuisse dī regē frācor: q deponētib; p̄sente vt dicit glosa. Qd aut adducit de ioiada sacerdotē qui vt legit. iij. Regu. xi. fecit 7 vnit Joab regē nō cludis q ioiada fuerit superior rege p̄sertim quo ad iurisdictionē tpales: q sepe videt in scripturis diuinis 7 alijs q aliqui fecerūt 7 constituerūt reges: qui tñ regib; supior res nō fuerūt: imo erant subiecti eis p̄stitutis ab eis. Nam filij israhel p̄stituerūt Jeroboam regem. iij. Regu. xvi. vbi dicit fecit sibi regem omnis israhel. Et post. media ps ppli sequebat ebebnī filiū ginēb vt p̄stitueret eū regē 7 c. 7 iij. Regu. ca. xxi. sic scribit. Percussit aut populus ille oēs q cōiurauerāt p̄ regem amon et p̄stituerūt sibi regem ioisam filiū ei; p eo Die ro. et ad euandz. 7 hēf dis. xciij. c. legitur: dicit q imperatore exercitus facit. Et quib; 7 alijs innumeris colligit q inferiores p̄stituat 7 faciunt regē cui sunt subiecti: qre ex h q ioiada vnit 7 fecit Joas regem inferri nō potest q Joiada fuit: quo ad iurisdictionem temporalium eo superior. nam 7 alij q ioiada fecerūt 7 cōstituerunt omnes regem de quibus dicitur: fecerūtq; regem 7 vnterunt 7 plaudentes manu dixerunt: viuat rex. Nec valet si dicatur q Joiada ostenditur esse ex hoc superior: q occidit Atbaliam que sibi vsurpauerat regnum.

Capitulū XII

Nam hoc nō fecit inquantū superior rege: sed inquantū tutor: rector: et institutor: cōsiliarius vel vicarius regis qui tunc eo q non esset nisi septem annor: per seipsum regere nō valebat. Quod vero dicit de Alexandro qui fecit reuerentiā ioiade sacerdoti nullaz apparentiā hie videt q: nō fecit sibi reuerentiā tanq supiori in temporalibus sed quia sacerdos erat su; p̄mius quemadmodū imperatores et reges ac principes etiā spiritualibus sacerdotibus religiosis 7 secularibus reuerentiā in missis exhibent genuflectendo 7 osculando manus eorum: quos tñ superiores in temporalibus minime recognoscunt. sic etiam Zorila nō recessit ab italia ob pecces leonis pape: quia ipsuz dominum suū in temporalibus reputabat: sed qz ipsum virum sanctū habebat: 7 ideo ipm timebat offendere. vnde nōnulli mirantur q quicūq; q fideles litterati per gentiles 7 etnicos probare nituntur papam etiā in temporalibus superiorē imperatore: cum apud oēs etnicos 7 gentiles imperatores 7 reges qui nō erāt sacerdotes gentiliū semp se super sacerdotes reputauerūt: p̄sertim quo ad ea disponenda q ad cultus deoz suoz minime pertinebāt 7 bonorem: 7 tamen multi eoz modicā reuerentiā sacerdotibus exhibebant. Nā quidā eoz in terdum in honoraucrunt sacerdotes 7 templa 7 ritus eoz sacerdotū: sicut legitur de pōpēio qui reuerentiā debuit templo dei 7 sacerdoti nō exhibuit: 7 ideo nō immerito prosperitate erric nō habuit cōsuetā. Quod vero dicitur Lōstantinū: Iustinianū 7 Carolū magnū in exemplum adducunt: cōtra eos militare videtur. Nam licet isti imperatores deuoti certiterunt nō solum summis pontificibus sed etiaz sacerdotibus 7 clericis vniuersis: nequāq; tamen se subiectos in temporalibus clericali putabant: sed pro superioribus eis se gestabant. et de cōstantino quidem hoc expresse videtur p istō sumptū ex gestis siluestri pape qd pōit in decret. di. xvi. c. Lōstantinū. Et quo videt haberi patenter q nequāq; vt dicit: imo imperator cōstantinus nunq; potestatem qua prius vtebat ecclie resignauit: nec aliquā potestare secularem aut temporalem: siue iura siue res a siluestro recepit: sed aliquam potestare 7 p̄dia sibi tribuit 7 cōcessit: cum vocabulum restringendum seu recipiendū aut equipollens ibi nō valeat reperiri: sed verbū tribuendū et equiualeus quo ad significationē ibides septus inferat. Vbi sic legitur. Lōstantinus imperator: quarto die sui baptismi priuilegiū romane ecclie pontifici contulit: vt in toto orbe romano pōtiffices vel sacerdotes (als scū

De Lōstantino

Questio prima

Capitulum XII

lares iura hunc (alias hanc) caput habeant si cur iudices regem 7 ita tribuentes ei p̄tatem benignitate et vigore et honorificentia impialem (alias temporalē) atq; determinate (alias decernentes) sancim; vt principatū teneat tā sup q̄tuo: sedes alexadrinā antiochenā hierosolimitanā constantinopolitanā q etiā sup omia in vniuerso: ob terrarū dei ecclias. Et infra. Ecclis beatorū ap̄stōū petri 7 pauli p continuatione iuriorū possessionū p̄dia contulim; 7 rebus diuersis eas ditauim;: Et infra. Ecce tam palatiū nostrū q romanā vident: 7 omia italie siue occidentalū regionum p̄uicias: loca: ciuitates: beatissimo pontifici 7 pape siluestro pcedimus atq; relinquim;: 7 ab eo et a successorib; eius per pragmatice constitutū decretū disponenda: atq; iuri sacre romane ecclie concedim; peragēda (als p̄manenda). Et infra. Vte oia vero que per hanc impiale iurisdictionē sacra: 7 p̄ alia diuina decreta statim; 7 confirmauim; vsq; in finē mūdi illibata 7 incōcussa manere decreuim;. Qui bus verbis vt videt p̄tens habetur q cōstantin; non intēdebat quecūq; tēporalia sumo pōtiffici tanq; que ab eo prius possessa seu vsurpata fuerāt quōlibet resignare: aut tanq; ad summū pontificē spectarent de iure restitueri seu reddere. sed intēdebat sibi illa de q bus mentionē fecit de nouo conferre cōcedere donare 7 tribuere. Et quo inferit q cōstantinus papa et clericis quibus ista tēporalia p̄ferebat. se supiorē in talib; reputauit. Quare si ita verba eiusdē cōstantini legant vt videntur intueri q cōstantin; se inferiorē papa reputauit: de inferioritate in spualib; debz itelligi ne sibi ip̄s p̄tarius reputet. quod ipse istuare videt cum dī vbi prius. Et pōtiffex qui per tēpora ipsius sacrosctē ecclie romane extiterit celsior: 7 princeps cunctis sacerdotibus 7 totius mundi existat: 7 eius iudicio que ad cultū dei 7 fidē xpianorū vel vnitatē 7 stabilitatē pcuranda fuerint disponant. Quibus verbis: per argumētū a p̄tario sensu: videtur innuere q papa pure tēporalia omia regulariter dispelare nō debebat. Et quo habet q nō habebat in tēporalib; plenitudinē prātis. De iustiniano aut nonnulli mirant: q adducit ab istis in exemplū qbus videt q isti allegatores leges ipsius iustiniani nō legerunt cū nullus imparo: fuerit xpianus nec ate iustinianū nec post q ita expresse tā magnā superioritatē iurisdictionem 7 p̄tatem sup res 7 personas pape clericor: etiā super illa que papa vdicat et collatione siue resignatione constantini magis sibi attribuat q iustinianus in legibus

De iustiniano

no qd in car allegat iustinianum

ab eo editis 7 per vniuersum orbē tanq; seruā dīs 7 recipiēdis ab oib; p̄mulgatis. Ad supiorē aut spectat alijs statuere legem q̄ro tempore subiecti res alienas possessas ab eis possint p̄scribere 7 subiectis mādare vt eandē legem obseruent. hoc aut facit iustinianus circa papam 7 alios 7 clericos 7 res romane ecclie vel etiam ecclesiarū aliarū. vt habet in autenti. vt ecclia romana centū annor: gaudeat p̄scriptione. colla. ij. sigif iustinianus reputauit se superiorē in temporalibus. etiā papa quo ad res romane ecclie depuratas. Itē superioris est scire que regule vim legis debent ant obtinere: hoc autē fecit iustinian; de regulis generalibus qui in quattuor cōcilijs generalibus suo ad condendū legem pro supiori se gessit. Itē ad superiorē 7 super clericos potestare habentem spectat statuere: ordinare: p̄scribere 7 iubere: quid iuris debet esse clericorū in ecclia: a quibus imunes debēt esse ecclie: 7 a quibus etiam libere esse nō debēt ne res quecūq; ecclie alienentur. quantalibet licet vniciq; donationes conferre ecclis in quibus locis clerici debeant ordinari: qui punire debeant clericos delinquentes. quas milices valeāt clerici secū retinere 7 quas norint sibi interdicias: que res clericor: decedētium nō cōdito testamento debeant ecclis assignari: 7 que alijs. q clericis nō rōficiant sine litteris ad vrbem alienam. Vbi scā cruce 7 relique martyrum debeāt obseruari: quādo episcop; 7 qñ alius facultates habeat erigēdi ea que pro redemptione captiuoz a restatoribus sunt relicta: qua pena debeat puniri qui ambitiose 7 pecunie interuentu fuerit episcopalē sc̄m adeptus: coras quibus iudicib; debeāt clerici litigare. qui episcopi habere debeant imunitates tutele siue testamentarie siue legitime siue datiuę: qualiter puniri debeant clericus qui ante diffinitiuā sententiā frustratoie dilatoris causa ad appellacionis auxilium cōuolat: q nec cogat inuitus coram iudice litigare. quis debz punire antisthē. iterā rez sacramentū baptismi. hec aut 7 plura alia que ad habentē iurisdictionē spectant: iustinianus in suis legibus ordinauit: iussit 7 p̄cepit primū habetur. C. de sacrosanctis ecclis. 7 rebus 7 priuilegijs earum. l. non plures. Secundum in .l. placet. eo. ti. Tertium. c. ti. in lege ad. instructiones. et .l. iubemus: 7. l. neminem. Quartū. c. ti. l. iubemus. Quintum. c. ti. l. illud. Sextum habetur. C. de episcop. 7 clericor: .l. in ecclis. Septimum eo. ti. l. quicūq; Nouū. c. ti. l. si qua per calumniā. Octauū 7 dēcimū. c. ti. l. decernimus. Undecimū 7 duode

no qd leges eddy iustinianus p̄ cati.

bbij

VNIVERSITATIS DE SALAMANCA

Questio prima

cinum. e. ti. l. nulli. Decimum tertium. eo. tit. l. si queq. Decimum quartum. e. tit. l. omnes. Decimum quintum. eo. ti. l. generaliter. Decimum sextum. C. de episco. aud. l. si clericus. Decimum septimum. e. ti. l. decernim. Decimum octavum habetur. C. ne sacra. baptis. iteret. l. i. Justinian? igitur leges condendo priuatas et alias multas de clericis et rebus eorum ac eis libertatem et immunitates et priuilegia indulgendo indicauit aperte quod se superiorem papa et clericis reputauit.

De Carolo magno

De Carolo magno etiam non legitur quod se reputauit in temporalibus inferiori supremo pontifice: cuius signum est quod reges francie qui dicunt se successores ipsius superioris in temporalibus minime recognoscunt. extra qui filii sunt legitimi. c. per venerabilem. Nec obstat capitulum eiusdem Caroli quod ponitur in decretis. dist. xix. in memoria. ubi dicitur: licet uir ferendus ab illa sancta sede imponat iugum: tamen ferendum est. Et quibus uerbis uidetur haberi quod idem Carolus inferioris se supremo pontifice reputauit: sed non arbitrat Carolus quod apostolica sedes poterat sibi indicare vel aliquod magnam inuito in temporalibus imponere: sed in spiritualibus. quod in eodem. capit. insinuare uidetur cum premitur. In memoria beati petri bonorum sanctam Romanam ecclesiam et apostolicam sedem: ut que nobis sacerdotalis iuris est dignitatis esse debeat et magistra rationis. Quibus uerbis uidetur quod in spiritualibus apostolica sedes est iudex et magistra. ergo si argumentum a contrario sensu tenet: in temporalibus non est iudex et magistra.

Ca. xiiij. respondet quinte rationi secundi ca.

De quinta allegatione

Ca. XIII

gatione adducta supra. ca. ij. q. maior tractatus requireret quod breuitas permitat istius opusculi propter hoc quod plures allegationes ut quibusdam apparet affirmant errorem. Breuiter respondet quod deficit primo eo quod christus in quantum erat homo mortalitatis non erat rex in temporalibus nec habebat regulariter talem plenitudinem potestatis: licet in quantum deus habuit plenissimam potestatem. et in quantum homo: puta in quantum erat iustificatus: noue legis in spiritualibus habuit plenitudinem potestatis. Secundo deficit allegatio supra scripta: quia non petro nec alicui supremo pontifici concessit christus omnem quam habuit potestatem. Nam etiam in quantum homo et petrus circumferentia sacramenta noue legis instituit: quam potestatem nulli concessit. potest etiam contra statuta a seipso edita dispensare: quod tamen non potest papa quicumque. Potest etiam absque culpa il-

De illi cum roma... papa... etc.

Capitulum XIII et XIV

la que supererogationis sunt sibi subiectis imponere quod papa non potest regulariter. et ita christus multa potest que non potest papa. quod sicut etiam in scriptura homo dominus uel. le. quod insinuare uidetur cum dicitur matthei. xij. dominus est filius bovis etiam sabbati. Item. etiam fuit dominus noue legis cuius tamen dominus minus non est papa. falsum ergo accipit allegatio memorata cuius dicitur quod tota iurisdictio christi concessa est vicario eius. Raro enim aut nunquam dominus tota iurisdictione committit vicario suo: imo non nulla ex necessitate fit quod vicario? minor potestatem quod ille cuius est vicarius. Et si dicatur quod christus faciendo petrum vicarium suum et committendo sibi potestatem suam nichil excepit: tamen tota iurisdictio sibi concessit. uidetur quibusdam quod hoc patet et clusum est per predicta uerba cum ostensum sit quod christus uerbis et etiam multis excepit. cum igitur papa non habet in temporalibus rebus potestatem sequitur quod in ipsum potestatem laycalis extrema minime cadit. Ad minus respondet quod cum imperator coronatur a summo pontifice non ideo recipiens ensam in vagina erimitur et uibrat eam ut ostendat se in temporalibus inferiori papa: cum non teneat nisi sponte uoluerit ensam in vagina a papa recipere sicut nec ab ipso nisi uoluerit coronari tenetur. nam et multi fuerunt ueri imperatores qui a summo pontifice minime coronati fuerunt: imo summi pontifices omni honore reputauerunt indigni: si imperator qui placuit coronari a papa etiam placuit uagina et gladium suscipere et ipsum extimere et uibrare ut monstraret se paratum quod oporteret mediante materiali gladio facere iusticie complementum et alios precipue christianos in iusticia defendere.

Capitulum xiiij. respondet sexte rationi secundi capituli.

De sextam allegationem

gationem secundi ca. Respondetur quod quantum ad multa sicut anima se habet ad corpus ita spiritualia se habent ad temporalia: sed non quantum ad omnia. quod sicut anima est nobilior corpore ita spiritualia temporalibus sunt digniora. Et sicut anima quantum ad multa corpus: ita temporalia in multis sunt summi regentia spiritualia disponenda. Et sicut anima rationalis non habet plenitudinem potestatis super corpus: quod complures operationes habet corpus quod non sunt in potestate anima rationalis: ita habet potestatem in spiritualibus non habet plenissimam potestatem in temporalibus et ideo in papam qui habet plenissimam potestatem in spiritualibus non cadit nec cadere debet summa potestas laycalis. licet in multis layci a predicta potestate regi debeant ab habere summam in spiritualibus potestatem.

Capitulum xv. respondet septime rationi secundi ca.

Questio prima

De septima re

cap. xv

papa... etc.

spodet quod papa non est absolutus absque omni exceptione quibuscumque legibus positus: sed sit absolutus in quibuscumque mere positus a supremis pontificibus institutis: quod nulla illarum ligare potest ipsum: cum non sit impium pariter in pariter. Solutio est etiam legibus quibuscumque generalium conciliorum ac imperatorum regum quomocumque illorum qui addite erant super bis quod ad eius potestatem et non super bis quod ad propria iura et libertates pertinent aliorum. Quocumque enim statuta essent a conciliis generalibus et aliis quibuscumque super bis quod in spiritualibus de necessitate faciendae sunt pro regenda congregatio fidelium papa de solutus huiusmodi legibus positus: quod non teneat eas seruare et posset abrogare: annullare casibus et alias statuere: et in huiusmodi papa maior est generali concilio: imo toto residuo congregationis fidelium. Legibus autem institutis super bis quod iura ac libertates et res respiciunt aliorum non est papa potestatem modo duplici solutus. nam cum de se non fuerit inique papa non potest abrogare eas: et ipsas non nunquam saltem conditionally seruare teneat. Si etiam imperator uel rex aut princeps aut alius iura uel res proprias papae tribuerit certas leges et pacta roabilia imponendo: easdem leges si papae res illas aut iura uoluerit recipere suare et teneat astringere: eo quod quilibet in introductione rei sue lege quam uult potest imponere: et tamen tradit re ecclesie. xvij. q. ij. cleuobert. c. d. ad. appo. c. uerum. Et autem dicitur in allegatoe predicta quod leges temporales non dedignant sacros canones imitari. Rationem quod non est de necessitate uerum nisi cum statueret leges super bis quod ad potestatem pertinent potestatem. super bis quod aliquid fuerit institutum ab imperatore uel alio etiam quod papae uel clericorum uel aliorum quorumcumque respiciat comodum uel fauorem nullam potestatem firmitate nisi a summo pontifice fuerit approbata. Alie autem leges absque canonibus stabiles sunt firmitate: nec opus quod sacros canones imitentur: dum modo roabilia sint et iuste. si non essent inique potestatem in istos canones abrogari: et ideo licet papa casualiter habeat de legibus iudicare: regulis tamen leges abrogare non potest: et ideo summa potestatem laycalis non cadit in papam nec cadere debet: licet cadere posset si per legem dei iam non esset potestatem ordinata.

Cap. XVI

De octaua allegatione

gatione adducta supra. c. ij. Respondet quod non est necesse uniuersaliter fidelium sine omni exceptione in omnibus obedire papae: sed necesse est sine omni exceptione obedire sibi in his quod necessaria sunt congregationi fidelium saluis iuribus et libertatibus

... etc.

Cap. xv. xvi et xvii

bus aliorum. Et si queratur quod habet iudicare que sint illa uerba congregationi fidelium? uidetur quod hoc iudicare simpliciter noticia uel doctrinam spectat ad sapientes in lege diuina peritos: et in huiusmodi scientis et rationis iudicio eminentiam habentes quocumque sint siue subditi: siue plati: siue secularis: siue religiosi: siue magistris: siue pauperes: siue diuites et potentes. Hoc autem auctoritative (ut uidetur) iudicare principaliter spectat ad summum pontificem de consilio sapientium: qui si in iudicio errauerit sapientes imo quocumque errare cognouerint resistere obligantur pro loco et tempore et aliis circumstantiis: et quantum licet unicuique pro gradu suo et statu suo. quod alii debent ei resistere eruditi: alii plati: alii reges: alii principes: et alii simplices et temporales potestates destituti.

Cap. xvij. uidetur. et ut lumen rationi secundi capituli ostendat quibusmodi modis papa habeat superioritatem.

De aliam allegationem

tionem ibidem inductam uidetur quod in casu est licitum etiam de iudicio summi pontificis et potestatem iudiciali pro sententia iudicare: et ab eo etiam appellare. Item de iudicio summi pontificis licet in casu iudicare quodam tali ratione nituntur probare. Licet in casu iudicare de persona papae: et de iudicio eius. Rationem pro decretum bonifacii martyris quod pontifex dist. l. c. si papa. Et in tribus casibus teneat papam huiusmodi subire iudicium summi quod dicitur: primo in casu heresis sicut dicitur per allegatum capitulum: sed refertur in rei ueritate an sit hereticus? quod tunc ipso facto et iure licet tam diu quod huiusmodi est papatu suatus et omni dignitate ecclesiastica destitutus. Et cum sit diu iure suatus papatu quodam multis rationibus demonstratur ut eis uidetur ostenditur. Pro quibus omnibus ueritas auctorem et rationem sufficit nunc tangere. Et in apostolo in epistola ad thimotheum. testatur uidetur cum dicitur. hereticum hominem post primam et secundam correptionem deuita: sciens quod subuersus est quod huiusmodi est et delinquit cum sit pro iudicio potestatem. Item ille qui non est de corpore ecclesie non est uerum caput ecclesie licet puraretur ab omnibus omnibus et tunc errarent. uniuersalis cum ecclesia licet in his quod iuris sunt preteriti diu errare non possit: tamen errare potest in his quod facti sunt. sicut errat quod papa in rei ueritate est potestatem: et tamen sanctus ab omnibus reputatur. papa igitur uerum si postea efficiatur hereticus diu iure licet quod fidelis est absque ulla refectione de corpore ecclesie papatu suatus quod etiam iure canonico omni dignitate ecclesiastica est suatus. nam omnes heretici quibuscumque nominibus censentur sunt a generali concilio (quod etiam supra papam hereticum habet iudiciali potestatem) damnati. et de heretico. c. excoicam. Et igitur papa hereticus non excipitur a canone supra dicto: nec nos ipsi debemus?

Capitulum xvii

... etc.

... etc.

et cetera. si autem papa est de heresi primo solummodo diffamatus...

2o... papa hereticus...

sententia ipsi tenuisset verum esse: ipsum excepissent oino. Nec mirum quod...

2o...

3o...

3o...

3o...

in heresi...

appellatio siue puocatio: putet ipsum iudicem suum reputet ipsum non iudicem...

2o...

3o...

necitate saluare modo primo statui persone cuiusque verum dicitur...

3o quo op. iij.

ad ea que supra primo et secundo capitulis ad ducta sunt...

Ad primum primum capitulum.

Questio secunda

est iudex: quia em religio xpiana neminem potest iure suo vt dicit Ambrosius. fm q allegatu est supra: fundat in dicto apostoli qui prime ad Cor. vij. ait vnusquisq in qua uocatione uocatus est in ea permaneat. seruus uocatus es no sit tibi cure. Et quibus uerbis colligit q religio xpiana suos fideles a fuitate no liberat: ne nome domini q doctrina blasphemet vt dicit apostolus. i. Tim. vi. Adulterofortius religio christiana no liberat assumptu ad papatum a subiectioe qui fidele domino tenebat: quia sicut dicit apostolus. i. Tim. vi. qui fideles habent dominos non contemnant quia sunt fratres sed magis seruiant quia fideles sunt q dilecti. Imperator ergo romanus est iudex pape sicut q fuit ante papatu ipsius. Neq em papa neq clerici alij exempti sunt a iurisdictione imperatoris: q ita iure diuino remanent subiecti imperatori sicut prius in his que christiane religionis obseruantia q exercitacione officiorum ad que assumuntur no impediunt. In hmoi enim quia magis oportet obedire deo q hominibus: sicut in potestatibus societatis humane maior potestas minor ad obediendu ppositur: ita deus hominibus. dist. vij. c. vlt. Nec conuersi domino infideli: nec papa aut clerici imperatori vel alij infideli domino sunt subiecti. In alijs aut qritus est de iure diuino subiecti sunt: q ideo libertatem maiore qua gaudet habent ex iure humano solummodo. Sed forte diceret aliquis q ista responsio contradiccionem implicat q. i. in casu necessitatis papa est iudex imperatoris q imperator est iudex pape que si hijs sunt contraria: quia sequit q ideo respectu eiusdem sit superior q inferior: eo q nemo potest iudicari nisi a superiori dist. xxi. c. inferior. q. c. submititur. Dic respondet q inconueniens est eundem ratione respectu eiusdem rei esse pariter superiorem q inferiorem sed eundem eodem regularit esse inferiorem: q casualiter superior no debet inconueniens reputari. Rex em superior est toto regno: q tamen in casu est inferior: regno: q in casu necessitate potest regē deponere q in castro detinere. hoc eis habetur ex iure naturali sicut ex iure naturali habetur q vim repellere licet: sicut etiam in multis religionibus prelati supremi sunt superiores cunctis fratribus ordinis sui q tamen in alijs casibus generalia eorum capitula sunt superiora plaris supremis: ita q ipos pnt absolueret: q ideo sicut in iure reperit expisse q in multis casibus minor supplet negligentiam maior: ita no est inconueniens q idem sit eodem regulariter inferior q casualiter superior: sicut delegatus sepe ordinatoe inferior: e po suo q ta

Capitulum viii

men in casu delegato a papa pot esse superior. Et taliter respondet ad illud quod circa principium illius capituli assumit q. i. papa est iudex cunctorum fidelium. Dicit em q in specialibus nemo est iudex cunctorum fidelium nemine excepto. Quis em imperator: sit superior iudex multitudinis fidelium: non tamen est iudex supremus persone pape in specialibus propter reuerentiam officij quo fungit papa. propter quod papa in specialibus est superior imperatoris q modicum detrimentum est si persona pape no sit ei subiecta: eo q modicum quod no nocet. nam modica res no inducit firmam. extra de symonia. et si questiones. i. iur enim diuino congruit et naturali vt imperator no sit iudex ordinarius pape q papa no est iudex ordinarius in specialibus imperatoris: ideo in hoc nemo est iudex summus sine supremis cunctorum fidelium nemine excepto. Cap. octauu respondet tertie rationi ca. tertij.

De tertiaz alle

gatone adducta supra. c. iij. cu accipit q papa pot imperatores deponere. Rndet q sicut papa regularit deponere alios reges no pot a potestate concessa sibi a xpo: ita no pot regularit deponere imperatores q tunc sit dignus deponi pro defectu quecumq vel crimine qd no est inter spualia diuina computadu. Et ideo si imperator committat crimen dilapidationis vel destructionis imperij aut danabilis negligentie in piculo imperij: tyrannidis vel qdcuq aliud deponere dignissimu roani vel illi in quos sua prete roani dedit debet ipse deponere q no papa nisi illi ad quos spectat sibi sua prete tribuerit vniuersi illi ad quos spectat nollet vel no possent facere iusticie complementum: q talis imineret casus in quo necesse esset talē circa imperatoe iusticia exerceri. illud aut decretu. xv. q. vi. c. alius no facit ad propositu: vt videtur: quia non loquit de imperatore: sed de rege francie qui tunc superior in talibus minime recognoscit: q no solum rex sed regnicole cōiter tenet q papa aut exortate ppria no possit regē eorū extra casus necessitatis alius no negligentibus deponere: q ideo papau dicitur prope no deponit regē francorū sed vt dicit glo. dicit deponisse: quia deponitibus cōsensit laudando eorum factum q propositum q consulendo vt non timerent in hoc potestate sua cōtra regem p cōmuni utilitate omnino exercere. Illi igitur franchi duobus forisran de ppria prete papā tanq sapientiorē q ipsi essent seu haberent. Cū non dū enim erat studiu parisiu cōsulebant q interrogabant an eis fm deū liceret suū regē deponere

Questio secunda

Nostris autē temporibus quidā de potestate sua nullatenus dubitantes regē suū deposuerunt papa nullatenus requisito. Et em dicit isti nec in se tuere nec destituere regem spectat ad papam: quando ipsis circa institutionem destitutionē regum suorū no interueniunt pericula: nec sunt danabiliter negligentē sed forte diceret aliquis q Innocentius. iij. ostendit quartu q Inno. iij. deposuit fredericu imperatoem. Dic tripliciter respondet. quidā em dicunt q Inno. iij. q Inno. iij. illas deposiciones fecerunt auctoritate Romanoꝝ ad quos spectat correctio imperatoris. Idcirco q principes alemānie quibus datum est ius eligendi Imperatores a romanis circa imperatoe correctioe fuerunt danabiles negligentē. Alij dicunt q simplr Inno. iij. aucte cōcilij generalis deposuit fredericu q in casu heresis simplr b3 potestate sup omnia xpianos. Alij dicunt q vterq male processit vsurpado sibi pretem qua no habuit: sicut sepe faciunt romani pontifices vt dicit glo. de foro compe. super. c. si clericus. dicens in hec uerba. papa sine sint negligentē laici sine no quotidie cōcedit litteras clericis cōtra laicos supra quacumq questione: q ita vsurpat iurisdictionē aliorū: q illud qd dicit supra. ca. primo. nouit. in principio. propter quā vsurpationē dicitur ordinem xpianitatis esse cōfutum: q ois ordo cōfunditur si vnicuiq sua iurisdictione no seruat vt testant canonice sanctiones. xi. q. i. peruenit. Et ista em vsurpatione dicitur populo strages: vastationes regionū: ciuitatū: terrarū q alias desolatōes auctoritate p dicit Inno. iij. in italia accidisse. de quo quicquid fuerit de frederico. s. siue hereticus siue laicus fuerit: dicunt q cōtra fredericu edere decretalem vel scripturā cōpluribus cōtra fides eroribus inexcusabilibus firmatā. Et autē dicunt quidā a. c. annis q circa in regionibus galie siue hispanie q in maiori britania p supremus pontificē a gente in gentem dominia esse translata. apertissimu est mendacium. no em in maiori britania neq quo ad ipsas neq quo ad scotiam eidem subiectam: facta est per ipsum quecumq translatio: nec etiam illi de maiori britania in aliqua translatione vel destitutione: nec institutione supremum pontificē requirere voluerunt: q multa alia quorū qdas ecclesie libertatibus et clericorum derogare vidēt que contra expressas diffinitiones ordinationes q statuta summorū pontificum in maiori britania sunt vt nonnullis apper. Qd autem in hispania de translatione regni aragonie per supremum pontificem extitit attentatus iniquss fuisse puratur a multis: q nullatenus

Capitulum ix

potuit ad effectū produci. Cap. ix. respondet quarte rationi. cap. tertij. De quarta alle gatione inducta cum dicit q papa potest transferre imperium de vna gente in aliam: dist. uerimode respondet. Vno modo q papa potest hoc casualiter quia no est alius. Aliiter dicitur q distinguendū est. quia aut imperium transferendū est a gente in gentem propter alius quod crimen speciale gentis a qua est imperium transferendum: puta si gens illa inficiatur prauitate heretica vel ad legem iudeorū. ad ritum vel sectam genti itatis vel sectam aliam cōuertat. aut propter aliud simile: vel populū q crimen seculare aut negligentiam vel defectū alium: propter quod etiam iudicio sapientū gentium vel non xpianorū gens illa no esset digna alios gubernare. Si transferendū sit impius propter crimen aliq speciale: dicunt quidam q papa potest ex iure diuino transferre impiū cū ipse in specialibus q anetis eis b3 plenitudinē potestatis quantum ad ea que sunt de necessitate faciendā. Alij dicunt q papa in hoc casu no potest transferre imperium nisi laici fuerint danabiliter negligentē vel fauente genti a q necesse est transferre imperium: sed in hoc casu ad papam spectat de crimine speciali cogit noscere vel denunciare eis ad quos spectat vt ipsum deponat nisi ipsi voluerint committere pape potestatem suam in hac parte. Si autē illi noluerint vel non potuerint transferre imperium in hoc casu iure diuino deuoluta ē potestas transferendi imperium ad summū pontificem ex hoc q ipse plenitudinem habet potestatis quantum ad omnia que de necessitate sunt faciendā saluis iuribus q libertatibus aliorū non negligentium ea que ad ipsos spectant in dispendium boni cōmunis. papa autem iuxta canonem illum. xi. questione. i. re q dicitur. qui specialiter loquitur de papa q plures alij qui in scriptura dei sunt fundati: q creptis ebulsi q apostolorū: in robore: de secularibus negocijs: nisi propter defectum laicorū se intromittere nullatenus deberet: et hinc est vt quedam assertio dicit si a romanis esset imperium transferendum ex causa manifesta. ista translatio faciendā esset per laicos: non papam: nisi laici essent danabiliter negligentē: quod tamen ammonere deberet: quia ammonitio simplr: non multum eum a spiritalibus curis distraheret. Si vero impiū transferendum esset a gente in gentes propter crimen aliq speciale vel danabile negligentiam vel p

Cap. ix. Imppe possit... De... differre...

Obi. bno.

Obi. bno. No ali...

per defectu quecumq; seculari papa auctori-
tate ppria talem translatione non pot facere
nisi romani oes essent danabilis negligentis
Qualiter aut fuit processus p papa cu imperi-
um fuit translatu a romanis de grecis: in ger-
manos an iuste an iniuste pcesserit possit per
certitudinem iste solus scire qui acta rpi illius
haberet: tunc per processum qm ad omnia
que concernebat translationes cognosceret: is
p facto pape presumendu sit q non possit pba-
ri contrariu: que admodu p quocunq; iudice psum-
menduz sit donec pbeatur contrariu. extra de
renu. in pntia. ppter hoc dicunt quida q dis-
cretam decretale no viderut q papa absq iusta
ca vel auctoritate: cu no ex commissione neq; p-
pter negligentiaz translatione facere potuit:
nec ex iusta causa ea facere attenta: false sua
psumpsit danabilis in messem mittere aliena.
Si aut ca manifesta erigens eam fecerit ex co-
missione vel assensu vel auctoritate romanor;
vel ipsi romani in faciendo eam fuerut danabi-
lis negligentis iuste processit: q; in tanta ne-
cessitate poterat supplere negligentia eorum
dem. ita solummodo casualis et no regulariter
pot transire imperiu licet sit imperium trans-
ferendu. Qu aut dicit quida tenentes papa re-
gulariter posse transire no soluz imperiu: sed
etia omnia alia regna. Rndet q in gallia no
videt talis translatio fuisse facta a. d. annis et
circa 7c.

Cap. x. respondet quinq; roni capituli tertii.

Cap. XI.

De quinta alle

gatione. iij. c. cum dicit ab illo
est imperiu a quo impator post
q electus e examinatus inungi-
tur consecratur et coronatur: dicitur hic q hoc no co-
tinet veritate: q; nec per examinatione nec p
consecratione potest ostendi q imperiu sit a pa-
pa: nec q in temporalibus impator sit inferior
papa nec q ppter confirmari a papa sit dicen-
dus inferior in temporalibus. Sed an christi-
simode dicit a diversis. Dicunt em quidam q
electio psona electe in regem romanor; ad eccle-
siam pntinet: no ad hunc finem ut approbet vel
reprobet electio vel electi psona: vel et ad hunc
finem ut possit approbatione ab eade ecclesia
habere administrare: cu ex electione concordia.
vel a maiori parte principu electione sibi facta
illud sibi coperat sed ad finem ut corrigat eu de
criminibus notoribus: pferim graubus a se-
commissis de quibus penitentia no egit: et si cor-
rectione contempserit nolendo agere penitentia
de peccatis seu criminibus eius ad requestas

In impator dicitur
hinc pfirmum
magis.

ecclesie tunc denegare punctione et coronatio-
ne imperiali vel aliter contra ipsum pcedere:
sed qn quis electus est a minore parte principu
tunc papa posset reprobare talem electione et
ipsum electu: hoc est declarare ipsum non hab-
ere ius. alij dicit q examinario illa no fit a pa-
pa ad hunc finem: pura p ptea ut papa corrigat
electu de tribus quibuscumq; nisi forte per acci-
dens et ex psequenti: scilicet ut sciat an debeat ip-
sum p ipatore dicit: et ut sciat alijs si necesse fue-
rit p certitudinem indicare q; si sicut vero
impator obedire teneant: no ut ei aliqua tri-
buar potestate sed coronam imperialem in modo
si electus eam voluerit ab ipso recipere. quem
admodu illi ad quos mittit legat; examinat
litteras eius: et in legato nulla coterunt pates
nec de aliquo crimine corrigunt eum: sed ut sci-
ant solummodo an debeat ei obedire ut colligi
pot ex cano. xvij. dist. nobilissimus. vbi dicit
glo. legati sine periculo non recipiunt. vñ ma-
ior in eis est facienda ex iminatio sic etia ut ha-
bet extra de crimine falsi ad falsarioz. qui lites
teras papales recipiunt illas examinare debet
no tanq; ut superior approbent vel reprobent
eas: vel aliqd tribuat eis pntis vel vigoris s;
ut sciant isti an sint vere: ne in periculo sum
litteris falsis vtatur. Sicut qn electio summi
pontificis representabat examinandam impatori
frustra em esset representatio illa nisi ut exami-
naret impator electione summi pontificis: non
ut ea tanq; superior in hoc approbaret: nec ut
aliqua tribueret pntem qm ad illa que com-
miserit rps bnd petro sed ut sciret an esset vere
et rite electus: et an ipm tanq; veru papa debe-
ret ab hereticis et scismaticis et alijs malivolis
defensare teste Bariano q dist. lxxij. ait. prin-
cipibus vero aut impatoribus electiones ro-
manor; pontificu atq; aliquor; epor; referen-
das vsus et constitutio in ecclesia tradidit:
p scismaticor; atq; hereticor; dissensionib; q;
bus nonnunq; ecclesia dei comissa periclitaba-
tur contra quos legibus fidelissimor; impera-
tor; ecclesia munita legis. sic ergo videt qbus
dam q alij reges inungunt consecrant et coro-
natur ab epis vel archiepis a quibus tamen re-
gna sua tenent minime 7c.

Cap. xi. respondet ad sextam rones. c. liij.

De sextam alle

gardey. c. iij. Rndet diuersimo-
de a diversis. quida em dicunt
q impator no tenet iurare tan-
q; vasallus impatori: pferim p pdijs ciuira-
tibus castris et villis et oibus alijs que supab-
undat ultra illa que sibi necessaria sunt p sua

Quo impator tenet iurare.

sustentatione honorifica et executione sui officij:
de quibus etia ceteri clerici tenent tributum
reddere impatori. Nam ab imperiali dignitate
hmo: immunitate obtinet quam dare potest
impator: si no fuerit in notabile imperij detri-
mentu omnibus sacerdotibus. Dixit em rps
Matth. xxij. Reddite que sunt cesari cesari.
Et Apulus Roma. xvij. vniuersis pcepit fide-
libus. Reddite omnibus debita. cui tributuz
tributu cui vectigal vectigal 7c. Aliter dicit q;
nec impator: pape nec papa impator iurame-
tu fidelitatis et homagij pntare tenet. Ad illud
autem quod adducit. lxxij. di. c. tibi dno. Respo-
detur q illud iuramentu no erat iuramentum
fidelitatis et homagij: sed fidelis defensionis:
quale iuramentum pstant alij reges in regnis
suis iurantes q fideliter defendet ecclesiam qui-
am ab ecclesia no tenet sua regna in feuduz: s;
quereret aliquis an impator: teneat hmoi iur-
amentu fidelis defensionis pntare. Quidam
dicunt q impator in corodatione sua vt ante: ta-
le iuramentu summo pontifici tenetur pber:
alij tenentibus q ad hoc non tenet. Et si fece-
rit ex deuotione vel simplicitate vel alia cau-
sa quacunq; successores suos ad hoc no poterit
obligare cum no habeat imperiu par in pare
licet em impator: sit papalis aduocatus. i. de
senso: romane ecclesie. sicut et patroni ecclesie
vel ecclesiaru sunt aduocari. i. defensores: cap-
tu in nullo est impator: magis subiectus pape
q alij. Alij aut reges ad hoc iuramentu mime
obligant. ergo nec impator. Alterius sic. vñ
qui succedit alteri iure covti debet quo succe-
dit alteri dignitati: et libertatibus gaudere
debet quibus ille gaudebat: sed impator: ro-
manus succedit iuribus romanor; impatoru
raz fidelium q infidelium q hac libertate gaude-
bant: et hoc iuramentu pntare no tenebant. s; et
impator: nuc hmoi iuramentu nullatenus tenet
et tibi dicit vt satis iam onsum videt.

Capitulum xij. rndet septime allegato capitulo tertij.

Capitulum XII

De septima ro

nem adducta tertio capi. dicit q;
papa n; bz regu vt ruz; gladi-
um materialis. temporalis et spi-
ritualis: bz bz vt ruz; in casu. Nec ad hoc p-
bandu sufficiunt verba illa Lu. xxiij. Ecce gla-
dij duo hic. q; pferetes ista vba intelligebat
ea de duobus gladijs materialibus fm istam
q intelligere ipa de gladio materiali et spias:
li esset mistice interpretari ipa. sensus autem my-
sticus no est ppe intellectus: aliquor; verbouz
scripture diuine. Et ad pfirmandu ea que in
contentione veniunt adduci no possunt nisi p

In pape hinc vt ruz; gladi-

alia verba scripture vel p alia rōem evidentē
apre. pbeatur. Ad pbandu aut q papa bz glas-
dium vt ruz; aliam pbatione oportet inuēire:
Ad Inno. iij. adductione dicit q eius verba ad-
mitti no debet cum errore contineat manife-
stū. scz q nemo nisi q intra ecclesiam est aliquē
gladiū. i. aliquā pntem habet eo q potestas
gladij materialis vere et de iure no solū intra
sed etia extra ecclesiam valet reperiri. Nec ei
infideles pntem gladij materialis habebat
licet ea fuerūt frequēter abusi: sed abusus poi-
testatis verā et legitimā pntem no excludit.
Nec valet dicere q impator: ipse accipit glas-
diū a summo pontifice in vagina que erimit
et vibrat: q; hoc facere no tenet: q; qm no fa-
ceret verus impator: cristeret. Nec valet dice-
re q dno dicit petro. Conuertit gladiū tuū in
vaginā no alienā sed tuā. Non em ppter hoc
q; de vaginā tuā inuēit q; petrus habuit glas-
dium materialē lz p seipm no debuit exerce-
re: q; illa verba rpi ad istam debet intelligi de
gladio que petrus p seipm exercuerat ante q;
esset pontifex supremus: et psequens nisi per
alium locū scripture ac rōem insolub. lē apre
pbeatur. ad auctem de gratiano pfirmanduz
adduci no potest.

Cap. xij. respondet octauae et nonae allega. lxxij. ca-
pitulo tertio adductis.

De octauam rō

nem eiusdem capituli respondet
q nequaquam ab illo est imperium
ad que se bz impator: vt filius ad
pater sic discipulus? ad magister: sic plūbū ad aurū
q; bas cōparōes no bz im: erator ad quecumq;
boies purū ppē sui tēnū imperiū vel saltē p-
pter rpalia sed ppter spūalia in quib; ipse sub-
iectus est. Non itē respondet ad nonā negādo
q imperiū ē ab illo cui tenet i parat: caput sub-
mittere. vñ si p verba valentiniani pbari pos-
set q imperiū esset a papa pbaret p ipm q im-
periu est ab epō mediolanen. q; de illo prulit
valentinianus verba illa.

Cap. xliij. rndet decime et vltime roni cap. tertij.

De decimam rō

nem rndet q papa vacante im-
perio pferim si no fuerit vicari-
us alius imperij ab imperatore
vel etia a rōnis vel ab illis quibus romanū cō-
tulerit pntem assumpsit quā em ass. i. mere de
buisz maxime rpe fidelium q no min; q modo
eccle et summo pontifici in bis q debeat para-
ri fuerunt humiliter obedire si pntes hmoi ad
papā ex ordiarōe rpi spectassz cū fm bndm lz y-
pianū. vt habet. vij. q. i. q; pculosum sit in dis-
cc

Questio secunda Ca. xv

uinis rebus ut quis cedat suo iuri et potestati Sed forte aliquis diceret quod secundum Innocentium in rebus habet extra de foro compe...

Capitulum xv ponit solutiones alterius opinionis ad ea que in holum adducta sunt...

Capitulum xv

Actum est quo

modo secundum opinionem tenentem superius primum laycales tenere temporalia sibi appropriata a solo deo ad illa que sunt adducta in contrariis respondet...

M. in fine imp...

videtur...

Respondet quod imperatores infideles tenebant recognoscere papam suum superiorem in temporalibus...

Questio tertia Ca. i

nisi per superioris aliter ordinem. Deus autem qui est superior omnium imperatorum ordinavit dante christo dominum temporalium rerum ut imperator succederet imperatori...

Primum capitulum tertiae questionis ponit ipsam questionem circa eam primam opinionem que tenet quod omnis iurisdictio...

tertio queritur

verum papa et romana ecclesia ex institutione christi habeant quod committant imperatori et aliis principibus secularibus iurisdictiones temporales...

Questio tertia Cap. i

Opinio prima

Probatio prima parte

Questio tertia

Probatio prima parte

Probatio prima parte

lis plenitudo potestatis includat: eo quod hoc posse nec iuri obuiat naturali nec legi divine repugnat. Quod etiam tales iurisditiones cuius ipsas per seipsum non valeat exercere committere tenent...

Capitulum i

tempales committere: quare qui absque ipso sibi sumeret huiusmodi iurisditionem illicite sibi sumeret ipsam et illicite eandem exerceret. Pro ista opinione potest sic argui. Quod voluntas communione habere ad invicem in qua omnes vel plurimi ad discorde...

Allegatio primae in iudic. cap. 7 vij.

Confirmatio prima

Confirmatio secunda

Confirmatio tertia

Probatio tertia cuius in re. 6. vij. dicitur

Questio tertia

eis tpe eodem vocabunt: no poterit aut obe dire cuilibet ergo necesse erit vt sint alteri vl illo: aliqd? inobedientes. qre illa comunitas no est optime ordinata. Restat ergo q nulla comunitas est bene ordinata nisi vni capiti sublit a quo iurisdictione oim alioz dependeat. Vniuersitas aut mortaliu est comunitas que dam volentiu comun: onē habere adinuicem in qua pluri ad discordias sunt pni. q non ē optime ordinata nisi vni capiti sublit a quo iurisdictione oim dependeat: sed nullus potest esse alius q supmus pontifex cui iurisdictione saltem q̄tum ad ea que ad fid. m. 7 ad religio nem xpianam spectat a solo deo dependet. q a solo supmo pontifice iurisdictione oim alioz dependet. Si no p̄sunt diuersis plures supio rem no habentes quoadmodū diuersi reges regnant in diuersis regnis non potest dici q tota comunitas sit optime disposita. no eni tota comunitas comprehendens subditos diuer forum no habentiu supiorē est optime ordinata: q: cui natura humana est pna ad dissentie dum inter diuersos superiores no habentes leu ter poterit oriri discordia que p supiorē sedari no poterit. Discordia aut inter maiores superio rem no habentes piculosa est fm Aristotele vi. polit. c. 4. q vt dicit ibidem in signū dissensionis coassumere faciunt torā ciuitatē. qn em tales dissentit torā comunitatē scindunt et diuidit. sed talis cōitas no est optime guber nara. Si aut iurisdictione oim alioz dependet a summo p̄tifice nec imperator: nec alius prin cepts debet iurisdictione rpalē exercere nisi si bi a supmo pontifice comittat.

Capitulu scdm tertiū qōnis ponit opi. scdm tenē rem oppositi supiois opinionis cui? etiā p̄barōes ad dicit q soluent ca. viij. huius qōnis.

Cap. 11
2^a p̄secunda

Via est opinio

q nec papa nec romana ecclesia habet ex institutione xpi q regu lariter committat imperator et alijs p̄ncipibus secularibus iurisdictiones tem porales 7 q ipsi eas absq̄ eo possunt exercere Sed circa hanc assertionē sunt diuersi modi ponēdi. Unus est q nec papa nec romana ec clesia h̄ habet a xpo seu ex instōne xpi. Et sic q romana ecclesia nullā habet p̄tatis plenitudines penitus coactiuā nisi sibi a papa vel im peratore vel aliquo alio inferiore imperatore comittat 7 q imperator aut p̄p̄o in rpalib? est papa subiectus 7 si aliquod crimen siue spiri tuale siue seculare commiserit subiectus pe na debita realiter est coercendus et q impa to 7 alij p̄ncipes seculares absq̄ hoc q ex in

Primus modus

Capitulu II

stitutōe eis aliqd a papa comittit iurisdictione nes rcales habeat exercere. Alius modus ponēdi est q ex institutione xpi h̄s papa vt rā spūales censurę criminales q̄ alie ad ipsos p̄t neāt in q̄bus p̄tatem obtineat coactiuā. sed de rēp̄alibus nec regularit̄ nec casualit̄ baby se intronittere nisi sibi a poplo vel imperatore vel seculari alio comittat. Tertius modus ponēdi est q papa regulariter non habet sed solūmodo casualit̄ ex institutione xpi q iurisdic tionem. rcales comittat imperatori 7 alijs p̄ncipibus 7 q in casu ipsi eas aliter no debeāt exercere. Concordat itaq̄ isti ponētes in hoc q nec papa nec romana ecclesia habet ex insti tutione xpi q regulariter comittat imperatori nec alijs p̄ncipibus secl̄arib? iurisdictiones secla res siue rcales 7 q ipsi eas regulr̄ absq̄ com missione valeāt exercere. Pro quo talit̄ al legari potest. Nemo quocūq̄ mō iurisdictione nem rcalem domino suo comittit: tere p̄ō: impe rator: aut est summus dñs summi p̄tificis cū papa sit vasallus ei? .i. imperatoris cui tributū debet nisi ab impiali dignitate immunitatē obtineat. xi. q. i. c. Si tributū. Quod v̄banus papa: vt legit. xxiij. q. viij. c. tributū. faten vis detur qui loquens de tributo dando cefari. p se 7 alijs clericis dicit. De eternitibus ecclie quod constitutū est antiquus: p pace 7 quiete qua nos tuert defendere debet imperatoribus p̄soluendū est. Et q̄bus verbis colligit q pa pa debz imperatori dare tributum. quod est ap probatio iurisdictionis. extra de censibus. ca. omnis anima. ergo imperator: est dominus sum mi pontificis. vnde 7 nonnūq̄ sup̄remi ponti fices imperatorē dominū suum appellauerūt xi. q. i. c. sacerdotibus. di. lxxij. c. nobis domin? et. ca. Saloniāne. Ampli? res transit euz onere suo. extra de pignoriibus ex lris. igitur papa recipiens dignitatē et p̄c̄dia que tribu tum 7 seruitium debet imperatori ratione terti huiusmodi est imperatori subiect? Rursus religio xpiana a seruitute neminem liberat il cur allegatum est supra. ergo si papa ante pa patum sit subiectus imperatori remanet im peratori subiectus 7 seruus nisi imperator: li bertatem 7 immunitatem eōcesserit. Sed diceret aliquis q seruus ante papatus assum ptus in fauorem christiane religionis liberat a seruitute 7 etiam ab omni subiectione: sicut seruus factus p̄sbyter a seruitute. Respon detur q in fauorem ecclesie nihil iniustum sta tui debet: quia p̄teritu pietatis non est faci enda impietas. xiiij. q. vi. c. fur aut. 7. i. q. i. no est putanda. cum igitur iniustum sit 7 iniquū q aliquis sine culpa p̄uatur iure suo ecclie

Secundus modus

Tertius modus

Ratio prima scdm opl. autr̄ cas. sequitur ca. vitimo

Rō sc̄a

Rō tertia

Euallio

Replicā

Questio tertia

no potest statuere vt imperator: vel alius priuef iure quod habuit in psonā pape anteq̄ eēt ad papatū assumpt? nec vt dicit apostolus p̄me 2^a timotheū. vi. Nomen domini et doctrina blasphemet. Lius doctrinā gelasius pa pa vt habet di. liij. c. generalis. sequi videt af firmans q serui dominorū suorū iura sub obeē tu religionis fugere nime debēt: ne p xpiani nominis institutū aut aliena iura videantur p̄uadi. (Calsi p̄mi) aut publica disciplina sub uertit. videt ergo q si seru? fiat p̄b? vel summ? pontifex neq̄ iure diuino neq̄ iure naturali eripit a seruitute. Nec a seruitute eripi potest iure canonico. Quia iura canonica leges se culares nequaq̄ tollere possunt. ergo si suus papa vel p̄b? in libertatē eripit oportet q ipi sam a iure humano in postēra assequat.

Hadonitas gela

Confirmatio

Cap. III

Responso priā ad allegationem postā circa mediū primū cap. hu ius tertiū.

Capitulu. iij. r̄ndet allegationi ad mediū primū ca pituli poste.

Is opinionio

bus breuiter recitatis vidēdū est quomō fm eas allegatōes p̄ra eas inductas. respondet. fm aut opinionē vltimo recitatā ad allegati onē inductā supra. c. i. p opinione p̄ma diuer simode respondet. Dicit vno modo r̄ndendo q nulla comunitas est optime ordinata: nisi si vni supmo sit subiecta 7 ideo conceditur q gubernari debet esse vnus supmus iudex per electionē vniuersitatis mortaliū vel sanioris vel maioris p̄tis cōstitutus qui no debet esse papa sed alius qui supmo sacerdotio no fun gatur: cui papa 7 om̄s alij in oibus q̄ ad supre mū spectant officiū sint subiecti ita vt papa ex institutione xpi nullā iurisdictionē aut po testatem neq̄ regulariter neq̄ casualit̄ neq̄ in spūalibus habeat coactiuā quā a xpo habe at p̄tatem absoluēdi in foro penitentię a p̄ctis ac cetera eccliaistica sacramēta ministrandi 7 docendi qualiter sit viuendū: vt vita p̄perua acquirat. Hec respōsio in diuinis scripturis fundari videt. q: in eis legitur (vt dicit) q xps apostolis omnē potestātē coactiuā inter dixit euz dicit. Mat. 16. Scitis q: p̄ncipes gentiū dominant eoz 7 qui maiores sunt p̄ā tem ererent in eos: no ita erit inter vos. Et quibus verbis colligit q apostoli nullam ha buerunt potestātē in alios exercere. qd de po testate coactiuā p̄cipue debet intelligi q nec papa successor: Petri ex institutione xpi p hoc p̄tatem habet coactiuā aliquā. Hoc etiā per hoc videt posse p̄bari q xps cuius papa est solūmodo vicarius nullā vniq̄ p̄tē exercuit

Cap. III 7 III

coactiuā sed a iudice seculari voluit iudicari: ergo nec eius vicarius habet p̄tatem coacti uas aliquā sed in omnibus iudici seculari sub ditus est. Aliter respondet q papa h̄s ple nam p̄tatem in spūalibus coactiuā 7 alius iudex habet solūmodo in rpalibus 7 tamen cō munitas mortaliū hoc no obstāte poterit esse optime regularit̄ 7 ideo negat illa. Nulla cōis tas p̄tē ee optime ordinata nisi vni supmo iudici sit subiecta. Aliter d̄: fm sc̄dam opinio nem superius recitatam q nulla comunitas discordias inter se habere valētū est optime regulariter ordinata etiā si in omni casu vni supmo iudici esset subiecta: quia in tali com munitate posset iste sup̄mus iudex in p̄ni ciez totius comunitatis delinqueret optime ordinationi comunitatis cuiuscūq̄ repugna re. Rursus optime ordinationi comunitatis no obuiat q aliqui alij a sup̄mo iudice pote statem regularē etiam habeat coactiuas qui no sunt p̄iudiciales potestati sup̄mi iudicis Et bis inferit q optime ordinationi comunitatis no repugnat q sup̄mus iudex 7 alij infe riores ipo alicui alteri q̄ sup̄mo iudici casu aliter sint subiecti qui sup eos potestatem ha beāt coactiuā. Ad hoc optime ordinationi cō munitatis no obuiat q aliquis a iurisdictione coactiuā sup̄mi iudicis regulariter sit exem ptus. Ad allegationē sup̄radictā d̄: q nulla comunitas dissentire valentiū est optime or dinata nisi tota vni sup̄mo iudici sit subie cta vel regulariter vel casualiter ita vt null? alius a sup̄mo iudice sit casualiter ab ei? po testate exemptus: vt in nullo casu liceat sup̄ mo iudici coercere eūde: sed q a p̄tate sup̄mi iudicis aliquis regulariter sit exemptus: 7 in casu necessitatis sit subiectus eidem optime ordinationi comunitatis generalis vel spūalis no repugnat. nec etiam vt sup̄mus in eadem comunitate regulariter sit exemptus a p̄tate totius comunitatis: 7 tñ q in casu necessitatē sit eidez comunitati subiectus. 7 ideo vniuer sitas mortaliū no est optime ordinata nisi vni sup̄mo iudici p̄dicto mō sit subiecta 7 in casu expediat ab h̄mōi optima ordinatione sal tem ad tempus recedere

R̄s̄io secunda

R̄s̄io tertia

Capitulu. iij. p̄ declaratiōe solutionis date in cap. p̄cedēti ostidit q principatū sup̄mo cōpossibilia 7 que incōpossibilia sint dicēda. 7 hoc primo medio.

Quo quia ista

vident non v̄squaq̄ clare di cta sed obscure ita vt qualiter intelligi debeant aliq̄ valcat dubitare vt lucidius eozum pateat int̄lect? cc iij

Cap. III

Questio tertia

ac per hoc an sit verus an falsus magis appa-
reat breuiter est dicendum fm ista opinionem q
ad optimu principatu: rectoria seu regimē req-
runt que sibi repugnat et que sibi copossibilia
possent reputari. Dicit itaq; q ad optimu prin-
cipatu exigit q sit ppē bonu comune subditu-
toium: nō ppter pncipatū ppriū institutus.
per hoc em optimus pncipat' tam generalis
oiz mortaliū q specialis qui est respectu quo-
rundā nō solū differt apncipatu illicito disco-
lo et iniustoverū etia a pncipatu despotico. i.
dominatione ppter bonū ppriū pncipatū
et ab omni alio etiā illicito qui nō ordinat ad
comune bonū. talis autē pncipatus est papal'
et epalis q; trus est ex ordinatione xpi: qd xpus
insinuasse videt quādo bñm petru ordinauit
in papā dicēdo ei. pasce oues meas quasi dice-
ret sup oues meas pncipē te cōstituo vt non
tollas ab eis lac et lanā nisi p necessitate bñ-
tis iuxta illd pnc ad Corinth. ii. Quis pascat
gregē et de lacte gregis nō manducat: sed ad
pascendū nō ad exhauriendū easdem. Eades
etiā pntem videt xps cōmississe petro quādo
dicit eidē vt habet. Mat. xvi. Tu es petrus
et sup hanc petra edificabo eccliam meam: et
porte inferi nō pualebunt aduersus eas. Et tri-
bi dabo clauas regni celoz. quasi diceret ad
edificandā eccliam meā nō ad dominādū ei
vt ipemet Petrus in sua canonica pma. c. v.
innuit dices. Neq; vt dñantes in clero. et vt in-
troducās eas ad regnū celoz ceteris te ppo-
nas et preferā. et ideo p verba xpi que sequunt
Quicūq; ligaueris sup terrā erit ligatus in
celis. intelligit Petrus fuisse pmissa pntē sup
sibi subiectos nō sup alios que esset ad edifi-
cationem et nō ad destructionē ipoz: qualem
pntēs apostolus. i. ad Corinth. vltimo super
sibi subiectos dicit sibi datā a dño nō a papa
Etiā beatus Petrus nullā pntem recepit a
xpo nisi ppter bonū sibi subiectoz ad obrinē-
dum regnū celoz vt nihil eis valeret impone-
re per pceptum nisi quod esset eis necessariū
ad cōsequēdum regnū celoz. et ideo iura et li-
bertates fidelitū sunt a deo et natura concessa
vt nihil eis nisi auctoritate xpi valeat iniun-
gere: q; ad edificationē nō ad destructionem
iurum et libertatū a deo et a natura fidelibus
concessarū recepit pntem a xpo ne ipoz nō
solūmodo pastor et seruus: sed et dñs videretur
contra illam doctrinā qua ipse et alios epoz in-
formauit dicens. Pascite qui est in vobis gre-
gem dei: puidentes nō coacte sed spontanee
fm deum: neq; turpis lucri gratia sed volūta-
rie neq; vt dñantes in clero. s. forma facti gre-
gis ex animo. ppter quod si beatus petrus q

L. Petrus.

Capitulum III

iura et libertates fidelitū extra casum necessi-
tatis et utilitatis que necessitati cōparari vas-
let aliqd in cōmuni vel in spali iussisset bñdū
iussio nemine obligasset. Etia si in dīcētes
sntiam aliquam prulisset tanq; a nō suo iudice
lata ipō iure nulla fuisset. iuxta regulā extra
de regulis iuris. li. vi. ea que sūt a iudice si ad
eius nō spectat officiū vniū nō subsistunt.
Si em qd a plato erigit a sibi subiecto est li-
berum denegare. Extra de excessibus ptoz.
cum ad quozdam in glosa expressa quod acci-
pi videtur ex terto. Multo magis qd petrus
erigisset a sibi subiecto pntem libertatem sibi a
deo et natura concessam liberū eritisset eidē
subiecto denegare: et sntia petri pntem pntem
dei sic etiā nulla fuisset tanq; a nō suo iudice
lata. Nam qd ad libertates fidelibus a deo
et a natura concessas omnes a iurisdictione pe-
tri exempti fuerunt. q; cum pntem et exem-
ptio que concedunt a deo et a natura magis de-
beant vnicuiq; seruire q; que indulgent a pa-
pa vel a beato petro. sequi videt q; omnis sen-
tētia petri pntem libertate bñdū tanq; a nō suo
iudice lata ipō iure nulla fuisset. s. bñdū pnci-
patum que bonū solūmodo respicit subdito-
rum nō ppriū pncipatū nisi in quātum in
bono cōmuni cōcludit alioz xpus apostolis
minime interdixit: sed eis pceptioe vel con-
sultorie imposuit vt ab omni pncipatu ppē
bonoz et cōmodum ppriū abstinēt: dices
ad eos. vt habet. Mat. xx. Scitis qd prin-
cipes gentiū dominant eozum et qui maiores
sunt potestate exercent in eos: nō ita est iter
vos sed quicūq; voluerit inter vos maior fieri
sicut minister: et qui voluerit inter vos pri-
mus esse erit vester seruus. sicut filius homis
nō venit ministrari sed ministrare. Quib; ver-
bis xps apostolis nō omnē potestate interdi-
xit: sed magis aliqd appetendū ab eis ostēdit
cum dicit. quicūq; voluerit inter vos maior
fieri: et quicūq; voluerit inter vos primus esse
nam maioritas et primitas in pncipatu hici
noscunt: qd etiā nō ignozis docto: gentiū in-
nuit manifeste. pntem ad Thimoth. xii. dicit.
si quis epatus desiderat bonū opus desiderat
Qualē autē pncipatū xpus voluit ab aposto-
lis appeti patefecit dum subdit. Sicut filius
hominis nō venit ministrari: bonoz et mune-
ra tributa et fuita presertim nō necessaria. p-
ceptis penitē vel timozibus exigendo qualia
petunt principes seculi. q; obtinētēs ius prin-
cipandi: modū nullatenus amplectunt. nam
a subiectis talia erigūt et extorquēt. sepis et
violēt: sed ministrare venit nō tantūmodo
corporali etiā pedes discipuloz suoz bumilitē

Questio tertia

abluēdo: sed etiā spūaliter credētes in ipsum
ppter eoz utilitatē nō suā et nimia ebaritate
docendo monēdo ac pceptis et phibitioni-
bus que ad pncipatum spectare noscuntur
saluberrime dirigendo. teste eu. g. glo. Albar.
decimo vbi dicitur. Vos duodecim misit iesus
pncipiens eis et dicens. In via gentium ne
abieritis. et in ciuitates samaritanoz ne in-
traueritis: sed potius ire ad oues que pierūt
dom' ist' etc. Et post. nolite possidere aurū et c.
Quod et ā in compluribus alijs locis eu. g. e-
lice doctrine explicate inuenitur ebaritas p-
cepisse. ergo nō obstat q; dicit se venisse non
ministrari sed ministrare: nequa q; em omnes
pntem in seu pncipatū a se remouet sed
solūmodo ppter utilitatē propriam glām
vel bonozem: sicut ipse sepe restatus est: q; ob-
rem cum ipse voluerit q; ipse essent imitatores
sui fidelium utilitatē procurando nullate-
nus ipso ab omni pncipatu prob. buit: sed
ipso pcepto vel consilio in' orauit vt p-
cipiendo fidelibus non dominari propter p-
pntem utilitatē glōriam et bonozem appete-
rent: qualiter principes seculi semper vel fre-
quenter querere dinoscutur. Vniūmodi au-
tem pncipatus puritate propter bonum ali-
oum facti sunt apostoli: sed fm quosdam ad
puritatem huiusmodi pncipatus abis omni
promotione cuiuslibet alterius pncipatus
qui propter bonum proprium glōriam et bo-
nozē assumunt: pncipatus successoz apos-
tolorum de necessitate salutis minime astrin-
guntur nisi aliqui qui per votum vel iuramen-
tum a se omnem pncipatum huiusmodi ab-
dicarēt. s. quozdā assertio asserat q; ad tales
puritatē pncipatū illi q; in pncipatu succedūt
apostolis oblig. nt.

Capitulum quintum te tie questionis ostendit alio
medio qd ad optimu principatum requirunt: ostēdit
dico; pntem vno argumento q; pncipatus monar-
chi: us pcellit ceteros et hoc circa pncipiū capi. deinde
circa mediū interitum pbat.

Cap. V

Secundo ad op

timu principatum tam gene-
ralem respectu cunctorum mor-
taliū q; speciale respectu quo-
rundam fm opinionem prescripam requirit
q; pncipatus sit vna persona sicut pncipa-
tus est vnus: quapropter fm philosophos pnci-
patum regalis quo vna persona refulget tā
pncipatum aristocraticū q; politicum qua-
rum vtriusq; presidit plures: superat et pntem
cellit. Pro quo possit tripliciter allegari: s. d

Capitulum V

ad presens vnam sufficiat allegationē addu-
cere que talis est. Ille pncipatus est op-
timus et ceteris prestantior: reputandus quo
inter subditos caritas amicitia par et cons-
cordia potissime procurat: multiplicat crecit
et seruatur: et quo seditio seu discordia que est
cuiuslibet cōmunionis corruptio pncipue de-
uitatur. propē hoc em omnis pncipatus bo-
ne cōmunioni expediens pncipaliter est insti-
tutus: et ita summo conatu p antare debz pntem
ceps et fouere in su. s. subiectis. vnde et pncipal'
pntem xpus: sup cuius humerum fact' est opti-
mus pncipat' corp' alr ab apls et ceteris fide-
libus recessurus ipis dilectionē et amicitiam
singulariter iponebat dices. hoc est pceptū
meū vt diligatis inuicē. Qui etiā ipis pacē q;
est caritatis et amicitie e' cētus: optauit scpi?
et pcepit illis inter se seruare et alijs dare do-
cebat. Dicit em eis vt bētur iohis. i. iij. pacem
reliquo vobis: pacem meā do vobis. et xvi. ait.
In me pacē habetis. Albar. ix. pacē habere.
inter vos. et iohis. xx. sic legitur. venit ihus et
stetit in medio discipuloz et dixit. par vobis.
Et mathei. x. dixit apostolis. intrantes domū
salutate eam dicens. Pax huic domui. Qu-
aurem et discordia corruptio et destructio cui-
uslibet communitatis perueniat. et per cons-
sequens et concordia constructio communi-
tatis optimā. ois communitatis bone auctoz
et rector xps declarat dicens vt habetur ma-
thei. xij. Omne regnū diuisum contra se deso-
labitur. bis sola ratio de coactus pccordat aristo-
teles qui. v. libro politicorum ait. amicitia pu-
tamus maximum esse bonum ciuitatibus: sic
enim vtriusq; sibi minime seditioes faciunt. et
vij. l. bzo et bicozum dicit. videtur autem et ci-
uitates continere amicitia. et legis postiores
magis circa ipsam student q; c. rca iusticiam
Concordia enim simile aliquid amicitie vide-
tur esse: hanc autem maxime appetunt. Et q;
bus probatur q; pncipatus ad seruandam as-
micitiam pacem et concordiam et ad tollē-
dum discordiam inter subditos pncipi potis-
sime ostenditur. Hoc autem magis fit si prin-
ceps fuerit vna persona q; si plures existant.
quomodo existit in aristocratia. Nam
si vnus solus fuerit summus pncipatus nul-
la poterit omnino a capite discordia prou-
nire: nemo enim dissentit a seipso. Si vero fue-
rint plures supremi pncipantes siue diuersi
si sint vtri aristocratice vel politice presiden-
tes: inter retroces totius communitatis pote-
rit amicitia et par dissolui: ac discordia et se-
ditio suboriri: que omnib; discordijs inter sub-
ditos et minus potentes gmoz et pncipalior: ec-
cc iij

Probatio dicitur

Questio tertia

binoscitur. Dis em discordia inter minus potentes...

Aggredimur sicut lucem auctores

Ro prima

Ro scda

Ro tertia

Capitulum VI

Quod melius est principatus libero rum quam seruituti...

Obiectio

Responsio

Conclariam

Ex isto secundum opinionem

one preterea videtur principatus optimo repugnare...

Cap. vi. ostendit quod optimo principatus debet esse...

Consequenter respondetur

Capitulum VI

stat inquirere quod secundum opinionem predictam...

Questio tertia

Capitulum VI

esse principalissime constituitur ut corrigat et puniat delinquentes...

Conclariam

His visis dicitur quod

optimo principatus non repugnat sed est compossibile...

dictionem preferri a superioribus vel potestatem vel officium esse in aliqua civitate...

Conclariam scdm

Ex predictis inferitur

quod optimo principatus non repugnat aliquibus in aliqua civitate...

Correla. centum

UNIVERSITATIS SALAMANICAE

Questio tertia

legitime delinquentes ut humana coercita...

Cap. vii ostendit quod ea que de optimo principatu...

Cap. All

Anne licet prescri...

pra opinio p dicitur oia teneat de opt. mo picipatu...

Cap. lxxviii respondet supra op. vltime postquam ad...

Capitulum VII et VIII

Er scripta pu

ta p opinione memorata et illa q dicta sunt...

Cap. VIII

Ad primam...

Ad confirmacionem...

Ad confirmacionem...

Ad tertiam...

Ad secundam...

Questio tertia

depēdentē: cui sufficeret rōne alicui? delicti...

Obiectio

Responsio

Obiectio

Capitulum VIII

supma punire qm. l. oēs alij deficerent et cone...

Respo

Ad assumptionem...

An iurisdicō...

UNIVERSITATIS DE SALAMANCA

Questio tertia

ne pcesse nō pdesse querere videat: ne contra doctrinā xpi aplos p se et pro plaris ecclie tra ditā velit tanq̄ sal infatuatū mitti foras et ab hoibus pculari: ne cōtra pceptū eiusdem ve lit p salute eius corporis mistici vt membuz putridū āputari: ne desideret ipse p̄tatem qua se et caritate correptū quis etiā eccliam nō audiret tanq̄ etbni? et publican? non sinat se vt carnes putridas refecari: et vt ouē scabi osam rep: illendū a stabulis: et expurgandū vt ferm: intū qd rotā massā corrūpit: sed velit vt sibi p̄cat vt vniuersa ecclia ad interitū addu catur q̄ oia a desiderio pape q̄ aiām suam tes netur p subditis ponere puenit culari. papa ergo fm opinione istam licet in hīs per q̄ habet oim salutē p̄spicere ne a quoq̄ in eis vale at retardari a p̄tate et iurisdictione p̄cipatis summi non imerito sic se exemptus: p̄tra quā exemptionē supremus p̄cipatus si pdesse cu pit non pesse nullo mō attētare sed laudare tenet cū rōne delicti non cu iuscūq̄ nature ip sius auctas cōtēp: ibilis videat: et ne pro quo cōm: sio forsitan eius dñatio ab utilitate com muni valeat ipediti: sed quis et enomis p̄sers ti sepi: iter: et i discrimē notabile p̄cipue bo ni cōis editi. Expedire vt papa hūano iudicio destitui valeat: et hoc maxime si appareat in corrigibilis: de ipso scandalizet ecclia. Quidē aut rōnabi: e vt bñdōi pape iudiciū spectaret primo ad aliq̄s certas psonas de clero q̄b̄ de ficientib? siue per maliciā siue per negligentiam dñabile ad p̄cipantē pertineat si fidei et xpiane religionis sincerus est et seruidus es mulator. ipso autē deficiente siue per maliciā siue per dñabile negligentā destitutio pape vel saltem detentio aut prohibitio ne inso lecat optime p̄inet vel ad vniuersalē cōgre gationē fidelium: vel ad quoscūq̄ fideles q̄ tantā super ipm r̄palem habere valeant pot testatē: vt scilicet contra pctm̄ cuiuslibet xpia ni siue parui siue magni congruū remediū in ecclia valeat reperiri. iuxta illud apli. prime ad cor: h. vi. Auserte malū a vobis ipsi. Qui etiam ait. Expurgate vetus fermentū: nisi po restas deficiat r̄pali in quo casu seruandū est consiliū biero. quod habet. xi. q. ij. c. qñ igitur scz vt taceant xpiani etiam intelligētes atq̄ prudentes ne dent sc̄m canib? et mitrāt mar garitas ante porcos q̄ conuersi p̄culēt eas et imitentur bieremiā dicentē. solus sedebas q̄ amaritudine plen? eram. Signū autē quod ratione delicti papa in aliquo casu fortiatur forū p̄cipantis primi supremi qui debeat eē laycus et diuinis scripturis accipitur: in qui bus legimus xpm et apostolos cū essent de cri

Capitulū VII

minibus accusati a secularib? iudicib? etiam infidelibus iudicatos: nec legim? q̄nis crimina imposita sibi negarent q̄ assererēt vel p̄staret se in tali casu n̄ teneri corā bñdōi iudicibus respondere: imo magis in tali casu sibi subiectos inuuisse viderent. dixit em̄ xps p̄lato vt legit iobis. xix. Non haberes in me p̄tates vllam nisi tibi datū esset desup. Quibus ver bis xps insinuas videt q̄ pilatus in illo casu sup cum ordinariā habuit potestātē sibi da tam desup a deo fm expositionē quorūdam do ctroz vel ab impatore fm expōnem alioy q̄: su per ipsum habuit pilatus in illo casu nō p̄mis sam et usurpatā sed concessā et datā potestātē quod etiam de se ap̄tus cum de criminibus ac cusaretur corā iudicibus infidelibus insinuas se videt vt legit actū. xliij. vbi dicit ad p̄sidentem. Et multis annis te iudicē huic genti sc̄ens: bono aio pro me satisfaciā. Non dicit coram te non tencor respondere sed dicit p me Calias p me satisfaciā. quare videt factū et verbo recognouisse in illo casu iudicē suū. Et hoc habet. ca. xv. eiusdem vbi dicit p̄sidi. Ante tribunal cesaris stō: tibi me opz iudicari. in deis nō nocui sicut tu melius nosti: si nocui aut dignū morte aliqd feci nō recuso mori. Si vero nihil est eoz que bh accusant: nemo p̄de me illis donare. Lesarem appello. Quibus verbis Paulus tam festum q̄ cesarem suum iudicem recognouit. cum ergo nephas sit dicere paulum factū vel verbo fuisse mentitum vere cesar erat iudex Pauli. Sed forte dice ret aliquis q̄ ex hoc manifeste absurdū se queret q̄ scz imperator etiā infidelis in causā fidei esset iudex pape: quia causa pauli que coram iudice tractabatur erat causa fidei. nam p̄pter xpianam fidem accusabatur a iudeis. Dic respondet q̄ causa fidei corā impatore fidei deficiētib? alijs est: et rite tractāda. qz vt habet distin. xvi. c. Albinas. questio fidei non solū ad clericos verūctā ad laycos et ad omnes pertinet christianos. Coram autē im peratore infidelis causa fidei nō in quantū re spicere solūmodo veritatē reuelatam sed in quantū posset tangere mores reipublice des rogare etiam bono cōmuni aut alicui p̄sone iniuriam irrogare: videt posse tractari. Quo rum vtrūq̄ p̄vidēt inuuisse videtur. p̄con sul Achae Gallio qui vt dicitur Actū. xviij. cū Paulus accusaretur a iudeis dicit ad eoz Si iniquum quidem esset aliqd aut facin? pessimū o viri iudei: vos recte sustinetis. Si vero questiones sunt de verbo et de nominibus legis vestre vos ipsi videritis. Iudex ego horum nolo esse. Sic ergo dicit q̄ in casu rā

Questio tertia

fm papa possit iudicari

tione delicti papa impatori est subiect? Ad om̄s vero canones et auctoritates alias et q̄ bus colligit q̄ papa est a nomine iudicandus. Dicit q̄ nō debent intelligi sine oi exceptioe sed cum exceptionibus suis: quēadmodū alie regle in iure et etiā auctoritates q̄ plurime di uine scripture quis nō solūmodo indiffinitē: sed etiā in verbis generalibus et cū signis vni uersalibus sint plate debēt intelligi. vnde et glo. ix. q. iij. sup. c. nemo. aliquas exceptiones enumerat. si tñ submitte se. vt. ij. q. vñ. nos si. et cū submitte se cōfessionī suo et etiā in casu be neficis et hanc vltimā ponit glo. di. xl. sup. c. si papa. addēs etiā comp̄bēdētē innumeras de q̄ dictū est superius. s. si crimē ei? quod cūq̄ esset notoriū et ipe. incorrigibil: et de eo scandalizet ecclia. Sed inter exceptionē de heresi et alijs criminibus est magna differētia attendenda q̄ p̄pter heresim q̄ rucūq̄ occulta est ipso iure sit sine omi sentētia humana papatu et omi ecclia p̄latione p̄uat: tanq̄ de cōgrega tione fidelū fm veritatē tā merito q̄ numero p̄cisus existens: licet fm opinionē nesciens: etiā ipsum eē hereticū caput ecclie reputatur: imo q̄ plus est ipso iure ex cōnis sententiā et alias penas ois a sacris canonib? et pontifi cibus p̄ hereticos p̄sertim ep̄os indistincte p̄lati incurrit. hinc dicit gl. xliij. q. i. c. acba rius. h est casus in quo papa papā ligare p̄t: in quo papa in canonem late sententiē incur rit. nec hinc obuiat regula illa: qz par parē sol uere vel ligare nō p̄t. qz si papa heretic? ē in eo q̄ hereticus: est minor quolibet carbonico: qz lex factum notat etiam sine sententiā. Sed p̄pter alia crimina papa non est ipso iure pa patu p̄uat: sed per sententiā est p̄uandus.

Caplm. ix. et vltimū tēte questionis respondet ad rō nes supapostas caplo secundo. pro approbatione se eunde opinionis post p̄ncipiū capituli.

Itō quomodo

fm opinione supra. c. ij. recitatā r̄ndet ad allegationē adductā p̄mo cap. Quidendū est quomō r̄ndet fm p̄mā opinionē ad illa q̄ p̄ scda op̄i nione. c. ij. allegant. Ad p̄mū cū dicit q̄ mi perator est dñs supmi p̄tificis. d: q̄ nō est ve rum qz papa nō est vassallus impatoris nec ei de iure tributū debet nisi forte p̄pter scanda lum curandū. Alij autem clerici habentes ab impatore p̄dia villas et supabūdātea possēssioē impatorū sunt subiecti vt d: p̄ allegato ij. c. qñ sic intelligit decretum vrbani. xliij. q. viij. c. tributum. cum aut dicit q̄ aliqui supmi pontifices imperatores dominos suos appcl lauerunt. dicit q̄ ex humilitate hoc fecerunt.

Caplm. IX

Ad primā

Capitulum IX

Ad secundū cum dicit q̄ res transit cum onere suo. Respondet fm illos qui dicūt q̄ papa habet illā plenitudinē potestatis: de qua ta ctus est supra. q. i. hoc est vtrū quādo res tran sit de dominio in dominium: vel de iure in ius nouū alterius. Sed illo modo nulla res rēpos ralis potest transire in dominium pape: qz pa pa est dominus omniū temporalium reruz cuiuscūq̄ que de permissione ipsius possident: et ideo fm opinionem istam nullus imperator aut rex aut alius potest p̄p̄ie loquendo dare possessionem vel rem quācūq̄ supremo pon tifici: sed si rem de permissione pape possidet resignare potest eidem: quemadmodū fm In no. iij. Constantinus illam inordinatā potesta tem qua forassis antea illegitime vtebatur humiliter resignauit. fm vero illos qui illā ple nitudinem potestatis negant a papa: sed illā qua possit omnia que necessaria sunt p̄ cōmu nitate fidelū gubernāda sibi attribuūt. Res pondet q̄ res transit cum onere suo nisi in fa uorem fidei pape aut ecclie aut alicuius alte rius specialiter a suo onere liberet: quēadmo dus seruus p̄sbyter in fauore clericali ordi nis liberat: ita tñ vt peculiū amissioe mulcret di. liij. et antiquis. Cum aut accipit q̄ reli gio cūstana neminem a seruitute liberat. di citur q̄ hoc nō est verum. Cum vero dicitur qz in fauorem ecclie nihil iniustum statuitur concedit: sed dicit q̄ nō est semper iniustum et iniquum qz aliquis sine culpa p̄uict iure suo quādo subest causat: quādo ius huiusmodi ē totaliter in potestate superioris: quemadmo dum omnia iura sua sunt in p̄tate pape. Ad gelasium respondet q̄ gelasius intendit seruos dominoz suoz iura sub obtentu religionis su gere non debere absq̄ auctoritate superioris p̄ tificis: et ita hoc iure canonico est statutum. Et cum dicit q̄ iura canonica leges seculares et iura secularia nequāq̄ tollere possunt. Res pondetur fm opinionē que pape illam pleni tudinem potestatis attribuūt: de qua dictum est supra: qz iura canonica omnes leges secula res et omnia iura secularium principum tolle re possunt et subuertere et ea dare cui placuerit et ita vt etiam omnia regna et quēcūq̄ alia iu ra ac res temporales vniuersas pro suo libito voluntatis de iure possit papa tollere ab his qui possident eas et sibi retinere et alijs quibus cūq̄ p̄ferre: ita qz quis hoc faciēdo peccaret tamen cū factus esset de iure tenceret: ac reges et omnes alij sibi tenent in hoc obedire: fm ve ro aliam opinionē que dicit q̄ papa habet bu iusmodi plenitudinē potestatis. s. illā qua pos sit omnia que necessaria sunt p̄ cōitate fidelū

Ad secūda

Ad tertiā

Ad replicā

Ad auctoritates gelasij.

Ad cōfirmatōes

Questio quarta

um gubernada: respondetur q iura canonica leges seculares et iura secularia tollere possent ex causa sed non absq ea ronabili et manifesta electione.

Questionis quare caplm primu pronit ipsam que stione: et circa eius solatione primo incidentaliter distinquitur an inter impatore et regem romanoru sit distinctio. Et ponit duas opi. prima bic. et aliam ca. sequenti. Ad prime autem pporcionem rñdebitur caplo. vii. s. caplo. viii. pceditur ad principalis qstionis decisionem.

Questio quarta. Caplm 1

Bartholomeus queritur

q Errum electio alicui in regem romanor vel impatore sibi det plenam administrationem ex quo sua potas est immediate a deo. Dec qstio quandoqz aliam videt supponere q inter regem romanor et impatore sit aliq distinctio. Circa quas sunt opiniones diverse: quarum una e q inter regem romanor et impatore real est distinctio et q primo e electus rex romanor q sit impator. Nam rex est postea in impatore promotus. di. xxiij. in noie dñi. et de electione. venabile. qd non esset rex si non eēt realis distinctio inter regem romanor et impatore: sed nō balis tñmodo qd videt absurdus: q tūc lex eēt imposta nō bis et non reb: et distinctio nominu nō declararet distinctionem reru qd est ptra iura di. xxi. di. q promotio ad impium que fit per vñctionem et coronationem imperiale non fit ppter nomē impatoru tñmodo cōse: qndū: sed impator post vñctionem et coronationem consecratur pte impiale in omnibus regnis et etiā in populis. pferim occidentalib: q non fuerūt sub iurisdictione et potestate Caroli magni ante tēp: translationis iperij et ad huc sunt sub pte impij: et de facto in italia et in alijs terris et puñcijs q ante vñctionem et coronationem impiale subiecte erant Carolo magno primo rex romanor candē pte ante vñctionem impiale quā est postea habiturus: et ideo impator non tenet a papa puñcijs et terras subiectas regno et impio qd tenuit Carolus siue iure hereditario siue iure belli ante translationem impij in ipm factā per papam. Sed impator tenet a papa nomē impatoris et iura impialia seu pte impialem in alijs puñcijs et terris que non erant sub pte Caroli ante tēp: translationis impij: et ratione illius noie impij ac iunū hñdī recipit ab eo vñctionem et coronationem impiale. Sic etiam pte ei gendi impatorē vt electus ab eis cōse: quat nomē impatoris et pte impialem seu pte actus impatoru reservatos exercēdi in alijs puñcijs et terris q non subsunt regno et impio romanor et qd nō habuit Carolus tpe

Opinio prima q stionis icidēralis

Probatio pma.

Confirmatio

Capitulū I et II

translationis imperij puenit ad principa electores p ecclesiaz. et quo ad ista psequenda rex romanor petere psequit a papa: et romana ecclesia post electionem suam sibi vñctionem et coronationem impendi.

Capitulum secundum recitat cōtrariā fere opinionem opinioni capituli pcedēntis.

Via est opinio

que videt dicere optimū principum germanie de quo notatur extra de verb. sig. sup. qd vñctō hoc velle q inter regem romanor et impatore seu inter regnum et imperium solūmodo est nō balis distinctio: vt sint diversor nomiu sed eiusdem officij et potestatis: quē admodū d: de primaribus et patriarchis. di. xcix. pūncie. vñ de impatore antiquitus anteq esset aut dubitatio aut distinctio inter regem romanor et impatore: aliq vocabant reges: aliq impatores et eor dñum: aliq regni: aliq impij vocabatur: sicut patet ex lib. iudi. c. i. et libro bester. c. i. Pro ista opinioe pōt taliter allegari. In initio imperij romanor et per lōga tēpora post inter impatore et regem illoz seu inter imperiū et regnū romanor nulla distinctio: sed ista erant noia eiusdē potestatis ergo et nūc sunt noia eiusdē pteis anō non videtur aliqua pbatōe indigere. nā in nouo testamento in quo semp de regno romanor et imperio fit mentio nec in scripturis alijs terevls q ad tempora moderna nulla insinuat nec implicite nec explicitate inter impium et regnū romanor distinctio. nec legis in antiquis scripturis de hoc dubitatione etiā modicā fuisse motā. pna pbat: q reges romanor et impatores pollerentes vsq ad tpa. ista fuerūt successores eor qui primo non solūmodo reges sed impatores romano: facti fuerunt: scz iulij cesaris: Augusti et ceterorū qui ab illis vocabantur cesares et augusti. Et in signum q sunt illorum successores omnes isti successores vsq ad tempora ista augusti et cesares vocabantur: et omnes scripserunt se augustos. Rex autē qui alteri regi in regno aliquo succedit eodem iure quo ille vti debet. extra de regu. iuris. si qd. lib. vi. Aliter enim successor: minus haberet q predecessor: sic non esset vera successio vt arguit glo. in simili casu. extra de cōstitutōibus sup. ca. cum oēs. quare multi reges romanor vñ fuerunt omni iure in temporalibus: quo impator post vñctionem et coronationem vñt. ergo vltimi reges romanor et oēs futuri q illoz regū qui fuerūt primi impatores fuerūt nō successores obtinuerūt omē pte et bebāt quam

Caplm 11 Opinio scda.

Allegatio pma

Questio quarta

ipato: habz post qramcūq vñctionem et coronationem

Caplm tertiu deducit pceditas opi. ostendens in quo discordent: et quid verisimilitudinis habeant. Adula pterea de regno francie an vsurpatiu sit inserunt Et dicitur opinio discordia iterū ostendit. Et quo fin scdam opi. imperij romanorū nō distinguitur a regno romanorū. Ponitur etiā exceptiones quibus gerces iusta bella non efficiuntur domini expugatorū.

Caplm 111

Errum quia pri

mam opinioe munitā allegatio nib: et declarata a quodā venabili doctore iuveni nō aut scda: q videt fuisse principū germanie vt ex collatione scde ad primā inueniēdi vel inuestigādiveritate etiā circa iura iperij def. occasio: absq assertionem tñmō recitādo fore vtile iudicavi aliq que exprimat prima opinio breuiter absq assertionem ptractare. In qbus apparet q se cūda opinio fm intētionē principū germanie siue pter intētionē eor ptractariur ei: q inter gram proniciationē eor nescio iudicare. Eō rtriant aut opinio prima et scda in multis. dist. eodā tēpō primo q prima opinio videt asserere q impatores qui fuerūt post Carolū magnū nihil iuris habent in regno et iperio nisi in q: tum sūt eiusdē Caroli successores: eius scz successores nō solū in q: fuit impator: sed etiam in q: tum fuit frācor rex hereditarie succedēs patri suo pipino q deposito childerico rex frācorum subrogat: fuit: et in q: idē Carolus p bella sibi iusta et licita sibi multas terras et puñcias subiugavit et regno frācorū adiūxit. Scda opinio tenet q impatores et reges romanor qui fuerūt post Carolū magnū fuerūt pncipaliter successores primorū impatorū et regū romanor quorū nōnulli fuerūt tēpō: xpi et apostolorū eius. Non fuerūt autē in q: impatores et reges romanor successores Caroli nisi in q: Carolus fuit successor primorū impatorū et regū romanor et aliorū qui fuerūt post primos lz qdam successores Caroli erant successores illius nō solūmō in q: erat successor primorū impatorū nec in q: erat impator: sed in q: erat rex francorū vel alicuius partē regni francorū: quē admodū si filius impatorū ad iperū electi et assumpti postea fieret impator: dupliciter succederet patri. In q: tēpō: tūc vero pater eius impator: erant succederet ei in iperū vt impator. Et hoc siquidē q impatores post Carolū fuerūt successores primorū impatorū et regū romanor pferim illoz qui fuerūt tpe xpi et aploz in quo fundata

Opinio pma opt.

Opinio secunde

Capitulum III

est allegatio adducta in pcedenti capi. apparet q impatores et reges roanoz: mltco magis stabilitate et vigore habere vident q ex hoc q sunt successores Caroli magni. Ratio est quia magis notus est q infideles erāt veri impatores et reges romanor: q Carolus fuit verus impator: et rex romanor: quia de illo verus imperio siue regno testimoniu magis habemus: cum testimoniu dei maius sit q testimoniu hominū: vt habet in Job. nam de nō imperio siue regno illoz impatorū infidelium habemus testimoniu xpi siue spūs sancti q in Jobe baptista et Luca euāgelista loquebat et aplīs. dicit em tps de tiberio cesare. Reddite que sunt cesaris cesari. nō dicit: reddite que cesar dicit esse sua: sed dicit que sunt cesaris. Jobannes et baptista: vt legit Lu. iij. dixit publicanis et militibus qui officiu et stipendiu a Tiberio cesare acceperūt. nihil amplius faciatis q statutū est vobis. Lōtenti estote stipendijs vestris. Et quibus colligit q iste tiberius et rex romanorū erat et verus impator. De octaviano vero primo augusto dicit lu. euāgelista euāgelij sui secūdo. Erat edictus a cesare augusto vt describeretur vniuersus orbis. Et de alio quodam loqui videtur pe. dicēs. i. canonica sua. c. ij. Subiecti estote omni hūane nature siue regi. qsi pcellenti. Et iterū regem honorificare. Et beatus paulus de nero ne actuum. xv. ait ad tribunal cesaris sto: ibi oportet me iudicari. et iterum Cesares appellolo. Tantū aut testimoniu nō habemus de Carolo magno: sed longe minus de vero imperio siue regno quocūqz ipsius habemus pferim q: tum ad regnum francorū. Unde etiam qdam ex historijs et chronijs conant probare q nō est verū regnū sed tantūmodo vsurpatū cum primi reges francorū in quoz locum successit Carolus magnus eiusdē regni fuerint inuatores aut successores eor qui terras eiusdē regni aut puñcias hō obedientiam quas impatori debebāt sibi cōmuniciter vsurpauerūt. Nam legit in chronica Eusebii q sicā bti qui a quibusdam profugis traxerunt originem ppter victoriam quas habuerunt de alexmānis: de valentiniano impatore per decz annos facti liberi omni tributo: et franchivo: cari post expletum decenniu tributoz solvere recusantes missos ab impatore ad recipiendum tributum occiderunt: et postea ab impatore et exercitu rebellēs venerunt in turiniam et primo post rēnū trāsgressi romanos qui eo tempore in gallia per suos magistratos vsq ad rēni fluium impabant: bello aggressi parrim ipsos occiderūt et partim fugauerūt

Regnū frācorū

Opinio pma opt.

dd q

Questio quarta

Postea captis urbibus romae & cameraco atq; paulatim aggressi & regressi remis sue...

Capitulum III

francoy aut a papa. Si a populo francoy nulla fuit. quia licet populus francoy potest...

Obiectio

Responsio

Obiectio

Obiectio

Questio quarta

litate & prius moribus in ipsa siue regia potestate non pmissa tunc modo sed concessa et a deo...

Capitulum III

tem pro parte veritatem possent habere de rege francoy: & de Carolo in quantum fuit rex francoy...

Obiectio

Responsio

Prima exceptio...

Handwritten notes at the bottom of the page.

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

hostibus q̄ fm bonā conscientiā est sibi satisfactū de omni dato dāno ⁊ labore et opibus tā suis q̄ suorū. Alia est quādo ille contra quez gerit iustū bellum offert ius et vult satisfaccere. Alia est q̄n qui gerit bellū iustus non habet iurisdictionē super illos quib⁹ ingerit bellū iustū sed t̄modo pugnat ⁊ alij cū inuadunt. tunc em̄ licet nec bona nec personā aduersam capere nec inuasorem detinere: sed p̄ ille qui iuste pugnat res quibus spoliatus est vendicare ⁊ recuperare. Alia p̄t esse q̄n habens iustū bellum capit rem alteri⁹ ab hoste iniuste detentā. Res em̄ vel seruus innocens aut etiam innocens homo si detinet ab hoste et post capiat a iuste pugnantē nō transit in dominiū capientis. Alia p̄t esse q̄n subditi vel vasalli alicui⁹ dñi et causa siue auctē dñi pugnat contra inuasores vel detentores rerū siue sint mobilia siue imobilia aut boies domini sui: ⁊ capiunt res ⁊ homines dñi sui de manu detinentiū siue occupantiū. Non enim tale bellum iustū habentes faciunt sua illa q̄ capiunt. q̄ per hoc dñs eorū non p̄dit dominiū rex suarū et dominiū. Carolus itaq̄ licet p̄ bella iusta occupauit multas puincias et terras non potuit per huiusmodi bella iusta facere cas suas: q̄ pertinebant ad dominiū et ius imperatoris. Et forte aliquē illarū ad ius et dominiū aliorū qui non poterant per Carolū priuari iure quod habebant in eis: verū tamen Carolus poterat illas terras licite occupare: et fructus accipere quousq̄ sibi satisfactum esset de laboribus et expensis et operibus suis et suorum: p̄sertim si veri domini illarum terrarū ipsas modo debito mīme reperebant. Sicut aut̄ per h̄mōi occupationē nō potuit illoz dominiū acquirere saltem principale: ita nec per eā in eis potuit dignitatē regiam adipsifici: sed postq̄ fuit imperator: nactus fuit in eis imperialem et regiam potestatem: quā ob rem q̄ imperatores successores Caroli nō succedebant Carolo inq̄tum erat rex francorum nec inq̄tum per iusta bella terras aliquas occupauit: aliquas assignauit imperio vt imperator: successor suus omnes illas eodem iure possideret. Aliquas autem attulit cuidam filio suo aut nepoti: ideo imperatores romanorum seu successores Caroli eodem iure vel diuerso possideant omnes terras sibi subiectas quo possidebat Carolus inq̄tum imperator: erat: et quas possidere debent in quantum reges seu imperatores romanorum. Ut autem sciatur quare dicitur eodem iure vel diuerso Est notandum q̄ Carolus sicut et quidam alius imperator: non habebat omnino idem

ius seu potestatem in omnibus terris sibi subiectis. Quedam enim erant solummodo modo imperij non alicuius alterius regis aut principis aut domini: que quidē quasi stipendia erant imperatori quas p̄ imperialibus laboribus ac etiam pro his exequendis que ad imperiale spectant officii assignauit de quibus habebat potestatem faciēdi quecumq̄ volebat: p̄sertim vbi videret reipublice expedire: ⁊ in destructionē seu mutilationē aut diminutionē imperij nullatenus redundare. Alie vero terre erant aliquoz regū vel principū ac dominiū: in quibus eo q̄ alij reges ⁊ principes ac dñi nō erant serui imperatoris: sed erant liberi p̄pter quorūdam alioz utilitatem: imperium si erat optimus principatus sic principaliter institutus nō habuit tantā potestatem vt ultra illud qd̄ erat cōstitutū facere posset de eis ⁊ in eis que velle: quia si imperium fuit optimus p̄ncipatus secularis ultra debitus ordinatū non poterat de iure accipere aliquid ab inimicis: nisi pro utilitate publica p̄curanda. Et quibus colligit q̄ Carolus ante q̄ esset imperator: nō habuit regulares in italia potestates: ⁊ ideo italia nūq̄ fuit a dominio regni germanie regnū quasi accessoriū p̄ncipali p̄sertim si italia cōprehendit etiā romam que est caput imperij: sed aliquo tempore italia q̄ germania fuit p̄dictis causis imperio deputata ad onera imperij sufferenda.

Et quantum mouet cōtra p̄dicta p̄ secunda opi. obiectionē in cuius solutio ostendit an regnū francorū in Carolo magno desijt: ⁊ qui fuerunt eiusdē successores.

Ed adhuc dicit

aliquis cōtra istam secundā opi. q̄ fm illā sequeret q̄ regnū francorū cessasset post Carolū magrū quia videtur q̄ in regnū francorū nullus sibi successit nisi imperator. S̄ vt dicit opinio p̄dicta nullus successit p̄dicto Carolo in quantum erat rex francorū: s̄ solummodo in quantum erat imperator: ergo regnū francorū tunc cessasset. hic respondet q̄ illud regnū francorū qd̄ sic primitus vocabatur: cuius caput ⁊ principatū fuit in theutonia: ⁊ super qd̄ primo anteq̄ esset imperator: fuit Carolus rex post mortem Caroli desijt esse regnū: et inde per multa tempora postea nullus fuit francorum rex. Carolus enim non solum regnū francorū: sed etiā imperiū p̄ parte diuisit (al's diuisit) Nam vt in cbroniciis nonnullis habetur. Carolus magnus dum morbo et senectute aggravaretur: congregatis soleniter de toto regno francorum proceribus Ludouicum filium suum ac

Ca. III Obiectio

quiritauit: eūq̄ cunctoz cōsilio cōsortem sibi totius regni ac imperialis nominis heredē sub anno domini octingentesimo vigesimo tertio constituit: impositozq̄ capiti eius dyadema ⁊ re imperatoris et augustum appellari iussit. Post hoc ille ludouicus mortuo patre suo generalē cōuentum a quifran sub anno domini octingentesimo. xxvij. habens filium p̄mogenitum Zorbarium nominis atq̄ imperij p̄ortem constituit ⁊ ceteros reges appellatos vni aquitanie. s. pipinū alterū bauarie. s. Ludouicū p̄fecit: quarto vero filio scz Carolo alemanniā greciā ⁊ burgundiā post concessit. Idez vero lotharius post mortem Ludouici imperatoris assumpto sibi pipino filio fratris sui pipini cū ludouico ⁊ fratribus suis occasione discordiē inter ipsos super diuisione regni francorū suborte sub anno domini octingentesimo: xli. apud pagum alsiuodoriēsem in loco qui dicitur fonchauech bellum grauissimū cōmisit: cum Ludouico ⁊ Carolo sine graui dispensatione suoz vicerunt. Post hoc aut̄ bellum supra dicti fratres inter se pacificari imperium ⁊ regnū francorum sub anno domini octingentesimo. xliij. diuiserunt hoc modo. Carolus habuit regnū occidentale francorū a britania maiore vsq̄ ad molam fluium: ⁊ vocatus fuit rex gallic. Ludouicus habuit orientale regnū francorū: scz totam germaniam vsq̄ ad rbeni fluium ⁊ nonnullas ciuitates cum adiacentibus pagis trans rbenū: ⁊ vocatus est rex germanie ⁊ pannonie pollonia bobemia ⁊ morania inclusiua. Zorbarius vero p̄mogenitus imperator: vocabatur. ⁊ a mola vsq̄ ad rbenū fluium belgicam galliam: quasi medius inter duos incedens sortitus est que vsq̄ bodie Lotharingia et eius nomine sortita est nomē. habuit etiaz puincias ⁊ omnia regna italie cū vrbē romana: sed pipino p̄dicto filio fratris ipsorum aquitania cessit. Post hec vero lotharius imperator: p̄dictus cōuocatis primatibus regni filio suo Ludouico sub anno domini octingentesimo. lv. Italiam tradidit: ⁊ imperatores constituit. Zorbarius vero fratri regnū lothoringie quod ex nomine suo sic vocatur concessit. Et his alijsq̄ pluribus colligitur q̄ regnū francorū cessauit esse regnū ⁊ p̄ terre que immediate erāt subiecte Carolo tam vt imperator: q̄ vt regi francorū multis modis diuise fuerunt: et ideo nec in regno francorum nec in aliqua eius parte aliquis successit Carolo in quantum Carolus fuit rex francorū: sed vnus filiorum successit ei in quantum erat imperator: in partem imperij: ⁊ in regnū vel in partem regni francorū: non tamen voca

batur rex francorū: sed tantūmodo imperator: vt iam imperator: iaz rex aquitanie propter hoc q̄ prius fuerat rex aquitanie q̄ imperator. Alter vero filius Caroli vel nepos successit Carolo in partem que fuerat imperij in quantum Carolus erat imperator: habens potestatem separandi partem imperij ab imperio: que non immediate sed mediate esset subiecta imperatori. Italia vero que prius erat pars imperij i mediate subiecta imperatori nullum alius regem habens dominum: tunc fuit data bernardo bosonij nepoti Caroli qui fuit rex super italiam constitutus. Postea vero regnū francorum fuit alijs modis diuisum sicut patet p̄ p̄dicta: ita tamen q̄ in multis annis postea nullus vocabatur rex francorum: ⁊ italia que prius fuerat a terris imperatoris immediate subiectis separata: postea fuit vnita.

Cap. v. mouet ⁊ soluit tres questiones incidentes et dicit in superioribus capitulis.

Irca p̄dicta

possunt fieri questiones. quarū prima est quomodo Carolus ex quo dictus fuit augustus ab

augendo poterat diuidendo minuire impius.

Secunda qua potestate aut iure poterat filium suum cōstituire imperatorem. Tertia est an quilibet imperator: successor Caroli habuit vel habeat eandem q̄tum ad illa potestatem. Ad primā illarū questionū respondetur fm opinionē secundā q̄ Carolus in quantum erat imperator: habuit tā plenā administratōez in rebus imperij vt nō posset solummodo facere p̄ suo arbitrio voluntatis q̄quid conferret ad bonū cōmune sed etiaz vt posset facere de eis q̄quid nō esset in dispendiū boni cōmunis: ⁊ ideo quia separatio italie ab alijs terris ⁊ puincis immediate subiectis imperatori nō erat in dispendiū boni cōis: q̄nimmo separatio italie ab alijs terris et puincis pur fortassis vidit Carolus: erat expediens bono cōi: ideo potuit eā ab alijs terris separare: p̄sertim cuz ipse subiecisset regnū francorū immediate imperatori qd̄ primo non erat ei subiectū immediate: ⁊ ita poterat augustus ab augendo impiū merito appellari nō obstare q̄ ytalīa que erat parua respectu aliarū separass. vnde sicut ciuitates aliquas potuit facere liberas absq̄ detrimento imperij: ita potuit ytalīa tali modo ab alijs puincis immediate subiectis imperatori separare. Ad scdam questionem r̄ndet q̄ Carolus illo iure ⁊ illa p̄te potuit filij suoz constituire imperatorem: quo ⁊ qua Julius cesar et Octauus primus Augustus: et alij

Capit. V Prima questio incidentalis

Secunda Tertia

Solutio prime

Secundo secunde questionis

bd liij

VNIERS DE SALAMANCA

Plurimi successores eorum quandoq; filios suos: qñq; alios fecerūt interdum successores et nonnunq; cōsortes imperij. Ex quo em̄ translatum fuit imperiū inter germanos et personā Caroli magni omne ius et oēm potestatem quod et quā hūc rūt p̄mi impatores hūc et Carolus magnus. Et si dicat q; imperiū romanū nō fuit translātū in Carolū magnū: q; si fuisse translātū remāssisset apud grecos: qd̄ tamen nō remāssit apud eos. Unde et in quadā chronica sic legitur. Imperatores constantinopolitani nichē forus michael et leo vltro amicitia et societate eius expectantes cōplures ad eum misere legatos cōquerentes ipsum suspectū a se imperatorem nominari. Et ob hoc quasi imperiū eis capere vellet cum habere suspectū: cum q̄bus tamen sedus firmissimū statuit vt nulla interpres cuiuslibet scandali remaneret occasio. et infra de eodem sic habetur. Romam veniens et Carolus magnus propter recuperandū qd̄ minus circa ecclesie statū ibi hyemis temporē egerat: quo tempore imperatoris et augusti nomen accepit. Quod primo tamen auersat est vt affirmaret se eo die quo primo festiuitas esset ecclesiam nō intraturū etc. Et post Inuidiam tunc suscepti nominis: illis romanis imperatoribus super hoc indignantibus magna tulit patientia: vicēq; eorum contumaciam magna virtute qua eis proculdubio longe prestāto: erat mittēdo ad eos crebras legationes: et in epistolis eos fratres appellādo. Et hoc videtur haberi q; imperatores qui in cōstantinopoli morabant: nō solum fuerunt impatores cōstantinopolitani sed romani imperatores postq; Carolus factus fuit impator et per sequens romanū imperiū nō fuit translātum de grecis in Carolū: q; qd̄ transferē ab vno nō manet post translationē apud illum d̄ quo transferitur. Respondet q; imperiū romanū fuit vere translātū de grecis in Carolū et ideo Carolus fuit postea verus impator: romanus et non greci: licet forte aliqui nomine non re fuerunt postea imperatores romani: et ideo imperatores priores predicta translatio: ne priuati fuerunt iure et potestate quas priuati imperatores habuerūt in vniuerso orbe. et Carolus per dictam translationē ius et illam potestatem adeptus fuit. Ad illud quod adducitur per chronicā supradictam de amicitia societate et cōfederatōne Caroli cum imperatoribus cōstantinopolitanis siue romanis: et de crebris legationibus inter ipsos. Respondetur q; Carolus ppter scandala et incōuenientia multa viranda tolerauit cōstantinopolitanos in grecia immo greciā possidere se voca

Obiectio

Responso

re imperatores romanes. Et propter hāc causam voluit cum eis amicitiam et societate habere: cum ipse solus sit verus impator: romanus habens omne ius et potestatem quod et quam habuerunt priuati imperatores et alij successores eorum ante Carolū. Si querat auctoritate cuius facta sit huiusmodi translatio. Respondetur q; circa hoc sunt opinionēs diuersae. Una est q; dicta translatio facta fuit a papa. a quo autem papa fuit sunt diuersae opinionēs. hec opinio sulcitur per decretalem venerabilem. extra de electione. Alij autem dicūt q; translatio ista fuit facta principaliter a populo romano cuius papa est pars et etiā clerus quod quedam chronica insinuare videtur in qua sic legit. Illa die sacratissima natalis domini: cum rex missam ante cōfessiones et cōfessionem sancti petri apostoli audisset et ab oratione surgeret: Leo papa coronam capiti eius imposuit: et a cuncto romano populo acclamatum est Carolo serenissimo augusto a deo coronato vt pacifico imperatorū vir et victoria. que verba videntur innuere q; Leo papa Carolū coronauit de voluntate et ordinatione populi romani ad quē spectabat de imperio ordinare: et sic translatio imperij de grecia in germanos facta fuit a populo romano: nō exclusis papa et clero. Qd̄ taliter videt posse probari. Ad illos spectat translatio principaliter imperij si transferri debet a quibus fuit imperium institutum: sed a romanis et non a papa: nisi q̄riti a parte quādo esset pars romanorū: debet fieri imperij translatio: q; ad potestatem pertinet temporalem. papa autem in quantum papa de temporalibus salte regulariter se intrmittere nullatenus debet ne videat iuribus derogare. Quis ergo papa reneatur deficientibus romanis: vel si nolent transferre possent imperium: tamen vbi ipsi romani ex necessitate essent proprii. p̄ bono cōmuni transferre imperium non debet: sed vna cum alijs romanis in quantum romanus possent transferre imperium. Cum igitur vt patet ex preallegata chronica: romani tunc fuerunt parati imperium transferre: papa tunc auctoritate propria imperium transferre nō potuit. Et ad decretalem venerabilem. Respondetur quilla verba innocentiū. iij. sicut et alia plura vba eius ibi et alibi sunt exponenda ne vbi eius in alijs contraria demonstrentur. Potest itaq; dici q; ideo dicit: q; apostolica sedes romanum imperium in personam magnifici Caroli a grecis translulit in germanos: quia papa auctoritate romanorū coronauit

Carolū impatorē: vel q; populus romanus papa tanq; cōmittenti p̄one inter eos potest tribuit ad transferendū. vel q; papa et clemens cum alijs romanis translulerūt imperiū. vel q; papa p̄uasit cōsulit translationē illā fieri in germanos. Quare aut facta fuit dicta translatio nō est tractandū. quis aut fuerit effectus dicte translationis nō op̄s nō ex q̄re disquire re sed sufficit nunc fm̄ opinōne illaz breuiter dicere q; p̄ dictā translationē Carolus nō solū exēptus fuit ab obediētia et subiectōne impatoris p̄decessoris sui: a cuius obediētia et subiectōne quis nō habuisset eum. p̄ sup̄iore: tñ nō fuit exemptus: q; nō habere sup̄iore pro impatore nō erimit aliq; a subiectōne: sed etiā si filius sit dñs ipsius qui impator: fuit ante eū et oium regnorū terrarūq; et prouinciarū quarū domini fuerunt illi qui tenuerūt monarchiā imperij: et ideo Carolus per talem translationē habuit potestatem de iure licet nō de facto in omnibus que octauio augusto subiecte fuerūt: et in prouincijs etiā quas ante per bella licita subiugauit habuit potestatem imperialem. In quibus prius de iure nec imperialem nec regalē potestatem habuerat. In terris aut et prouincijs quas ex successione paterna possidebat nactus est potestatem imperialem: sed antea solūmodo habuit potestatem regalē. Pro omnib; istis vna videt allegatio talis que ex precedentibus implicite pot adduci. atēq; Carolus fuit ad imperiale fastigiū sublimatus nequaquā fuit romanū imperiū consecutus: sed tale fuit nactus imperiū quale ip̄s p̄cessit. Aliter imperiū nō fuisset de aliquo nec de aliquibus translātū in ipsos: ergo oēm potestatem in quibuscuq; terris quas habuerūt p̄decessores sūtipse per talem translationē obtinuit: q; in vniuerso orbe imperialem potestatem acquisit. Et forte aliq; quereret quō fuit imperiū translātū in germanos: nōne sic q; nullus haberet eē impator: nisi germanus. Dic respondet q; sicut romanum imperiū nō fuit translātū de grecis sic q; null; nisi grec; debeat esse impator: sic etiā nō fuit sic translātū in germanos q; nullus deberet esse impator: nisi germanus. Talis em̄ ordinatio seu translatio optimo modo p̄uidendi impio de impatore obuiaret ac potestati imperatoris nō modicus derogaret: q; tūc nō habuisset Carolus potestatem nec aliq; alius pmouendi aliū in impatore q; germanū: cum tñ de facto aliqui alij q; germani electi fuerūt. Res em̄ berel regis anglie p̄ aut Erbaridi q; modo regnat in anglia electus et coronatus fuit in regem romanorū seu impatorē. Alphonus etiā rex castelle fuit electus: quoz neuter fuit germanus: sed translātū fuit

In solis germani possesse impatoris

in germanos: q; Carolus q; tunc fuit impator: factus erat natiōe germanus. Ad tertiā q; solutione tertiā questionis. tionem p̄positam in principio istius capituli. Dicit q; fm̄ predictā opinōne quilibet impator: successor Caroli eandē habuit potestatem quā habuit Carolus vel quicunq; p̄decessor Caroli: Cum q̄ritum ad dandū aliquā partē imperij alij dūmodo remaneret impio sufficētes terre et prouincie ad omnia onera imperij sustinenda. Cum q̄ritum ad potestatem cōstituendi filium suum vel alium impatorē. Vtrūq; p̄paratur per allegatōne que ad aliam questionē adducta est. Nam qui in ius succedit alterius eodem iure quo ille vti debet: aliter enim nō est vera successio. ergo quilibet impator: successio Caroli: tam q̄ritum ad illa duo sicut q̄ritum ad alta quecuq; potest vt eodem iure et potestate quo et q; Carolus vel quicunq; p̄decessor suus usus fuit. Et specialiter probat de potestate cōstituendi impatorē per hoc q; sepe de facto quod per rationē reprobari non potest successores Caroli tam ante institutōnem principum electorū q; post filios suos et alios cōstituerant impatores p̄decessorū imperij vel successores: sicut in chronica ortbonis: et in alijs quibusdam gestis impatorū vsq; post fredericum vltimum legitur et habetur. Nam Ludouicus pipini filius fecit lothariū filium suum impatorē: et idem Lotharius Ludouicum filium suum cōstituit impatorē qui simul fuerunt Augusti: vt habet de lxxij. in rubro Lothardus omnium electioe septuagesimus nonus. Ab augusto: regimen. f. romano: ruz accepit: et Henricus dux saxonie filius ortbonis ducis in regnum prouebit. Item de ortbone primo legitur sic: ortbo p̄mus ab augusto. lxxij. filium suū ortbonē impuberē annis regem cōstituit. Item de quodaz alio conrado sic legitur. Lothardus. lxxv. ab augusto secundo regni sui anno filium de iure regē fecit. Item de Henrico sic legitur. Henricus Lothardi tertiū Imperatoris filius: dudum patre viuente rex Lothartus octuagesimus sextus ab augusto patri succedit: filius quoq; suum Henricū romani pontificis cunctozq; pontificū et principum regni electione regem cōstituit. de henrico quarto sic legitur. Henricus quartus henricū filium suum regem constituit fecit. Item de quodaz Lothardo. cc. ab augusto legitur q; filio suo sedem regni reliquit. de frederico primo sic legitur. fredericus primus nonagesimus primus regum: regnū accepit. magis ex delegatione patris sui q; ex electioe principum qui filium Henricum suum designauit fieri impatorē qui de cōsensu principū coro

Solutione tertiā questionis

nam aquisgrani incepit. Ista hec percurat pnt
cipis alemanie pene ois paruulu ipsius. f. fres
dericu ad huc in cunis vagientes in regno as
sumperunt et ei fidelitate iurauerunt. vñ postea
pnt pes alemanie rex videlicet bobemie. dux
baustrie. dux banarie et lant grauus turingie et
alii qd plures comites eundē fredericu regem
fici lic elegerunt imperatōe coronandū cui etiaz
olim cū ad huc in cunis esset iuramentū et fide
litatem fecerunt. de henrico filio frederici sic le
gitur. Henricus vnicus filius frederici circū
octo annos habens quoru dā min. straliū et
alioz principū interuentu a patre suo et prin
cipibus rex constituitur et aquisgrani coronat
cum patre suo imperiū adepturus. Et bis col
ligitur qd imperatores post Carolū alios crea
uerunt imperatores tanq̄ habētes eandēz po
testatē in omnibus quam habuit Carolus ma
gnus et predecessores sui qd qd plures imperato
res fecerunt. Nam ab imperatoribus fuerunt in
fra scripti imperatores reges cesares et augusti
creari. Octauianus vñ dicit octavianus qd
fuit p̄mus augustus. antonius. lepidus. drus
sus. Caius pilo. lucius marcus. lucius cōmo
dus. antonius. alexader. decius. volusianus.
galienus. comelius. claudius. co. iunus. mar
cianus. constantinus. galianus. martinus. scue
rus. cōstantinus. lucius crispus. iulianus. ma
xentius. cōstantinus d. almacius. gallus. vita
lianus. valerius. gratianus. valērianus. ico
antonius. theodorius. martianus. iustinia
nus. Tiberius. cōstantinus. mauritius. germa
nus. theodosius. tiberius. martinus. heraclius. tiberius.
Quibus ergo impator: si est verus impator:
romanoz imperio succedens primis impator:
bus: et est nunc tale imperium quale ab initio
fuit alios p̄t creare imperatores: vel vt secus
regnent et imperent: vel vt sint sui solūmodo
successores: et vtroq̄ modo fuerunt per impa
tores alij imperatores constituti.

Cap. vi. quare. q. cōtra ea que in superioribz dicta sunt
duo obijcit et soluit in quoru solutione inquiritur an im
perator possit per successiones fieri: et an possit ordina
re apostolicam sedem

Cap. vi
Obiectio prima

Ed contra pre

dicta dupliciter obijcit. primo
quia fm ista imperatores fue
re per successonem et non per
electōne: quod repugnat oprimo principatui
in prouidendo: et per cōsequens repugnat op
timo principatui prouidendo de imperatore:
et per consequens repugnat oprimo principa
tui qualis debet esse principatus imperialis.

Obiectio secūda

Secundo obijcit: qz fm ista imperator: pos

set ordinare apostolicā sedem et facere papaz
et archiepiscopos et episcopos: quia illam pos
testatem habuit Carolus magnus. vt di. lxxij.
c. adrianus. Ad primā istarum obiectionū re
spondetur fm opinionē secundā qz optimus
modus prouidendi simpliciter de imperatore
est per electionē et nō per successionem: et ideo
non legitur qd aliquis fuerit aliter qd p electio
nem constitutus imparo. Unde etiā filij impe
ratorū p electionē facti fuerunt imperatores:
sed nō semper per electionem illoz quibus re
gulariter data erat eligendi potestas vacan
te imperio: sed semper per electionem ipsoz
imperatorū. Nam ipsimet imperatores habē
tes potestatem eligendi: elegerunt sepe pro
prios filios vel alios: quia nō minorem habet
imperator potestatem eligendi qd quicunq̄ alij
inferiores eo. Ad secundam obiectionē dis
cuti: si modo respondetur. dicitur enī in vno modo
qd quilibet imperator post Carolū et post or
thonem primū habuit potestatem eligendi sum
mum pontificem: qz potestas ordinandi apo
stolicam sedem pertinet ad ius publicum: sed
ius publicū est in factis et sacerdotibus et ma
gistratibus: per psequens in imperatoribus qd
inter magistratus superiū locū obtinere nos
scuntur: sed iuri publico derogari non potest:
neqz potest quis renunciare iuri publico. extra
de foro compe. si diligenti. quare imperatores
postiores tali iuri minime renunciare porue
runt. Aliter dicitur qd illud priuilegium Caro
li et orthonis fuit personale: vel saltem qd impe
ratores poterant renunciare priuilegio illi. Iste
naliter dicit qd nec Carolus nec ortho habue
runt potestatem eligendi superiūm pontifi
cem inquantū erant imperatores: quia primū
imperatores quorum Carolus et ortho fuerunt
successores: potestatem illam nullaten. o hab
uerunt: et ideo potestas eligendi papaz: non
cōpetiuit eis inquantū erāt imperatores: sed
inquantū romani christiani ipsi cōmiserunt
vices suas. Eodem modo dicit de inueltura
episcopoz et archiepiscopoz qd specialiter fm
opinionem quandā veritatem habet qualiter
ad collationem temporalē quam facere habet
imperator: presertim in terris immediate sibi
subiectis et nō papa. Que istarum respōsiōnū
maiozem euidentiam habeat nō est dicendū
ad presens: quia magnaz requiritur discussione.
Cap. vii. ponit solutiōes quas illi de secunda op. dāt
ad argumēta facta p prima op. sup. ius. c. primo.

Ad primas ob
iectionem.

Ad secundam

Ad multis alijs

op. prima et secūda superioris re
citare discordat de quibus nō

Ca. vii

est nunc tractādū: licet de quibusdam eorum
in posterum breuiter tractaturus sum. Ad
do autem sufficiat dicere quomodo opinio se
cunda respōdeat ad ea que superius pmo ca
pitulo pro opinione prima sunt adducta. Cū
enī dicit qd rex romanoz est postea in impera
torem p̄mouendus. Dicitur qd hoc non est pro
prie dictum. Sed ideo dicit qd rex romanoz
est imperator: postea appellandus: cui appel
latio ex p̄suetudine nō multum rōnabili ante
vnctionē et coronationē posterioribus tempo
ribus et nō ab initio fuit admissa. Primi enim
imperatores et successores eoz. vsqz ad multa
tempora post Carolū magnū nō vocabant
reges romanoz priusq̄ imperatores. Quare
aut postea ceperunt prius reges rōanoz qd ipe
ratores appellari forte necesse: et tō sup̄sedū
est ad tollendū dubitātes piculosas qd ex hu
iusmodi appellatōibus eroriri valerēt. Adul
ta enī sunt cōstituta vt scribit Aug. et habet
di. xij. c. omnia. Quoz omnino vit aut nūq̄ in
uenti cause possunt quas in eis p̄stitūdis ho
mines secuti sunt: que vbi facultas tribuitur si
ne aliq̄ dubitāone estimat refecāda. Conclu
ditur ergo qd p̄prie loquendo rex romanoz est
imperator: licet nō sic appelletur semper. Quod
igitur dicitur. di. xxiij. c. in nomine. de rege Hen
rico romanoz qd futurus sperabat imperator:
intelligi debet q̄tum ad appellationē vt sic
cōmuniter appellaretur qualiter tunc nō appel
labatur cōmuniter nō quantū ad aliquaz po
testatem iurisdictionis vel ius de nouo accipi
endam vel accipiendā. Quemadmodum ele
ctus in papā si antea fuit episcopus et ipa ele
ctione ante omnē int̄bionisationē seu corona
tionē et omnē potestatem ferendā: postea cir
ca ipsum omnē potestatem et iurisdictiones ha
bet quas per int̄bionisationē in apostolicā se
dem vel coronationē aut quācumq̄ aliā solen
nitatem adepturus est. Nā papa nō nisi dupli
cem potestatem habet. sc̄. rōne ordinis et rōne po
testatis vt innuit glo. dist. xxiij. in noie. sed pa
pa si prius est ep̄s per coronationē nihil iuris
dictōis seu potestatis cōsequit quā ante vo
cetur electus. quod etiā probatur per hoc qd
beatus petrus statim qm fuit factus a xpo pa
pa omnē statim habuit potestatem nec aliquā
de nouo post accepit. Sed electio pape de no
uo respectu successoris petri succedit in locū
institutionis petri a xpo sine omni ministerio
humano. ergo papa si est ep̄s quemadmodū
petrus fuit ante qd papa per electionē omnē
habuit potestatem quā habuit post. Si aut ali
quis qui non est sacerdos vel ep̄s eligatur in
papam: oportet qd cōsecratur in sacerdotē vel

Ad probationes
primā p̄mā cap.

in episcopū anteq̄ habeat potestatem q̄tum
ad illa que ordinis sunt. Rex igitur romanoz
nō est p̄prie in imperatorem p̄mouendus: et
ideo promotio talis magis verbalis qd realis
est. Et si dicatur qd hoc videtur absurdū et ri
diculosū. Respōdetur qd non: quemadmodū
multa sunt qd magis ad solennitatem spectāt
q̄ ad veritatem: sicut patet in matrimonijs. ex
tra de sponsalibus. cap. primo. Et in ordinibz
clericoz et in cōsecrationibz episcopoz et etiā
in missa et in multis alijs: que tamen non sunt
absurda et ridiculosa: quia facere in talibus p̄
ter illa que sunt de substantia rei aliqua que
sunt ad solennitatem et decorē et ad ipsam ma
gnificandam in mentibus eorum: vt in maiō
ri admiratione: veneratione: deuotione et re
uerentia habeantur: nō est absurdū et ridicu
losū: sed sepe necessariū vtile et decorū: qd
uis fm opinionem in casu p̄senti esset vtile
et expediens: qd dimissa dilatoe imperialis no
minis rex romanoz statim titulum imperialē
assumeret sine mora et p̄ imperatorem se gereret
ne aliqui ambitiosi bene cōmuni priuatū pre
ferentes bonorē et dilatione huiusmodi occa
sionem accipiāt in damnum reipublice: asseren
do qd rex romanoz nō statim habet imperialis
plenitudinē p̄satis. Et cū dicit qd tunc lex
esset imposta p̄bis et nō rebus: et distinctio no
minū nō declararet distinctionē rerū. Respō
det qd nōnūq̄ nota iponunt nō ad declarādū
differentiā fm s̄bam rei: sed ad declarādū so
lennitatem vel differētiā solennitātū qd sunt cir
cū s̄bam rei: sicut p̄s de papa qd cum habeat caus
dem potestatem primo vocat se electum: et po
stea ipse vocat papa. Sic et imperatores vocati
sunt primo reges romanoz: postea notant ipe
ratores: postea etiam aliquando augusti: alij
quando cesares appellantur. Et ista nomina
nullam differentiā potestatis habent: quare
potius mens cōsideranda est qd verba que de
seruiunt intentioni et non e conuerso. extra de
verbo. signi. intelligentia. Licet rex romanoz
nō statim vocetur imperator: nulla est sibi offe
renda potestas: quia sic rei lex imposta est nō
verbis. Et sic intelligenda sunt verba vt res
verbis non p̄ceat sed valeat: quia non sermo
ni res sed rei debet esse sermo subiectus. vt ex
tra de verborū significatione. c. intelligentia. et
ideo: quia non mediocriter periret resp̄s
ca si rex Romanoz non statim esset impe
rator: propter hoc qd prius se vocat regem qd i
peratorem ex consuetudine quadam forte mis
nus rationabili. Non est dicendū qd quan
tū ad rem sit differentiā inter regem romanoz
et ipatorē. Et sic de. q. principali est dicēdū

Ad cōfirmatōes

Conclū

Questio quarta

Cap. viij. redit ad discussionem principalem questionis in principio propositae. Circa qua recitatis diversis opinionibus probat secundam.

Capitulum VII

Hinc tractadu

Hinc tractadu est vtrū electio alicuius in regem romanorum vel imperatoris sibi det plenam administrationem: et eo quod illa potestas est immediate a deo. Circa hoc est opinionum diversitas. Quarum una tenet partem negativam propter hoc quod ipsa ponit potestatem regis romanorum seu imperatoris non esse immediate a deo: quia tenet quod potestas sua est a papa secundum quod tenet opinio que recitata est. ij. q. c. v. et ideo huiusmodi electio non habet plenam administrationem: sed operatur per confirmacionem a papa. Secunda opinio de qua modo tractatum est: que videtur dicere quod electio alicuius in regem romanorum dat sibi administrationem in italia et alijs terris et provincijs que subiecte fuerunt Carolo ante victionem et coronationem imperialem. et hoc quod potestas sua in illis terris est immediate a deo: quod rex romanorum illas provincias et terras non tenet a papa: sed electio alicuius in regem romanorum vel imperatoris non dat sibi plenam administrationem in provincijs que non erant subiecte Carolo magno ante coronationem imperialem. Quia alias terras et provincias tenet a papa: et primum ad alias tacite illo facto confirmatur a papa: et hoc quod papa ipse vivit et coronat. Hinc quia illa opinio declarata est a quodam reverendo doctore transito ad opinionem secundam que tractata est supra. c. ij. que sic dicit. Inter reges et imperatores seu inter regnum romanorum et imperium nulla est distantia: etiam tenet quod potestas regni seu imperatoris immediate est a deo de quo dictum est. n. ca. que admodum papam immediate est a deo. Rex enim romanorum seu imperatoris in quibuscumque terris vel provincijs nullam superioritatem habet in temporalibus: nec quascumque terras seu provincias tenet ab alio quam a deo: et ideo dicitur quod electio alicuius in regem seu imperatorem dat sibi plenam administrationem que sibi competit de iure in quibusdam terris et provincijs eius. Non enim eandem plenitudinem habet in omnibus terris et provincijs: quia de iure plenam rem habet: et administrationem immediate in terris subiectis imperio quam in alijs. sic et primi imperatores plenius habuerunt potestatem et administrationem in terris immediate sibi subiectis que ad imperium deputate erant ad onera imperii referenda quam in alijs terris. Pro ista assertione predictae opinionis secunde poterit allegari sicut allegatum est prius. Quia illi qui alteri in imperio vel regno succedunt co

Opinio prima

Secunda opinio

Probatio prima

Capitulum VII

dem iure quo ille vti debent: sed electus in regem seu imperatorem succedit imperatoribus: qui fuerunt tam ante Carolum magnum quam etiam Constantinum: ergo eodem iure quo illi vti debent Electio autem dedit illis imperatoribus plenam administrationem que competebar eis de iure in quibuslibet terris et provincijs: ergo et modo electio dat plenam administrationem electo in regem romanorum seu imperatorem. Aliter enim vel rex romanorum seu imperatoris non esset successor: imperatorum illorum seu regum. aut modo per electionem non succederet in ius electionis vel electionum priorum. Sed forte diceret aliquis quod ista allegatio supponit falsum. scilicet quod imperatores semper fuerunt per electionem: cum multi fuerunt imperatores per successionem generis tam ante Carolum magnum quam post. **Hic respondet** quod nunquam aliquis fuit factus imperator romanorum nisi per electionem: non proprie loquendo per successiones generis. Illi enim imperatores qui facti videntur imperatores per successionem generis: per electionem prius suorum vel aliorum ad imperium fastigium promoti fuerunt. unde Zudovicus Caroli filius non iure primogeniture nec aliquo iure proprio sed per electionem patris fuit factus imperator. Unde si pater decessisset et nullum ad imperium elegisset Ludovicus si fuisset primogenitus: quis habuisset ius vendicandi regnum franchorum iure primogeniture: quo iure in regnis occidentalibus succedunt primogeniti patribus: non tamen habuisset ius vendicandi imperium seu regnum romanorum. In hoc enim quod imperium seu regnum romanorum nemo assequeretur per successiones sed per electionem: ipsius optimo modo regalis monarchie magis appropinquat quam regnum quod per generis successionem quereret. **Secundo ad predictam questionem** taliter allegat. Imperator tenet a papa quod non erant subiecta Carolo magno ante victionem imperialem ipsius et non alia. ergo iste terre et non alie sunt subiecte iurisdictioni et potestati pape: non iure naturali: quia una terra iure naturali non est magis subiecta pape quam alia. **Tertio** enim naturali omnia sunt communia: communis omnis possessio est et omnia est una libertas id est ius naturale. Nec iure divino aliquae terre sunt magis subiecte pape quam alie. **Tunc** quia sicut dicit Augustinus sup. Jo. et recitat dis. viij. quo iure. Iure divino: domini est terra et plenitudo eius: pauperes et divites una terra potat: rum quod ius divinum in scripturis divinis habemus. di. viij. quo iure. in scripturis autem divinis nullatenus inveniunt quod deus magis subiugaverat iurisdictioni pape terras quam non erant subiecte Carolo ante coronationem

Obiectio

Responsio

Probatio secunda

Obiectio

Prima responsio.

Questio quarta

Capitulum VII

impialem quam alias: tunc quod plures illarum nec de iure nec de facto nunquam christianorum fuerunt quod incole eorundem nunquam fuerunt conversi ad fidem: et per consequens papa super ipsos nullam habuit iurisdictionem iura ipsi prime ad coisib. v. Quid ad nos iudicare de hijs qui foris sunt nec iure humano terre ille magis sunt subiecte iurisdictioni pape quam alie. Nec iure civili: nec iure canonico. Non de iure civili: quia de hoc in iure civili nihil habetur. Nec iure canonico quia: papa cuius est condere canones non habet potestatem ut huiusmodi regna et provincias possit sibi subijcere. Tunc enim posset quodcumque regnum subijcere iurisdictioni sue et omni regno rum iura patri sue subijcere: et sic omnia iura et regna turbare quod non debet. et de iudic. c. novit. Item ille terre que non erant subiecte Carolo ante coronationem imperii nec iure scripto nec non scripto erant subiecte iurisdictioni pape. Non iure scripto patet: quia tale ius scriptum primum inveniunt. Nec iure non scripto scilicet per iudicium rationabilis ac approbata aut scripta: quod super hoc nulla consuetudo precessit. imperatores enim predecessores Caroli non magis recognoscebant a papa illas terras que non erant subiecte Carolo quam alias. Nec inveniuntur quod aliquas tenuerint a papa: quod minus videtur quod tenuerint alias a papa: terras que non erant subiecte Carolo magno quam ytaliam et alia occidentalium regna que erant subiecta Carolo: quod capitulum illud constantinense. di. xcvj. sonare videtur quod constantinus dedit pape silvestro et successoribus eius omnia ytalie et occidentalis regionum provincias et civitates et loca. et non orientalis regionum: quod si predecessores Caroli tenuerunt a papa potissime ytaliam etiam occidentalia regna debuerunt tenere a papa. Sed forte dicitur quod virtute translationis imperii in Carolum magnum per papam Carolum tenuit a papa illas terras que prius non erant sibi subiecte et ideo in illas habuit solammodo partem imperialem per translationem imperii factam a papa et non in alias. **Hic** diversimode respondetur. Uno modo quod illa translatio non fuit a papa sed a romanis quorum ab initio fuit imperium et a quibus imperatoris primo accepit imperium: qui omnem suam potestatem regendi propter bonum commune transferunt in imperatorem non tamen in ipsum partem dominandi seu regendi despotice nec a se abdicaverunt omnem potestatem casualiter disponendi de imperio. Si enim hoc fecissent servos se fecissent imperatoris strictissime accipiendo vocabulum servus: et reuera nullatenus liberi remansissent: et per consequens imperator non habuisset principatum regalem sed pure despoticum: quod fuit

ista responsione imperatoris: virtute illius translationis imperii nullas terras tenet a papa. **Aliter** respondetur quod esto quod illa translatio fit a papa: tamen et hoc non sequitur quod imperator quascumque terras ab illo debeat tenere: quod secundum opinionantes: sicut papa transulit imperium de grecis in Carolum ita transulit regnum francorum de bylderico in pipinum patrem Caroli: quod ut dicitur illud deposuit et istum substituit: et tamen non obstante tali translatione regnum francorum non tenet a papa. ergo similiter propter translationem imperii a papa non est dicendum quod imperator quascumque terras tenet a papa. Sed diceret aliquis omnis transferens de iure rem aliam quam de vno in alium habet de iure partem aliam quam sup eandem rem: si ergo papa de iure imperium transulit de grecis in Carolum magnum: habuit aliquam potestatem de iure sup imperium. quare Carolum debuit recognoscere imperium a papa: et per prius tenuit aliquas terras a papa. **Hic** respondet quod omnia transferens de iure casualiter vel regulariter per aliquam potestatem sup eandem rem: et ideo si papa transulit imperium habuit saltem casualiter aliquam potestatem super imperium: sed et hoc non sequitur quod imperator debeat tenere imperium vel alias terras a papa: quia ita potest res transferri de vno in alium ut a transferente minime teneat postquam translata est de vno in alium. Sicut patet de venditione et donatione: per quam sepe translatio terrarum fit: et iura que postea a transferente non tenentur. Si ergo papa fecit debitam translationem Carolum debuit recognoscere imperium a papa: tamen ab illo a quo primo habuit imperium: non tamen ab illo a quo tenet imperium vel alias quas terras eius: quemadmodum donatarius sicut esse gratus tenet recognoscere rem donatam a donatore: et sic non valet illud ultimum: et per consequens questio principalis taliter confirmatur. Verbum indiffinitum prolata generaliter debet intelligi et non est aliquo modo restringendum. di. xix. si romanorum. et in decretis. extra de electione. venerabile. in diffinito dictum est quod imperium translatus est de grecis in Carolum magnum: ergo generaliter debet intelligi ut non restringatur ad modum talium transferendi in aliquas terras et provincias quod imperator a papa non teneat alias: ergo imperator vel omnes terras imperii tenet a papa: vel nullas sed non omnes terras ergo nullas. Sed aliquis diceret quod non solum verba indiffinita prolata sed etiam generaliter prolata debent restringi: sicut non solum per iura civilia et canonica: sed etiam per scripturas divinas posset aperte probari: quare verba de translatione

Responsio secunda

Replicatio

Responsio

Confirmatio opinionis

Contra confirmatio non opt.

Responsio.

latiōe impij indiffinitē, plara debēt restringi. *Isti* possunt dicere q̄ quis verba etiā plara gēraliter debeāt sepe restringi tamē q̄ fauores cōuenit ampliari. c̄ de regu. iur. c. odia. li. vi. super re fauo: abili prolata indiffinitē magis aplari debēt q̄ restringi nisi restrictio p̄ rationē vel autētem quam negare non licet possit euidēter ostēdi. Imperiū autē est res fauora bilis que ad utilitatē omniū mortalū institui tur: quare verba indiffinitē prolata in fauorē imperij ampliari debent non restringi. *Et* si dicat quis q̄ talis restrictio p̄bāri potest per rationē: q̄ aliter p̄motio ad imperiū eēt ver balis. Respondet q̄ esto q̄ rex romanorū qm̄ coronat coronā imperiali nisi aliquā p̄ratē de nouo acciperet h̄mōi p̄motio eēt tantū verbalis nō tamē ex hoc possit p̄bāri q̄ *Larolus* magnus aliq̄s terras tenebat a papa an teq̄ illi imperator: q̄ non prius fuit rex roma norū q̄ imperator.

Obiectio

Responsio.

Cap. IX. et vltimū huius quorū questio est ostēdit quā potestate consequatur electus in romanorū regem. ponit argumenta quorū solutio ad sup̄iora reseruitur capitulo.

Enet itaqz opi

nio ista q̄ quis nō sit necesse de natura electionis cuiuslibz q̄ electores etiā modicā dēt admī nistrationē nedum plenā. Nam multi electi etiā canonicē atq̄ rite ante cōfirmationē nul lam administrationē habent oīno. *Et* ideo poterat ordinari q̄ electio alicuius in regē romanorū vel in imperatorē nō daret sibi plenāz administrationē immo nullā: sed q̄ approbatio expeteref alicui? vel aliquorū qui vim confirmationis habent vel q̄ ante certū tempus electus non adipisceretur administrationem vnde q̄ nonnulli imperatores aliquos vidētur ad imperiū elegisse sic tamen q̄ eis succederent q̄ eligentibus uiuentibus nullā admī nstrationē haberēt. Tamē q̄ non habet nec cō stat q̄ electio 7 p̄as eligendi regē romanorū seu iptoerē p̄ncipibz electoribz tali mō data fue rit vel concessa: sed q̄ absolute 7 indiffinitē fut erit eis eligendi data potestas: ideo dicit ista opio q̄ cuz p̄as regū romanorū seu impatorū sit immediate a deo isto mō tamē q̄ imperiū te netur a solo deo ita q̄ in temporalibz sup̄iorē nō habz. Ideo electio alicui? in regem roma norū vel imperatorē dat electo plenā admī nstrationē isto mō q̄ electus statim cū legitime consiterit se eēt electū absq̄ alia cōfirmatiōe vel approbatione vel examinatione aut corona tione seu vnctione bz plenā p̄ratē admī nstrandū q̄ regū romanorū vel impatorū post quā

cunqz vnctiones seu coronationes de iure de betur: instantuz q̄ nulla p̄suetudo in b̄ electo derogare valerēt: quin de plenitudine pote statis sic possit de iure talē cōsuetudinē aufer re 7 venire cōtra eam. Nec est distinguendus inter terras 7 puincias sibi subiectas vel in ter terras sibi vlt imperio immediate subiectas quin omnem habeat potestatem admī nstrandū quā de iure habet imperator: postq̄ vnctio nem 7 coronationē suscipit: tamen potestare maiorē habz electus in terris immediate sub icctis imperio q̄ in alijs: quia plura potest de iure in illis terris q̄ in alijs que regibus et a lijs p̄ncipibus ac dominis sunt immediate subiecte pro eo q̄ reges et alij p̄ncipes sunt liberi 7 non sunt puri serui impatoruz. Im mo fm̄ nonnullos si p̄ncipatus imperialis es set pure regalis p̄ncipatus despótico et omi ni alijs p̄ncipatus humanitus instituto taliter imperans: nullum purum seruum (cum quilibz esset liber) haberet: nisi aliquis fieret seruis eius p̄pter culpam: quis haberet multos ser uos dictos a seruiendo seu ministrando: de q̄ seruitute loquit Arist. p̄mo politici. cum dicit quosdā esse naturaliter suos. Ergo electio alicuius in regē vlt impatorē aliquo modo det electo plenam administrationē multis mōis videt posse probari. p̄mo sic: verbis indiffini te prolatis vel cōcessis est interpretatio rōnabi lior: 7 cōmodior: seu utilior applicāda. Tum q̄ sicut benigniora sunt preferenda. ff. de reg. iur. l. semper. sic etiā rōnabiliora 7 utiliora sunt preferenda. Tū quia in obscuris sic fieri dz im terpretatio vt prosit p̄sertim bono cōmuni: sed rationabile est 7 vtile vt electio alicui? in regē romanorū: seu impatorē sic fiat vt ele ctus nō habeat superiorem in temporalibus: quare rōabile est vt aliquid speciale cōstituatur circa electionē ipsius: vt scz ipse elect? nul la confirmatione indigeat: sed statim habeat plenā 7 liberā administrationē: quemad modum p̄pter bec cū papa nō hēat superiorē ad quez possit haberi recursus: statim cum est electus debz pontifex romanus haberi. extra de electionibus. c. licet. Hoc enim cōmodum est et vtile ne propter expectationē confirma tionis approbationis vnctiois 7 coronatiois dissensiones et guerre vel alia mala proueni ant in quacunqz parte imperij: que si electus statim plenā potestatem haberet vel cessā rent totaliter: vel possent facilius 7 citius ex tirpari vel sedari. Per ipsius etiā electi p̄ouidentiam possent multa vtilia procura ri: que per talem expectationem aut impe rarentur omnino: aut necesse esset ea sepe pe

Questio quinta Capitulo I

riculose differri. Quia igitur non constat q̄ electoribus sit data limitata eligendi p̄as vt electus non habeat statim plenam admī nstrationē: ideo intelligenda est eis eēt data eli gendi potestas p̄pter utilitatē cōmunē vt ele ctus statim habeat plenā admīstrationē. Lō firmatur bec allegatio: q̄ non minus plena ē interpretatio fundata in indulgētis seu concessionibus seu priuilegijs que p̄pter bonū com mune p̄cedunt q̄ in b̄nficijs: sed in b̄nficijs ē plena interpretatio faciēda. c̄ de donatiōibz cū dilecti. q̄ priuilegiū p̄ncipū electorū quo cō cessum est vt p̄pter bonū comune ius habeāt eligēdi regē romanorū aut impatorē est plene interpretādum vt scz ius habeāt istā electionēz faciēdi. cum qua electione def plena admīstra tio. Secūdo ad idē etiā sic allegat. Rex roma norū seu impator: fidelis nō debet eēt deterior cōditiois q̄ fuerit rex romanorū seu impa tor: infidelis cui succedit: sed impatores infide les statim facta electioe habebāt plenā admī nstrationē: q̄ 7 impatores fideles statim ha bebūt plenā admīstrationē. Item nō min? dat electio impatorū q̄ successio ḡnis que dat alijs regibus plenā admīstrationē. Lōtra p̄e dicta multa possūt opponi: s̄z quō ad ipsa ista opio secūda respōderet patere pōt ex his que dicta sepe recitata sunt secūda questioe specta liter caplo. vi. et sequētibus. et. q. iij. ca. iij. et quibusdam sequētibus.

Primū caplin. v. q. p̄posita questioe recitat cir ca eā duos articulos p̄ncipales de quorū primo qui in tres partes diuiditur. tractat in quatuor: primū caplin. Nam hoc primo recitat circa primū articulum paritale prima op. ad cuius probationē respondetur caplo. iij. De secūdo autem articulo p̄ncipaliter vide bitur caplo. vii. et sequētibus.

Vito queritur.

Utrū rex hereditarie succedens accipiat aliquā p̄ratē sup temporalia et eo q̄ a persona ecclia stica inūgūf cōsecratur 7 coronat: vel soluz ex hoc aliquā cōsequat gratiaz dont spiritalis. *Ista* questio articulos duos p̄ncipales inclu dit. Primus est de p̄ate sup temporalia. Secū dū est de grā dont spūalis. Circa p̄mū pos sunt formari tres articuli: quorū primus est. *An* rex hereditarie succedens aliquā p̄ratē accipiat sup temporalia et eo q̄ a persona ecclie siastica inūngūf. *Secūdus* an et eo q̄ cōsecrat. *Tertius* an et eo q̄ coronat. Circa p̄mū eēt na opinio q̄ rex hereditarie succedens aliquā ac cipit p̄ratē sup temporalia et eo q̄ a persona ec clie siastica inūngūf. P̄o qua opione pōt talit allegari. Sic se bz vnctio regalis ad regē sicut

Primū articulus questiois

Secūdos Tertius Op. prima circa primū articulum. Ratio prima.

vnctio sacerdotalis ad sacerdotē: 7 ep̄alis ad ep̄m: sed per vnctioē sacerdotalem 7 ep̄alem aliqua potestas acquirif. ergo per cōsequens etiā per vnctioē regalem: sed nō p̄as spū ritualis: per p̄as tp̄alis. ergo rex eo q̄ sic inūngūf accipit aliquā p̄ratē super tp̄alia. Item sicut natura nihil facit frustra: ita rōnabiliter operas nihil facit frustra: sed frustra fieret 7 r̄ diculose: nisi rex per ipsam aliquam p̄ratēz ac ciperet super temporalia: ergo 7c.

Secūda

Cap. ij. recitat secūda op. contraria p̄ime: cuius du as conclusiones ponit: p̄bat: quā p̄batōibus respondetur capitulo. iij. huius questiois.

Ha est opinio

Capim II Opinio secūda

q̄ rex hereditarie succedens nō accipit aliquā p̄ratē sup tp̄a lia et eo q̄ a p̄sona ecclie siastica i unguif que duas cōclusiones tenet. quarū p̄is ma est bec. Rex nō accipit aliquā p̄ratē sup tp̄alia et eo q̄ inūngūf. *Secūda* q̄ non et eo q̄ coronat a p̄sona ecclie siastica siue consecratur. P̄o prima taliter allegat. Omnes reges in eodez regno hereditarie sibi succedentes h̄nt eandem super temporalia potestare in eodem regno. Aliter em̄ vnus nō essz verus successor 7 verus heres alteri? sed in multis regnis fue runt sibi plures hereditarie succedētes: quoz aliqui fuerunt infideles 7 pagani qui non fue runt inūngūf: quia reges paganoz nō inūngū tur: ergo per hoc q̄ hereditarie rex succedens inūngūf non recipit super temporalia potesta tem. Nō et eo q̄ a p̄sona ecclie siastica inūngū tur taliter allegat. Eadē vnctio a quocūqz cō ferat habet eundē effectū: sicut baptisus sit: u e cōferat a persona ecclie siastica siue a laico: siue etiā a muliere habet eundē effectum. ex go vnctio regalis habet eundē effectū siue cō feratur a persona ecclie siastica siue ab alia. ergo vnctio et hoc q̄ cōferatur a p̄sona ecclie siastica nō habet vnctus aliquā sup temporalia pote states. Sed forte dicit aliquis q̄ vnctio re galis nō potest conferri nisi a persona ecclie siastica: sicut nec vnctio sacerdotalis vel ep̄alis.

Cōclusio prima. Secūda

Ratio p̄ime cō clusiois

Ratio secūde cō clusiois

Obiectio

Responsio

Dic forte diceret q̄ vnctio regalis potest cōferri a persona nō ecclie siastica: quia vnctio regalis introducta est ex veteri testamēto. in veteri autē testamento aliquando vnctio re galis p̄ferabatur a sacerdote vel leuita tantū quibus in nouo testamēto succedunt p̄sone ec clie siastice. Nam samuel q̄ fuit leuita vnctus de p̄ cepto dei saulē: 7 dauid in regē: 7 sadoch sacer dos vnctus in regē salomonē. Nonūqz nō vnt ctio regalis fiebat ab alijs. p̄ceptus em̄ vnctioe belye vt vngeret asael regē sup syriā 7 iehū si

Questio quinta

lius namq regem sup israel Quidā etiā adole...

Cap. v. rōtū rōdet rōibus pro prima opōne capiti...

Sta opio respō

det ad motiua prime opionis. dicit nāq ad pmiū q nō ē necesse q...

Cap. III

Ad pma

galis ad regē r vncio sacerdotā ad sacerdotē...

Ad secundam

Ad scdm d: q vncio regalis nō fit frustra q...

Cap. III

Ad pma

Ecndū opiones

primā rñdef ad motiua adducta caplo scdo p opione scda. Ad...

Prima rñso.

Secunda

regnis sūt ples reges sibi succedēs quoz...

Ad secundam

Cap. III III V r VI

nō debēt fieri nisi a ministro legis diuine. cui...

Ecundus arti

culus circa primā partē qōis principal est an rex hōditarie...

Cap. V De scdo articulo

De tertio articulo

Opinio prima

Circa quē articulū est opinio diuersitas quarā prima est: q rex succedens hereditarie...

Cap. vi. prosequit tertii articulū minus principales...

Lia est opinio

q rex hereditarie succedens: nō necessario aliquā prātem...

Cap. VI Opinio secunda

Questio quinta

lis assimilatur in multis principatū naturali De differentia aut principatū pater: q qdā...

Triplex institutio regalis principatus.

Capitulum VI

dominiū super regionē que cōuenienter possit habere regē. Si enim aliquis potens p...

VNIVERSITATIS DE SALAMANCA

Questio sexta

si non ponatur obicem: maxime infidelitates vel contemptum propter quod reges fideliter coniequebantur cuiusmodi gratiam et non infideliter.

Capitulum primum quoniam scilicet postea quoniam recitat et probat circa eam primum opinionem.

Questio sexta Cap.

Ex quo queritur

utrum rex hereditarie succedens sit coronator in aliquo subiecto?

Opinio prima

Res contrarie. Quarum prima est quod rex hereditarie succedens suo coronatori in aliquo est subiectus?

Probatio prima

Pro qua potest taliter allegari. Rex hereditarie succedens est in aliquo subiecto et ad quem spectat examinatio ipsius regis. quia examinatio persone alicuius non spectat ad inferiores nec ad parem sed ad superiores: examinatio autem regis seu persone regie hereditarie succedentis pertinet ad coronatorem. teste Innocentio. iij. qui ut legitur extra de elec. c. venerabilis: ait. Est enim regulariter ac generaliter observatum: ut ad cum examinatio persone pertinet ad quem impositio manuum cum igitur ad ipsum spectet examinatio persone sequitur per consequens quod huiusmodi rex suo coronatori aliquo modo est subiectus.

Ca. ij. recitare probat secundam opinionem.

Op. II Opinio secunda

Haec est opinio

quod rex hereditarie succedens suo coronatori in nullo est subiectus.

Probatio prima

Pro qua potest taliter allegari. Illi rex hereditarie succedens in nullo est subiectus qui nihil iuris aut potestatis tribuit regi hereditarie succedenti: sed coronator est huiusmodi. ergo etc. Item rex hereditarie succedens non tenet regnum suum a coronatore suo. Unde quod non est vasallus suus cum non prestat sibi iuramentum homagii. Tum quod predecessores quibus tales reges hereditarie succedunt in pluribus regnis Francorum Anglicorum et alijs multis alijs non tenebant regna sua ab aliquo coronatore nec isti. Aliter enim non essent veri successores primorum et deterioris conditionis essent reges fideles quam infideles. Ergo hereditarie succedentes in nullo sunt subiecti coronatoribus suis. Item nullus est subiectus illi a quo subiectio et iudicialis recipit iuramentum. Coronator autem regis hereditarie succedentis sicut ceteri episcopi eiusdem regni iuramentum subiectionis et fidelitatis per temporalibus que a rege tenent prestant ipsi regi. ergo rex coronator suo in nullo est subiectus. Item coronari non est magis subiectionis quam vngi consecrari et ordinari que non sunt subiectionis probatio: quod papa si non est sacerdos vel

Tertia

Quarta

Capitulum I et II

episcopus quando eligitur postea vngitur et consecratur coronatur et ordinatur: et tunc consecrator suo in nullo est subiectus. Ad hoc politanus etiam consecratur a suffraganeis suis quibus non est subiectus. Adulti etiam clerici habentes lras dimissionis ab illo episcopo suo et a non episcopo suo ordinantur cui non sunt subiecti. Pueri seu liberi regum et aliorum tantum nobilitate quam non nobilitate baptizantur et vnguntur a presbiteris quibus non sunt subiecti. Ergo multo magis coronari non est subiectionis probatio. Item imperatores multi sunt coronati a suis inferioribus quibus non erant subiecti. ergo per hoc quod rex hereditarie succedens ab aliquo coronatur non potest probari quod eisdem sit subiectus. Item minus iuris et potestatis tribuit coronator regi coronato quam electores electo: et facientes imperatorem aut regem imperatori: sed quibus electus non habet ius nisi per electores: tamen non est eis subiectus. Non enim papa qui nullus ius habet nisi eligatur canonice electoribus est subiectus. Si militer episcopus vel alius presbiterus vel presbiter secularis sepe aliquod ius non habet nisi eligatur a rege et tamen electoribus minime sunt subiecti. Imperator: etiam imperium populo transmittit sua potestate non habet ius imperiale nisi a populo: et tamen populo non erit subiectus. Si ergo primi reges diuinitus regnum: qui a populo voluntarie facti fuerunt reges non habuerunt ius regale nisi a populo. et tamen postea populo suo non fuerunt subiecti. Ergo multo minus immo nullatenus rex hereditarie succedens coronatori suo est subiectus.

Capitulum primum quoniam scilicet postea quoniam recitat et probat circa eam primum opinionem.

Septima questio

utrum si talis rex coronetur ab alio quo alio archiepiscopo quam ab eo qui antiquitus coronare consuevit

vel sibi ipsi coronam imponeret per hoc perderet titulum vel potestatem regalem. Questio ista soluitur modo est an rex si coronaretur ab alio quam ab eo qui consuevit coronare ipsum ipso facto absque sententia perdat titulum vel potestatem regalem. Circa quam sic intellecta non videtur esse tanta difficultas: quia esset si quereret an propter hoc deberet vel mereret per se ipsam perdere titulum vel potestatem regalem. Et ideo ut inuestigande veritatem maior detur occasio inuestigandam est an propter talem culpam esset rex talis dignus per se ipsam perdere potestatem regalem. Et est una opinio quod sic. Pro qua potest taliter allegari. Qui non potest ad aliquam dignitatem accedere nisi iuris acquirat. unde symoniaci symoniacae dignitates ecclesiasticas ad ipsos pertinet quod non intrat potestatem nihil iuris habere sed qui coronatur ab alio quam ab illo qui antiquitus

Quarta

Secunda

Questio VI Cap I

Opinio prima

Ratio prima

Questio septima

Capitulum I et II

coronare constituit vel presuevit non potest ostendere ad regiam dignitatem accedere. Ergo nihil iuris habet et per se non potest de se coronari. Item si quis aliquid de iure ecclesie dignitate peruenit. Item si quis aliquid de iure ecclesie dignitate peruenit de honore sui amissione multum trahit. xvij. q. iij. quicunque. sed talis rex aliquid alienaret de iure ecclesie illi archiepiscopo a quo coronari consuevit: quod tolleretur illud ius ecclesie. Ergo de honore sui amissione multum trahit. Item qui per se deus dicitur infamia et in carcerari et in exilium deportari perdere deus titulum vel potestatem regalem. sed rex talis cum sit sacrilegus iura ecclesie minuendo aut auferendo deus per se infamia condempnari et in carcerari et in exilium deportari. xvij. q. iij. attendendum. xvij. q. iij. quicunque. Ergo deus perdere titulum vel potestatem regalem.

Cap. ij. vltimum huius septime quoniam primo ponit secundam opinionem. p. cuius declaratione deinde ponit tres distinctiones. post quas vltimo loco addit per quatuor articulos sane diligenter notandum.

Op. II Opinio secunda

Haec est opinio

quod non dicitur ita districte talez reges post huiusmodi factum esse dignum peruenire titulo vel potestate regali.

Prima distinctio

sed duas ponit distinctiones iura quas tenent ad quoniam potestatem. Prima distinctio est quod archiepiscopus aliquis aut coronatur aliquem regem de iure aut de pura gratia. Haec distinctio probatur per hoc quod archiepiscopus aliquem coronare regem quemcumque non competit sibi ex iure diuino vel iure naturali: quia quod ad ius diuinum omnes episcopi sunt pares et aequales. Ius etiam naturale commune est omnibus. di. i. ius naturale. Iure autem diuino quod est in scripturis sacris inter episcopum et archiepiscopum non reperitur distinctio. Et si aliquis archiepiscopus coronatur licite aliquem regem aut haberet a se aut ab alio: non a se: quia quod deus vnus archiepiscopus hoc posset facere eadem et alius: quod non est maior ratio de vno quam de alio: cum officia archiepiscopi (praesertim si non vnus est sub alio) sunt pares. Si autem hoc habet ab alio: siue hoc habet a rege coronato vel coronando vel a populo regni siue ab imperatore vel ab alio rege. sic rex coronatus in hoc sit subiectus: siue a quocumque homine vel populo seu collegio vel vniuersitate vel communitate hoc habere potest de pura gratia quam ad libitum concedere valeat reuocari. Si tamen concedens talem habeat potestatem concedendi huiusmodi ius ut nec ipse nec successor valeat reuocari. Circa hanc enim possunt esse opiniones praesertim de imperatore et papa quia secundum vnam opinionem nec imperator nec papa potest concedere alicui aliquod privilegium ius vel libertatem: quod successor reuocare non possit. Sed contra aliam opinionem sicut imperator simi-

liter et papa potest res temporales dare quas successor reuocare non potest: sic non potest concedere privilegia et libertates que et quas successor reuocare non potest. Siue igitur ius vel auctoritas coronandi regem sic possit dari alicui quam nullo valeat libere reuocari siue non possit sic dari: sic tamen potest dari quam a nullo inferiore donante potest reuocari et absque noua donatione vel gratia tempore oportuno potest ut huiusmodi donatio: ne nisi a concedente prohibeatur tali modo quam non possit dicere se debere coronare regem et tunc noua gratia indigeret. Et sic non obstante veritate opinionum de potestate concedendi ius coronandi regem patet praedicta distinctio: quod scilicet archiepiscopus coronatur regem de pura gratia vel de iure. Secunda igitur distinctio quod rex talis coronatus ab alio tali episcopo quam ab eo qui antiquitus coronare consuevit vel sibi coronam imponens sic coronari sine culpa vel cum culpa. Haec distinctio patet ex praecedenti: quod si talis archiepiscopus ex pura gratia et donatione regum coronatur maxime cum praestatione conuenienti premissa: vel etiam am ex pura gratia imperatoris vel populi aut per ius quod de coronatione habet ordinare reges praecedentes coronauit: rex succedens potest sine culpa ab alio coronari. Item si non esset amplius talis sedes archiepiscopalis: vel sedes vacaret et non posset de archiepiscopo conuenienti tempore prouideri: vel archiepiscopus esset absens vel infirmus vel alio impedimento legitimo impeditus quod non possit cogruo tempore coronare regem: posset rex absque culpa ab alio coronari. Non enim in fauore archiepiscopi deberet coronatio regis per tempus nisi minus praesertim differri maxime si esset talis rex qui ante coronationem suam non potest potestatem regiam exercere: quod talis fauor esset iniustus et iniustus et reipublice periculosus ac perniciosus: quare de iure concedi non posset: sine culpa aut talis rex posset ab aliquo alio coronari. Si vero archiepiscopus habet ius coronandi ipsum et non apparet ratio quare potestatem coronandi regem etiam illa vice priuari deberet tunc rex non esset sine culpa si ab alio coronaretur: quod non est sine culpa qui sine culpa et absque causa priuat aliquem iure suo quod maxime non est ab ipso priuante. Tertia distinctio est quod rex talis qui non sine culpa coronatur ab alio quam ab illo archiepiscopo qui antiquitus coronare consuevit aut est incorrigibilis aut corrigibilis. Iuxta istas distinctiones possunt formari diuersi articuli de quibus habet dicere quid sibi videtur ista secunda opinio.

Secunda distinctio

Tertia distinctio

Primus articulus

est an si rex coronaretur ab alio archiepiscopo quam ab

Primi articuli questio.

cc v

Questio octava

Opinio prima et probatio eius.

si est incorrigibilis sit dignus hmoi pena. Et vna assertio q sic p qua pot taliter allegari...

Opinio prima et probatio eius.

Opinio secunda quarti articuli Probatio

Capitulum I

scriptio. nihil. Et ppter hoc etiam scandalum fugiendus civis qui magis necessarius est...

Eualo

Impugnatio

Questio. viii. Capt. I

Opinio prima prima modus ponendi

Questio octava

Probatio prima

Secunda Tertia Quarta

Quinta

Sexta

Septima Secus modus ponendi

Probatio secunda modi ponendi

Prima

nominatione vel coronatione. Ad fulcimen tum istius modi deduci possunt multe allega...

Capitulum I

tius imperij monarchia: q ipsa constantinus magnus reliquit siluestro et eius successorib...

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

bona et iura imperij et regni in germania statim et ipsa electione: sed haberet ratione italie expectare coronationem nominacionem et approbationem ecclesie romane...

lia belgica seu regno quondam Lotbarij fito inter mosam et rhenum fluvios: de quo regno fit mentio in canone...

si electus in regem romanorum virtute electionis ius habet in illis terris et provinciis...

Cap. iii. ponit tertiam opinionem et eius motus de quibus videbitur ca. vltimo.

Lia est opinio

que videtur fuisse opinio principum germanie provincie que rex romanorum post electionem...

aliarum provinciarum que de iure regno et imperio romanorum sunt subiecte...

Explic. III Epistola.

Evasio.

Reprobatio

Obtinu primus

Probatio facta de parte

Questio octava

Capitulum III

Ad xiiii scdm

pbat p fudametu sede allegatiois ipsi. Na illd qd subrogat r succedit in locu alii...

Eusio

Impugnatio.

tu: vlt successit illi electioni: igit retinuit ius et natura illi? electiois q sca fuit antiqua...

Ad octauu tertium

Questio octava

Capitulum III

Ad octauu quartu

h3 de iure administratione sibi coperere. scz mediatam vel immediatam. videt igit q pniciaro...

periu no quide separado vna pte ab impio vt no subit impio vel impator: s pot diuidere i...

Questio octava

ture successiois debet s; p electores Laro mag...

Capitulu. iiii. fm opt. ca. tertio recitara dat solutio...

Islo quomodo

opinio recitata sup; ca. pcedē... reticent nō solū t; q elect in regē seu ipatozē...

Cap III

Capitulu III

Italia. greca. francia. india alijs. puicis ro... mani impij mō cōpetēti subiecti ipiali prāci...

Ratio ad prin. q. p. vltima opu.

Questio octava

ad ipatozē in qbus impato: seu elect in regē... rōnoz bier prāte iudicādū t non rex heredita...

Ca. v. ponit solutioes ad pbatōes postas primo...

Cap. V

b

Is opinio

bus recitat. fm eas mēdēdus ē ad allegatōes q cas militare vident. Primo aut vidēdū est...

Ad primam

Ad secūda

Ad tertiam

Capitulu V

pa. Rñr q elect nō tenet petere a papa de... nēcitare. s; tñ tenet seq informatōes ei cōfo...

Ad quartam

Ad quīta

Ad sextam

Ad septima

Questio octava

Capitulum v

Questio octava

Capitulum v

Handwritten marginal notes in the top left corner of the left page.

neccitate... videtur... nec mirum... qd est casualis... deus... papa...

si sit dei ordinaro... Denique idem ait... oia prae... sublimioribus... dicitur...

Handwritten marginal notes in the middle left margin of the left page.

Handwritten marginal notes in the middle right margin of the left page.

Ad primas... modi ponendi...

Handwritten marginal notes in the middle left margin of the right page.

Ad secundam... modi ponendi...

babeat... Et voluit... dicitur... ministerium... dicitur...

prae... accessit... accessit... accessit... accessit...

Ad tertiam

Ad quartam

Ad quintam

Errores Jobis

Primus

Secundus

Tertius

Questio octava

Capitulum v

Quarta est quod ius vendendi non potest in rebus usufructu... Quinta est quod factum in rebus usufructu... Sexta est quod hereticus est dicere quod scri...

quod singulorum sunt persona et igitur vera et requirunt... Decima est quod brevis ius perpetuum et dominium seu aliquid... Undecima est quod reges et statum...

Decima
Undecima
Duodecima
Decimafertius

Questio octava

Capitulum v

Decimafertius

Decimafertius

Decimafertius

Illorum venditione remansisset perpetuum, cuius tamen... Decima septima est quod christus in quantum homo viator... Decima octava est quod christus fuit dominus omnium rerum...

haec ponit sub eisdem verbis in decretali... Decima nona est quod christus regnum est velle... Decima decima est quod christus nihilominus habuit dominium...

Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius
Decimafertius

Questio octava

Capitulum VI

tales dicitur potestatem et pauper merito reputari. Et ita ipse rex regum dominus dicitur in quo ad per...

Eligimus...

Cap. vi. pmissa de reformatione...

Assertiones

Quas predictas erroneas arbitrantur in eiusdem decretalibus...

finis tunc fantastica et absurda quod est quod non essent. In fide et bonis moribus vilipendi omnino deberent...

Errores Joannis... Tertius... Quartus... Quintus...

Questionis octave

et ultime finis.

nullatenus excusassent: quoniam dicitur esse hereticus. An dicitur reuocacione. De Jo. xxi. et assertionibus...

Cap. VII

Enestes opinio

nam predicta non est in antequam eos oporteat ad motiva sed de opi. adducta supra...

Cap VIII

Quo tenentes

opinionem primam sunt multi qui etiam sine ad illa que adducta sunt pro opi. sed a tertio diversimode...

Sed postquam papa factus est dominus totius mundi hinc plenitudine potestatis in temporalibus...

Ad secundam

Ad tertiam

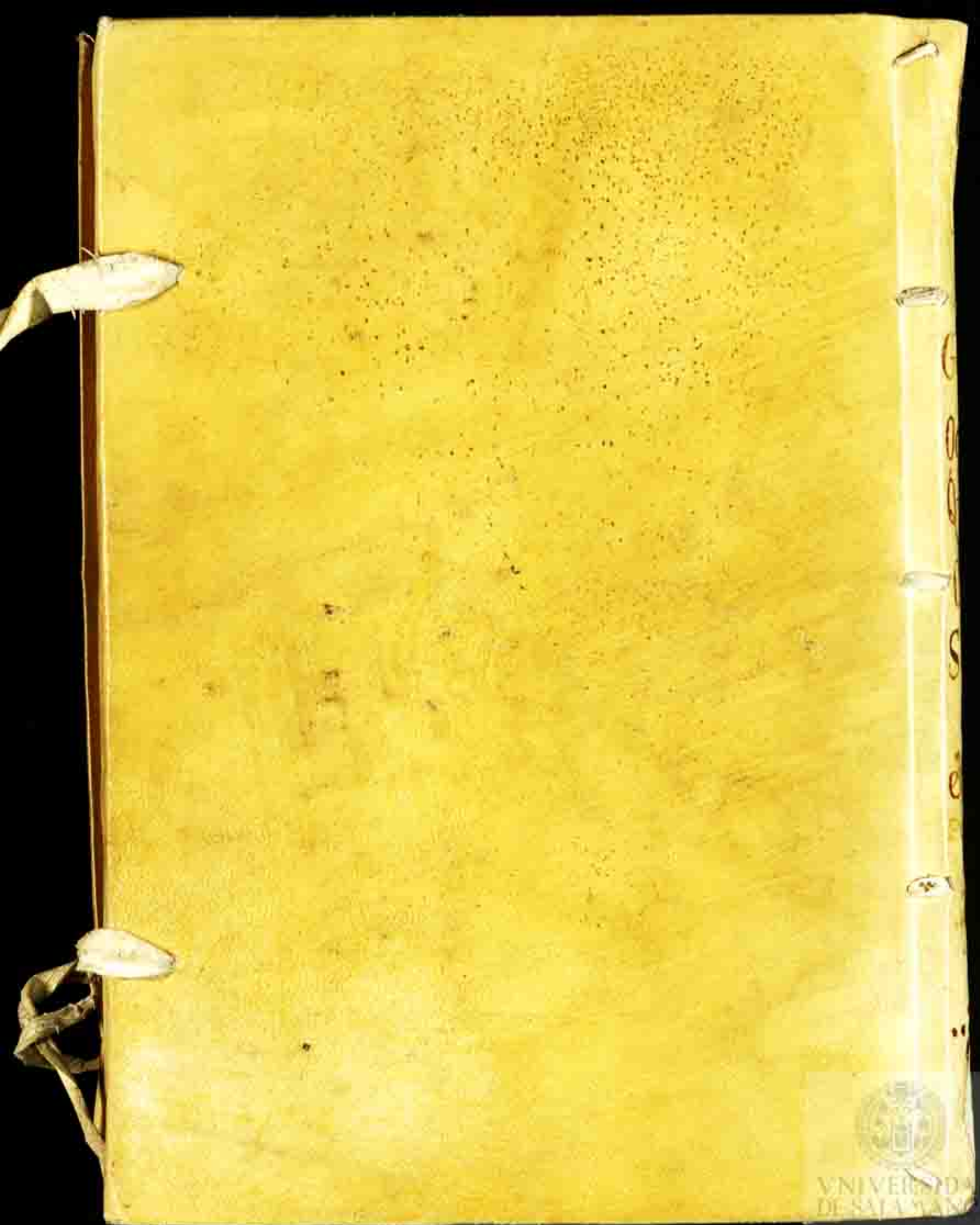
Peroratio auctoritas. Nec breuitate per exigentiam materie proferendo allegando et disputando de predictis...

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA